

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Thorvald Madsen
Theilgaardslægten

1940

Slægten Theilgaard

ved

Thorvald Madsen.

*„Du skal ære din Fader og Moder,
at det maa gaa Dig vel“.*

Udgivet af et Slægtsudvalg
med Lærer *O. V. Hansen*, Struer, som Formand.

Indledning.

Det foreliggende Værk om Theilgaardslægten gør ikke Fordring paa at være fuldendt og udtømmende. Der kan maaske endog være et og andet at kritisere; men jeg har befittet mig for ved Studier i Viborg Landsarkiv, Rigsarkivet i København og ved Henvendelse til Slægtens ældste og ældre Medlemmer at faa de flest mulige korrekte Oplysninger. Desuden har jeg søgt at skrive Slægtsbogen i en levende, fortællende Form, saa selv de yngste kan faa Glæde af at læse den.

Foruden de allerældst kendte af Slægten er der blevet 8 Slægter at skrive om, hver især betegnet med Bogstaverne A, B, C, D, E, F, G og H. De, der hører under de fem første er vel nu alle døde og hører altsaa Historien til. Det ældre nulevende Slægtled hører under Bogstavet F, hvorimod det yngre og yngste Slægtled har Bogstaverne G og H.

Med Tak til alle, der har givet mig værdifulde Oplysninger om Slægtens Liv i gamle Dage og hidraget økonomisk til at gennemføre Værket, bringes herved Bogen ud til Slægtens Medlemmer i Haab om, at den maa blive til Glæde og virke til Sammenhold.

En særlig Tak til Malerinden Frk. Ella Theilgaard, København, for de smukke Vignetter, hun har tegnet til Bogen, og til Lærer O. V. Hansen, Struer, der som Formand for Slægtsudvalget har gjort et meget stort Arbejde for økonomisk at gennemføre Bogens Udgivelse.

Kirkebakken, Odder.

Thorv. Madsen.

Theilgaard=Slægten.

I Tiden omkring 1650 befalede Frederik 3., at der skulde anlægges en befæstet By paa en Odde i Lillebælt som Værn mod Fjenden i Krigstid. Det var Kongens Bestemmelse, at den skulde blive en stor By, og derfor tilstod han den adskillige Rettigheder. Enhver, som bosatte sig her, fik fri Byggegrund og Jord i Marken, Fritagelse for Skat og Told i et vist Aaremaal. Fr. d. 3. skal endog have haft til Hensigt at gøre Byen til en ny Hovedstad, hvortil han fandt Beliggenheden i Rigets Midte særdeles heldig.

Der var mange, som benyttede sig af Kongens Tilbud og bosatte sig i denne nye By, som foreløbig gik under Navnet af Frederiksodde. En Mængde Teglværker opstod i Byens Nærhed, de lerede Jorder afgav fortrinligt Stof til Teglsten.

Blandt nogle af de første, som bosatte sig i Kongens By var Avlsmand *Mads Nielsen Pagh*, fra hvem alle nuværende Bærer af Navnet Pagh nedstammer.

Mads Nielsen Pagh, født 1630, død 1685, var gift med *Barbara Nielsdatter*, død i Fredericia 1692.

Dette Ægtepar har oplevet de haarde Tider, da Fæstningen i 1657 blev erobret af Svenskerne.

I Fredsaaret 1660 fødtes deres Søn, *Jens Madsen Pagh*, som efter Faderen blev Avlsmand og Vognmand i Fredericia. I 1694 blev han gift med *Elisabeth Poulsdatter*, f. i samme By 1663 som Datter af Avlsbruger *Poul Henrichsen* og Hustru *Anne Jensdatter*. Det blev just ikke noget langt Samliv de to havde. Allerede 1709 døde *Jens Pagh*, mens hans Hustru først døde 1742.

Deres Datter, *Barbara Pagh*, blev 23. September 1731 gift med Borger og Købmand (Øltapper) *Niels Nielsen Teglgaard* i Fredericia, f. samme Sted 1702.

Faderen til denne Købmand hed ogsaa *Niels Nielsen Teglgaard*, var født 1665, død 1728 som Borger og Skipper i Fredericia. Han, eller en af hans Forfædre, er sikkert født paa en af de mange Teglgaarde i Fredericias Nærhed.

Om disse første Teglgaard-Familier ved vi kun grumme lidt. Men Byens Børgerkabsprotokol oplyser, at Øltapperen var bosat i Fredericia paa Hjørnet af Vendersgade og Jyllandsgade. Paa dette Hjørne staar endnu en gammel Bygning, der synes at have været uberørt af Byens mange Krigsbrande. Facaden til Gaden er velholdt, hvorimod Bygningen til Gaardsiden godt kunde se ud til at være sine 200 Aar.

I denne Hjørnebygning boede altsaa *Niels Nielsen Teglgaard* og *Barbara Pagh*. Deres Virksomhed var som de fleste Byfolks ret alsidig: Avlsbrug, Købmandshandel og Øltapperi. I en By som Fredericia, der lige som nu havde mange Soldater i Indkvartering, betød Ølsalg en stor Forretning og kunde nok give sin Mand et godt Levebrød.

Mærkelig nok kan man ikke finde *Niels Nielsen Teglgaard* og hans Hustrus Navne i Byens Kirkebøger, dog findes hans ældste Søn *Niels* anført i Kirkebogen for Michaelis Sogn, idet han der nævnes som døbt den 10. Maj 1735. Datoen er overensstemmende med en Optegnelse fra en gammel tysk Bibel, hvori denne *Niels* har nedskrevet en hel Del Slægtsdataer.

I en Skifteprotokol for Fredericia By faar vi imidlertid at vide, naar *Niels Nielsen Teglgaard* er død, nemlig den 9. July 1740. Alder nævnes desværre ikke, men han er sikkert født omkring 1690 til 1700.

Hans Hustru *Barbara* blev boende i deres Gaard i Fredericia sammen med Børnene, der nævnes i Skiftet med Angivelse af Alder:

1. *Jens Nielsen*, 7 Aar, født 1733.
2. *Niels Nielsen*, 3 $\frac{1}{2}$ Aar, „ 1735.
3. *Mads Nielsen*, 10 Uger, „ 1740.
4. *Mette Nielsdatter*, 2 Aar, „ 1738.

Om Børnenes videre Skæbne vil der senere blive fortalt.

Gaarden bestod af 8 Fag Stuehus til Vendersgade og 13 Fag Stald og Udhus til Jyllandsgade. Hverken i Kirkebogen eller noget andet Steds nævnes *Niels Nielsen* med Angivelse af Stilling. I Byens Kæmnerregnskab nævnes han fra 1731 til 1740, hvorefter Enken nævnes som Ejer af Gaarden til 1747. Om hun er død melder Kirkebøgerne intet om. Maaske har Familien tilhørt den reformerte Kirke, hvis Protokoller ikke findes i Viborg Landsarkiv.

I Fredericias Borgerskabsprotokol findes to Personer af Navnet Niels Nielsen, den ene fra Aaret 1720 og nævnes som Daglejer, den anden fra 1722 og betegnes som Øltapper. Det bliver nærmest denne sidste, som vi maa fæste os ved som en af de først kendte af Slægten, eftersom der i Skiftet findes opført baade Øltønder og Ølfjerdinger i Udhuset.

Desværre ved vi kun grumme lidt om *Niels Nielsen Teglgaards* og *Barbaras Liv*, egentlig kun det, at deres Navn benyttes af deres Efterkommere den Dag i Dag.

Derimod ved vi meget mere om deres Børn. De er tidligt blevet faderløse, og Moderen har i alt Fald ikke giftet sig igen i de første 7 Aar. Hun var saamænd heller ikke økonomisk set et særligt godt Parti, da Skiftet kun udviser et ringe Bo.

Forinden vi nu gaar videre med denne Theilgaardslægt, maa vi se paa en anden Slægtsgren, som vi ved fuld Rede paa, og som faar megen Forbindelse med Theilgaardene.

Vinge=Slægten.

VINGESLÆGTEN stammer fra Viborgegnen, nærmere betegnet fra Sd. Teglgaard, en Gaard, der ligger paa Viborg Bys Grund og hører til Sd. Sogns Menighed.

Ved Østerenden af Viborg Sø ligger tre Gaarde, der efter deres Beliggenhed i Forhold til Søen har følgende Navne: Øster Teglgaard, Nørre Teglgaard og Sønder Teglgaard.

Sd. Teglgaard er ældst af disse Gaarde og nævnes i et gammelt Skøde fra 1680, i hvilket der siges, at Gaarden

med sine Marker er solgt for Byen Viborg og ligger paa dens Grund. Den er vurderet til 300 Rdl.

Den første af Slægten paa Sd. Teglgård, vi ved noget om, hed *Olluf Nielsen Vinge Tømmermand*, eller ret og slet *Olle Tømmermand*, som han ogsaa bliver nævnt baade i Skifte- og Kirkebog. Hans Hustru hed *Anne Jensdatter*. Rimeligvis er *Olle Tømmermand* kommet fra Vinge Sogn og har været Tømmermand paa Tjele Herregaard. Det var jo Skik, og er det i nogen Maade endnu, at bortflyttede Folk knyttede deres Fødebys Navn til det egentlige Slægtsnavn, ligesom ogsaa Haandværkets Navn dengang meget oftere knyttedes til Fornavnet.

Hvornaar *Olle Tømmermand* har købt Sd. Teglgård ved man ikke bestemt, men han ejede i alt Fald Gaarden 1724, da han faar Skøde paa nogle Markjorder.

Om *Olle Tømmermand* og Hustrus Fødselsaar har man heller ingen Oplysninger. Men i et Skifte 1737, da *Olle Tømmermand* dør, faar vi Alderen paa hans tre Børn at vide:

1. *Niels Olufsen Vinge*, 24 Aar — altsaa født 1713.
2. *Jens Olufsen Vinge*. 29 Aar — altsaa født 1708.
3. *Anne Olufsdatter* gift med Bøssebager *Didriksen*.

Børnene er født andet Steds, da Kirkebogen for Sd. Sogn ikke har dem som døbte.

I Sd. Sogns Kirkebog staar, at *Olle Tømmermand* den 1. Maj 1737 blev „jordet med Muldspaakastelse og under Ringen og Sang og med Prædiken i Kirken“. Det maa have været estimerede og formuende Folk i Sd. Teglgård; thi det var ikke enhver Mands Sag at faa ringet, sunget og prædikeret over sig, naar man blev stedet til Hvile.

Enken beholdt Gaarden, og Børnene bistod hende med dens Drift.

1742 er der atter Dødsfald paa Sd. Teglgård. Det er Sønnen *Niels Olufsen Vinge*, der dør kun 29 Aar gammel. Han jordes den 8. Februar, og Jordefærden er i Kirkebogen beskrevet saaledes:

„Tirsdagen den 8. Februar blev *Niels Olufsen Vinge* jordet under Ringen og Muldspaakastelse af Hr. *Chr. Sadolin* og Ligprædiken fra Prædikestolen, samt med Sang af Skolens Disciple (d. v. s. Latinskolens). Altret var klædt i hvidt og sort og Lysene tændt paa samme. Hand var ikkun 29 Aar og 1 Maaned gl.“

Saa er altsaa Moderen og Sønnen *Jens* alene. Datteren var jo, som ovenfor nævnt, gift i Viborg med Bøssemager *Didriksen*. Det er *Jens Olufsen Vinge*, der fører Slægten videre. 1746 er han en moden Ungkarl paa 38 Aar. Hans Moder døde dette Aar, og nu tænker han stærkt paa at sætte Bo. Han overtog sine Forældres Gaard og giftede sig 23. August 1747 ind i den ansete Worreslægt i Viborg, som paa mange Maader har været af Betydning for Byen. Hans Hustru hed *Marie Kjerstine Jensdatter Worre* og var Datter af Mons. *Jens Worre* og *Kjersten Kristensdatter*.

Foruden denne Datter havde de tre Børn til: *Peder Jensen Worre*, der blev Murermester, *Christen J. Worre* og *Uthilia Jensdatter Worre*.

Lad det siges straks her, at *Peder J. Worre* blev gift 1761 med *Mette Nielsdatter Theilgaard*, Fredericia, Datter af *Niels Nielsen Theilgaard*. *Uthilia Jensdatter Worre* blev gift med Hattemager *Lindholm* af Viborg. *Christen J. Worre* døde ret tidligt og efterlod i sit Ægteskab en Søn, *Laurids Christensen Worre*, der forøvrigt ogsaa døde i en ung Alder, 19 Aar, som „Kjøbmandsdreng“ hos *Niels Gjørup*, Viborg.

Paa Sønder Teglgaard bosatte sig nu *Jens Olufsen Vinge* og hans Hustru *Marie Kjerstine*.

Der fødtes dem efterhaanden en Flok Børn, 8 ialt, men 4 døde tidligt.

1. *Oluf*, født 1748, døde ved Aarets Udgang.
2. *Oluf*, født 1749, døde samme Aar.
3. *Anne Kirstine*, født 1750, døde samme Aar.
4. *Anne Marie*, født 1751.
5. *Jens*, født 1757.
6. *Anne Kirstine*, født 1758.
7. *Else Marie*, født 1760.
8. *Karen*, født 1761, død 1769.

Af de ovennævnte 8 Børn er Numer 4 den nuværende Slægts Tipoldemoder. Hun fødtes 28. November 1751 og fik i Daaben Navnet *Anne Marie Jensdatter Vinge*. Hr. *Hornemann*, Sd. Sogns Kirke, døbte hende, og hendes Faddere var *Johannes Didriksen*, *Jens Villumsen* og *Niels Lauritsen Hattemager*. *Uthilia Jensdatter* stod hos.

Der er intet overleveret os om Livet paa Sd. Teglgaard, men de mange Dødsfald i Hjemmet lader os ane, at der

har været megen Sygdom, og af den Grund har Livet været præget af Alvor. Ogsaa Forældrenes tidlige Død tyder paa, at der har været Svaghed i Familien. Det var et haardt Slag for Børnene, da deres Forældre døde i Foraaret 1763, først Moderen, saa Faderen med kun en Maanedes Mellemlum.

Som det var Skik i ældre Tider, at der blev bedt i Kirken for de af Menigheden, der laa dødssyge, saaledes blev der her ringet for de syge. Kirkebogen melder fra 21. Fbr. 1763, at der blev „ringet for Madame *Olufsen*, Teglgaarden“. To Maaneder efter døde hun og blev begravet „under Ringen og Muldspaakastelse“ den 25. April.

En god Maaned efter, den 27. Maj, døde tillige *Jens Olufsen*. Ogsaa han blev begravet under Ringen og Muldspaakastelse af Hr. *Sadolin* til Sd. Sogns Kirke.

Saa staar nu Børnene ene i Verden.

Skifteretten delte Arven mellem dem, og den var ikke helt ringe efter Datidens Forhold. Ialt 1755 Rigsdaler skulde deles mellem de 5 Børn, af hvilke *Jens*, den næstældste, fik en Broderlod, der altid var dobbelt saa stor som en Søsterlod. Foruden rede Penge var der baade Guld og Sølvsaager, samt Tøj, der ligeledes blev delt mellem de fem Søskende.

Det er naturligt, at Børnenes Slægtinge i Viborg, *Niels Lauritsen Hattemager* og Murermester *Peder Jensen Worre* tog sig af de forældreløse Børn. De tre yngste fik da ogsaa deres Hjem hos de to, af hvilken den førstes Hustru jo var Moster og den sidste Morbror til Børnene. *Jens J. Vinge* rejste kort efter Forældrenes Død til Fredericia, hvor han fik Ophold hos Mette Worres Broder, Guldsmed *Jens Theilgaard*, hos hvem han blev oplært i Guldmedehaandværket og blev senere selv en dygtig og anset Guldsmed i samme By. Den ældste af Børnene fra Sd. Teglgaard, den 12 aarige *Anne Marie* fik derimod Ophold foreløbig hos Kammerraad *Rafn* i Viborg.

Men Døden gjorde ret hurtigt lyst i Familien. *Uthilia Worre*, Hattemagerens Hustru og Børnenes Moster døde i 1764, gamle *Kjersten Kristensdatter*, Mons. *Jens Worres* Hustru og Børnenes Mormor, døde i 1766. Efter hende

var der 1692 Rdl. at dele, men da baade Sønnen *Peter J. Worre* og Sønnesønnen *Laurids* hver skulde have en Broderlod paa 564 Rdl., blev det kun Smaabeløb, der tilfaldt de forældreløse Børn. Hver fik kun 47 Rdl. *Anne Marie* fik desuden Mormoderens Damaskes Kaabe med Sølvhager.

I 1769 atter Dødsfald i Familien, idet den yngste af Søkendeflokken fra Sd. Teglgaard, den lille 8 aarige *Karen Vinge*, døde i „Seigneur P. Worres Hus“. Ogsaa hendes Efterladenskaber deles mellem hendes Søkende. Hun ejede 398 Rdl., af hvilke *Anne Marie* faar 63 Rdl. samt noget Tøj.

Saa er der kun tilbage af den gamle Slægt i Viborg *Peter Jensen Worre* og hans Hustru *Mette Theilgaard*. De havde ingen Børn, og det er hos dem, Slægten søger til i Viborg. Ganske vist var *Peter Worres* Brodersøn, *Laurits Kristensen Worre*, levende, men han vedkommer i og for sig ikke denne Slægts Historie, her skrives.

De fire Børn af Vingeslægten, som nu er tilbage, kunde efter Datidens Forhold siges at være ret velstaaende, idet hver af Pigebørnene havde 500 Rdl. og Broderen *Jens* dobbelt saa meget.

Hvor og hvorledes Muremester *Peter Jensen Worre* i Viborg og *Mette Nielsdatter Theilgaard* i Fredericia har fundet hinanden vides ikke. Men det er med disse to, der for første Gang i Slægten dannes Bro mellem Viborg og Fredericia. Gang paa Gang ser vi nu hendes Broder, Guldsmeden *Jens Theilgaard* som Fadder hos Slægten i Viborg, og *Mette Theilgaard Worre* holder Børnene over Daaben.

Hvorledes gaar det nu de fire Børn fra Sd. Teglgaard: *Anne Marie*, *Anne Kirstine*, *Else Marie Vinge* og deres Broder *Jens Vinge*?

Ja, man har en ganske bestemt Følelse af, at det er deres Tante *Mette*, der leder deres Skæbne. Mon ikke det er hende, der faar de to ældste anbragt i Fredericia? Og mon ikke det er hende, der staar bag deres Ægteskaber?

Hos hvem vor Stammoder kom til i Fredericia vides ikke med Sikkerhed. Formodentlig hos Guldsmed *Jens Theilgaard*.

Om Guldsmedens Broder, *Niels Nielsen Theilgaard*, har

opholdt sig hjemme er næppe sansynligt. Han havde taget Studentereksamen fra Fredericia lærde Skole og teologisk Attestats fra Universitetet i København 1762. Nogen stor Eksamen fik han ikke, idet han kun opnaede haud. Han blev heller aldrig Præst, men nøjedes hele sit Liv med en beskeden Sognedegnstilling.

Med ham blev *Anne Marie* forlovet, og da han i 1773 blev Skoleholder i Vinding ved Vejle blev de gift. Han var da 38 og hun 22 Aar.

Disse to er Theilgaardsslægtens Stamforældre, men inden vi gaar videre med dem, skal her kort berettes om *Anne Maries* 3 yngre Søskende.

Jens Jensen Vinge, der fødtes 1757, rejste som før nævnt efter Forældrenes Død til Fredericia, hvor han kom i Guldsmedelærer hos *Mette Worres Broder, Jens Nielsen Theilgaard*.

Hvorlænge Læretiden har strakt sig ved man intet om, men i 1779 begærer *Jens Jensen Vinge* Borgerskab af Magistraten i Fredericia. Borgerskabsprotokollen meddeler følgende:

„24. Juni 1779 fremkom *Jens Jensen Vinge*, barnefødt i Viborg Stift og Viborg Grund, med Begæring om Borgerskab, og angav, at han ernærede sig dels med Guldsmedeprofessionen, som han her har lært, og dels med Hus-Næring. Han aflagde derpaa den sædvanlige borgerlige Ed og blev som Borger paa den begærede Maade antagen“.

Jens Vinge blev i Fredericia en anset Mand, nævnes bl. a. som Kaptajn i Borgervæbningens første Afdeling. Han var gift to Gange, anden Gang 1797 med *Johanne Marie Schultz*. Han døde 1812 og ligger begravet i Fredericia.

Anne Kirstine Vinge kom ligesom sine to ældre Søskende ogsaa til Fredericia, hvor hun i Aaret 1780 blev gift med Avlsbruger og Værthusholder *Niels Petersen Smith*, der boede paa Vendersgade.

1779 indtraf en Begivenhed, der knyttede Theilgaardsslægten nøje sammen med den meget velhavende Gjørups-slægt i Viborg. Just dette Aar døde *Mette Theilgaards* Mand, Muremester *Peder Jensen Worre*. Men ret længe sad *Mette* ikke Enke. Anden Gang, hun giftede sig, var det med den ikke saa lidt yngre Købmand og Vejermester *Niels Nielsen Gjørup*, født 1752, Broder til Købmand *Jørgen*

Brøchner Gjørup, Købmand *Oluf Gjørup* og Justitsraad og Amtsforvalter *Michel Rodevald Gjørup*.

Maaske har dette Ægteskab mellem de to ældre ført til, at *Else Marie Vinge* er blevet kendt med *Jørgen Brøchner Gjørup*. med hvem hun i 1783 blev gift. Saaledes blev *Mette* altsaa nu Svigerinde til sin Plejedatter.

Else Marie døde omkring Aarhundredskiftet og efterlod sin Mand 3 Børn, *Ellen Marie*, født 1784, *Niels Georg* 1785 og *Elisabeth Kristiane Gjørup* 1786.

Jørgen Brøchner Gjørup blev lige som sine Brødre en af de største Købmænd i Viborg.

Gjørupslægten.

DISSE Gjørupper i Viborg var en Købmandsslægt, der i alt Fald omkring Aarhundredskiftet og nogle Aar længere frem i Tiden var meget formaaende og velstaaende Familier med udpræget Forretningssans. At det økonomisk set gik skævt for dem og for saa mange i hine Tider, var Statsbankerotten 1813 Skyld i, og velsagtens ogsaa fordi de havde vovet sig for langt ud i økonomiske Forpligtelser, men derom senere.

Gjørupslægten er meget gammel. Ridefogden paa Linderupgaard i Rindsherred, Hr. *Mogens Kristoffersen* og hans Hustru *Mette Ibsdatter*, der nævnes 1664, er Slægtens Stamforældre. Vi ved intet om dem, undtagen dette, at han til Uldbjerg Kirke har skænket en Sølvabelatæske paa 10 Lod, efter at den første var røvet af Svenskerne i 1657.

Ridefogden havde flere Børn, en Datter, *Anne*, blev gift med Præsten *Farstrup* i Uldbjerg, en Søn, *Kristoffer Mogensen*, blev en større Selvejer i Gjørup By, Uldbjerg Sogn. Det var hans Børn, der, saa vidt man kan skønne, antog Navnet Gjørup efter deres Fødeby. Sønnen *Mogens Gjørup* overtog Faderens Gaard og blev gift med *Kirsten Sørensdatter*.

Det maa have været en velhavende Slægt, da adskillige af dens Medlemmer udmærkede sig ved at have oprettet offentlige Stiftelser, navnlig skal nævnes en Kammerraad *Jens Gjørup*, der i sin Slægtsby stiftede et Hospital for 4 Lemmer.

Mogens Gjørups Søn, *Kristian Gjørup*, var gift to Gange. Første Gang med *Augusta Brøchner*, anden Gang med *Anna Margrethe Bloch*. Det synes, som om de har været bosat i Randers. Her fødtes i alt Fald 1723 deres Søn, *Niels Christensen Gjørup*, som blev gift med *Anna Sofie Høegh*. Disse to flyttede til Viborg, hvor han fra 1763—82 blev Raadmand. Her døde de begge, han i 1782, hun 1795 og blev begravet i Graabrødrekirken, der nu ikke mere findes.

Deres Sønner var: Købmand og Vejermester *Niels Nielsen Gjørup*, der først var gift med *Mette Theilgaard*, sl. *Worres*, og anden Gang med *Anne Marie Vinge*, sl. *Theilgaards*, *Jørgen Brøchner Gjørup*, gift med *Else Marie Vinge*. Justitsraad, Amtsforvalter *Michel Rodevald Gjørup* og Landmaaler *Oluf Kristian Gjørup*, alle bosat i Viborg.

Amtsforvalterens Søn, *Niels Kristian Gjørup*, blev Fader til Forfatteren Kaptajn *Michel Rodevald Gjørup*, Navnet Rodevald siges at være et estnisk Navn og skal stamme fra Reval.

Om *Niels Nielsen Gjørup* vil der blive fortalt senere i Forbindelse med hans to Hustruer, *Mette Theilgaard* og *Anne Marie Vinge*. Kun skal her bemærkes, at hans Ægteskaber var barnløse, og at han af sin store Rigdom villig hjalp dem af sin egen og sin Hustrus Slægt, der trængte.

Maaske er det netop af den Grund, at baade *Mette* og *Niels Gjørup* saa ofte opkaldes af den efterfølgende Slægt.

B. Anne Marie Vinge og Niels Theilgaard i Vinding og Ølgod.

EFTER Brylluppet i 1773 flyttede *Niels Theilgaard* og hans Hustru som Skoleholderfolk til Vinding Skole ved Vejle. Det var ikke noget stort Embede; men Opholdet her var sikkert ogsaa tænkt som kun rent foreløbigt. Det havde i alt Fald den Fordel, at de kom til at bo i Nærheden af Fredericia, saa de let kunde komme sammen med Slægt og Venner.

Imidlertid gik der ti Aar hen i Vinding, inden de flyttede. Om disse ti Aar ved vi ikke ret meget. Egentlig kun nogle Oplysninger om Børnenes Fødsler, som gamle Niels Theilgaard har nedskrevet i en tysk Bibel.

Det ses heraf, at de fleste af Børnene er født i Vinding:

- 1) „Min Søn, *Peder Worre Theilgaard*, fød den 20. August, som var en Løwerdag, om Natten Kl. 3 $\frac{1}{2}$ slet 1774.
- 2) Min Datter, *Mette Theilgaard*, fød 10. Februar 1776 om Eftermiddagen Kl. 4 slet.
- 3) Min Søn, *Niels Theilgaard*, fød 21. December 1777 og blev inddøbt første Juuledag den 25. December. NB. Han blev fød om Natten mellem 11 og 12 slet.
- 4) Min Datter, *Marie Kirstine*, fød Onsdag den 19. September 1781 i Vinding“.

I 1783 søgte *Niels Theilgaard* Sognedegneembedet i Ølgod og blev kaldet. Her fødtes de to yngste Børn.

- 5) „Min Datter, *Anne Barbara*, fød 10. Marts 1783, fød i Ølgod om Eftermiddagen 10 $\frac{1}{2}$ slet og inddøbtes 3. Søndag i Fasten, baaret til Kirke 2. Paaskedag af Velædle Madame *Pertou*. Faddere vare Sognepræst, Velærværdige Hr. Provst *Haabr*, Hr. *Jørgen Haabr* til Lindbjerggaard og Jomfru *Anna Haabr*.
- 6) 14. September 1789 blev min Søn fød og kaldtes *Jens Christian*“.

Det er værd at lægge Mærke til, at de to første Børn opkaldes efter Murermester P. Worre og hans Hustru Mette i Viborg; det maa nærmest opfattes som et Vidnesbyrd om den Taknæmmelighed, hvori Familien stod til disse to Mennesker, og desuden maa man jo huske, at Anne Marie og hendes Søkende efter deres Forældres Død betragtede Peder Worre og Mette som deres Plejeforældre.

Adskillige andre gode Oplysninger meddeler den gamle Sogndegn i den tyske Bibel. De nævnes her, fordi de giver god Baggrund for Børnenes videre Historie, og man skimter ud af dem, at Niels Theilgaard og hans Hustru har haft det saa fattigt, at Slægten maatte tage sig af Børnene. Navnlig var Mette og hendes anden Mand, Niels Gjørup i Viborg, hjælpsomme og forstaaende, barnløse som de var. Man har en ganske bestemt Følelse af, at det er Mette, der drager Omsorg for Slægtens Ve og Vel, og det er ikke underligt, at hendes og Niels Gjørups Navne gaar igen i Slægten helt op til vor Tid.

Niels Theilgaard skriver videre i sin Bibel:

„6te Septbr. 1781 kom min Datter i sin Fasters Hus i Viborg“.

Mette var dengang kun 5 Aar, da Forældrene sendte hende bort, men de var nok klar over, at hun vilde faa det godt hos sin Faster. Traditionerne og Kilderne falder saa forunderlig godt sammen, idet de begge viser, at den unge *Mette Theilgaard* blev for sin Faster en trofast og værdifuld Støtte, og som blev meget paaskønnet i det velhavende Hjem.

„6te Maj 1786 rejste min Søn *Peder* til Viborg“.

Det er det ældste af Sogndegnens Børn, *Peder Worre Theilgaard*, der nu rejser fra Hjemmet og faar ligesom sin Søster Mette sit Hjem i Fasterens Hus.

I Folketællingslisten fra Viborg 1787 er Familien Niels Gjørup opført saaledes:

Niels Nielsen Gjørup i Vestergade, 36 Aar. Vejer, Maaler og Købmand.

Mette, født *Theilgaard*, hans Hustru, 51 Aar, gift anden Gang.

Peder Worre Theilgaard, Konens Brodersøn, 12 Aar, antaget til Underholdning og Opdragelse.

Peders Søster, *Mette*, er ikke opført her, men da hun

heller ikke findes hos sine Forældre, maa hun enten være glemt eller ogsaa er hun bortrejst i Besøg hos en eller anden af Slægten. Foruden denne lille Familie er der opført 1 Husjomfru, 3 Krambods drenge, 4 Karle til Gaarden, 1 Hyrdedreng, 1 Kokkepige og 1 Bryggerspige.

Af denne Folketælling vil det ses, at Købmand Gjorups Virksomhed allerede dengang har været stor og omfattende.

„Den 24. Juni 1787 kom min Datter *Marie Kirstine* til Frederitz“.

Men om det var i Farbroderens, Morbroderens eller Mosterens Hjem, hun kom, nævner Faderen intet om.

„23. Julii 1790 kom min Søn til Viborg“.

„20. November 1793 rejste jeg med min Søn *Niels* til Frederitz og kom i Logement hos *Peder Poulsen Møller*“.

Ligesom Faderen skulde *Niels* studere og gaa paa Latin-skolen i Fredericia.

„1. April 1797 drog *Niels* til København, men kom hjem igen til Ølgod 1798, sidst i August“.

Det var til Universitetet, han rejste; men i et Aarstid har han vel nok læst hjemme. Han drog imidlertid atter fra Ølgod i 1799 „den 15. Julii til Examen Theologicum i Augustii“. — Sin Attestats absolverede han med næstbedste Karakter den 29. April 1805.

„2. Pinse-Dag rejste min Søn, *Jens Christian*, 1804 til Viborg i sin Broders Hus“.

Broderen Peder Worre Theilgaard er blevet Købmand paa St. Skt. Hansgade i Viborg (nuv. St. Skt. Hansgade Nr. 3), og hos ham er det *Jens Christian* kommer i Lære.

„20. September 1805 om Eftermiddagen blev min Søns, *Peder Theilgaards* Datter, *Anne Marie*, født i Viborg“.

Denne Datter blev opkaldt efter sin Farmor i Ølgod. Samtidig med denne Oplysning finder den gamle Sogne-degn ogsaa Anledning til at notere sin Hustrus Fødselsdag og -aar.

„Den 28. Nov. 1751 blev min Kone, *Anne Marie Vinge*, døbt“.

Endnu et Par Oplysninger skriver *Niels Theilgaard* i sin Bibel:

„Den 24. Oktober 1802 kom min Datter, *Anne Barbara* i hendes Mosters Hus i Frederitz“.

Mosteren var jo *Anne Kirstine*, gift med Avlsbruger og Værtshusholder *Niels Pedersen Smith* paa Vendersgade i Fredericia, og hun havde været Fadder og Gudmoder til de fleste af Søsterens Børn, ialt Fald til dem, der er født i Vinding.

Hermed slutter Sogndegnen *Niels Theilgaard* sine Optegnelser i sin tyske Bibel.

Sogndegnen Niels Theilgaard i Ølgod.

DET var i 1783 *Niels Theilgaard* og Hustru *Anne Marie Vinge* flyttede fra Vinding til Ølgod. Det var smaa Kaar, de kom til at leve under.

Af en Skoleindbetetning fra Præsten i Ølgod til Biskoppen i Ribe skriver *Hans Pertou* den 17. December 1789:

„Ølgod Sogns Skoledegn hedder *Niels Theilgaard* og er næsten 55 Aar gl. Hovedskolen er en Tilbygning til Degneboligen ved Ølgod Kirke, hvortil burde gaa 60 Børn fra 5 Aar og derover.

Degnen til Ølgod og Strellev Sogn kan have i aarlig Indkomst 55 Rdl., som bestaar af tvende Høytids ofre af begge Sogne og $5\frac{1}{2}$ Td. Rug af Ølgod Sogn og 3 Td. Byg af Strellev Sogn, og, naar han har fradraget sine visse Udgifter i Penge, har han ikkun 30 Rdl. at leve af som Degn“.

Ganske vist brugte man ikke mange Penge i hine Tider, men med 30 Rdl. om Aaret kunde det have sine Vanskeligheder at komme ud af det med.

Til Degnekaldet i Ølgod hørte ogsaa lidt Landbrug. Om dette hedder det i Indberetningen:

„Til Ølgod Degnebolig findes Agerland, men derimod findes ingen Eng eller Høebjergning, saa Degnen maa for sine egne Penge leje Eng eller købe Høe. Den liden Avling koster ham ofte mere end den kan indbringe, da hand ey kand holde Hest derpaa. Dend Fordeel hand altsaa deraf kand have, er, at hand fornemmelig kan have 2—3 Kjør til Mælk og Smør i sin Husholdning“.

Om Degneboligen skriver Præsten:

„Degneboligen er nogenlunde i Stand, men kand dog behove Reparation paa Vinduer og Loft. Dend bestaar af ikkun $2\frac{1}{2}$ Fag med et liden Kiøkken, der ikkun er en Femtedel af et Fag. Der kan i Skolestuen bekvemmeligen rummes 24—30 Børn.

Vi er nok klare over, at Degnefolkene har siddet smaat i det. Baade *Niels Theilgaard* og *Anne Marie Vinge* var fra Ungdommen af vante til større Forhold baade i Fredericia og Viborg. Det er nok ogsaa de smaa Kaars Skyld, der gør, at deres Børn saa tidlig kommer bort fra Hjemmet og i Pleje hos de af Slægten, der sad bedre i det.

Om Livet i Ølgod Degnebolig ved vi desværre saa godt som intet. Det havde været interessant at kunne sige lidt derom. Men hverken Breve eller Overleveringer er bevaret for Efterslægten om disse to Degnefolk i Ølgod. En Dattersøn af dem (Provst *John Hansen* i Gislev) har sagt om sin Oldefar: „Han var en smuk og livlig Mand med en god Sangstemme“. Det var i alt Fald et musikalsk Hjem i Ølgod. Flere af Degnens Børn var begavet med store Musikevner, en Sans, der er nedarvet til den nulevende Slægt af Theilgaardene, men derom senere.

I to Folketællingslister, den første fra 1787, den anden fra 1801 finder vi atter Familien i Ølgod.

Fra Aaret 1787 staar der:

Niels Theilgaard, 52 Aar gl., Degn og Skoleholder.
Anne Marie Jensdatter Vinge, 35 Aar, hans Kone.
Niels Nielsen, 10 Aar }
Anne Barbara, 5 Aar } Deres Børn.

Deres øvrige Børn opholder sig hos Slægtninge.

Den næste Folketælling 1801:

Niels Theilgaard, 66 Aar, Degn og Skoleholder.
Anne Marie Vinge, 49 Aar, Hustru.
Marie Kirstine, 20 Aar }
Jens Christian, 12 Aar } Børn.
Mads Jensen, 40 Aar }
Karen Pedersdatter, 16 Aar } Tjenestefolk.
Elisabeth Richsdatter, 60 Aar, Enke }
Else Maren Pedersdatter, 16 Aar } Lejefolk.

De sidste ernærede sig ved Haandarbejde.

Mon ikke de økonomiske Forhold har bedret sig for Familien i 1801, eftersom de har Tjenestefolk, og mon ikke ogsaa Lejligheden er blevet større, da de har Lejefolk?

Niels Theilgaard blev en gammel Mand, inden han døde. I sine sidste Aar havde han skrantet lidt og maatte holde Vikar, en af dem, *Hans Johnsen*, blev forlovet

og gift med den i 1801 hjemmeværende Datter, *Marie Kirstine*. De blev Degnefolk, dels i Husby, dels i Vedersø.

Niels Theilgaard var 75 Aar, da han i „1809 den 1. Martii“ afgik ved Døden.

Afd. Lærer *Sindberg* i Ølgod har meddelt mig, at der foran Indgangen til højre for Vaabenhuset staar en lille firkantet Sten af Granit, hvorpaa der staar:

„Her hviler *Niels Theilgaard*, Degn til Ølgod og Streller. Fød i Frederitz 1735, død Aar 1809“.

En Maaned efter, den 1. April, blev der holdt Skifte i *Niels Theilgaards* Dødsbo. Det siger kun, at Boet overdrages Enken til fri Raadighed, og at Børnene giver Afkald paa det. — Skiftet viser desuden, at alle Børnene er forsørgede:

Peder Worre Theilgaard, Købmand i Viborg. *Mette Theilgaard*, gift i Viborg med Hospitalsforst. og Branddirektør *Dinesen*. *Niels Theilgaard*, Præst i Vinkel og Rind. *Marie Kirstine*, gift med Sog-nedegn *H. Johnsen* i Vedersø. *Ane Barbara*, gift med *John Hansen* paa Jullingsholm og *Jens Christian Theilgaard*, ansat i sin Broder *Peders* Købmandshandel i Viborg.

Købmand Niels Nielsen Gjørup, Viborg,

og hans to Hustruer:

Mette Theilgaard og Anne Marie Vinge, sl. Theilgaards.

SAA sad da *Anne Marie Theilgaard* Enke, og allerede i 1811 flyttede hun til Viborg. Alle Børnene var forsørgede og de fleste af dem bosat i denne By og den nærmeste Omegn, desuden havde hun andre Slægtninge der og gode Venner fra gammel Tid, saa det er saare naturligt hun drog hjem til sin Barndomsegn. Mens hun boede i Ølgod var det hendes to Døtre, Marie Kirstine, Sognedegnen Hans Johnsens Hustru i Vedersø v. Ringkøbing og Ane Barbara, John Hansens Hustru paa Julingsholm v. Sd. Omme, der boede hende nærmest og som hun mest besøgte; men trods deres Nærhed følte hun sig alligevel ensom i Ølgod og længtes bort derfra.

Hvor *Anne Marie* har boet i Viborg, ved vi ikke noget om, maaske hos et af Børnene, Peder, Mette eller maaske ude i Vinkel Præstegaard hos sin Søn, Præsten Niels Theilgaard. Snarere tror jeg — og denne Opfattelse har flere af Slægten — at hun har boet hos sin afd. Mands Søster, den gamle Mette og hendes Mand, Købmand Niels Gjørup, hos hvem flere af hendes Børn jo havde faaet baade Hjem og Hjælp.

Inden vi nu gaar videre, kunde der være Grund til at fortælle lidt om Købmand *Niels Gjørup* og *Mette*, hans første Hustru.

Som fortalt i det foregaaende døde Mettes første Mand, Peder Worre 1778, men Aaret efter blev hun gift med den meget velhavende Vejermester og Købmand *Niels Nielsen Gjørup* i Viborg.

Mette var i sine to Ægteskaber barnløs, men hun og hendes to Mænd var godhjertede og hjalp den Del af

Slægten, der var rig paa Børn, men fattig paa denne Verdens Gods. Mange Gange nævnes de i Sd. Sogns Kirkebøger som Forlovere og Faddere, naar den yngre Slægt har Giftemaal og Barnedaab, og det er i Regelen gamle *Mette*, der bærer Barnet. Det havde vel været rimeligt, om de tre Søskende fra Ølgod, som fik deres Virksomhed i og ved Viborg, havde ladet deres første Børn opkalde, som Skik og Brug var, efter deres Forældre. Men de vidste nok, hvad de skyldte *Mette* og *Niels Gjørup*, og hvad der muligvis kunde komme dem til Gode ved deres Død. Derfor blev disse to højtpriste, barnløse Mennesker opkaldt af saa godt som hele Sognedegnens Børneflokk, og Navnene gaar igen helt op i det nuværende Slægtled.

Af Viborg Skøde- og Panteprotokoller faar man et Indtryk af *Niels Gjørups* Formuesomstændigheder, en Rigdom, der skulde ende i det dybeste Fald. Han nævnes meget ofte i Forbindelse med Pengearistokratiet i Viborg, og det ser ud til, at han sammen med flere har været med i Kapertidens haardhændede Spekulationer. Statsbanke-rotten satte imidlertid et uhyggeligt Punktum for mange af disse Opkøberes videre Handel og Vandel, idet adskillige af dem gik bag af Dansen.

Saa vidt gik det ikke foreløbig med *Niels Gjørup*. Han ansaas for en forsigtig Mand, og en Mand, der ejede store Midler.

Her at nævne, hvad han ejede af Ejendomme, vil føre for vidt, og kan ikke have synderlig Interesse for Slægten.

Kun skal omtales den store Købmandsgaard, som *N. Gjørup* selv beboede. Den laa paa Hjørnet af Skt. Mikkelsgade Nr. 29, Vestergade 22 og St. Torv og strakte sig mod Syd helt ned til Hjultorvsqyde og Hjultorvet. Denne store Ejendom solgte han i 1799 til By- og Herredsfoged Th. Wissing, der allerede 4 Dage efter skødede den til Købmand Clausen-Møller, hvis Enke, Johanne Augusta Becker skødede Gaarden 1806 til P. Worre Theilgaard.

Gaarden fik i Tidens Løb en krank Skæbne, idet den blev udparcelleret i 3 Ejendomme, hvoraf een endte som et Halvtag og udgik af Matriklen.

N. Gjørup ejede ogsaa den gamle Hedegaard „Engelsborg“, som han sammen med sin Svigersøn, Jens Dinesen, havde købt i 1804 af sin Broder Jørgen Brøchner Gjørup.

Desuden var *N. N. Gjørup* med i det Konsortium, bestaaende af ham, Jens Dinesen og Generalkommissær Schuchardt til Villestrup, der i 1811 købte den Arctanderske Gaard eller Borgervoldgaarden og indrettede den til et stort Brændevinsbrænderi, hvorefter Gaarden stadig kaldes „Gl. Brænderi“. Denne Ejendom og Forretning skal have været et godt Aktiv for de tre Herrer.

Det slog imidlertid haardt, da Nyordningen af Pengevæsenet i 1813 traadte i Kraft. — Ogsaa *Niels Gjørup* saa sine Værdier synke til Dybder, han ikke havde anet, og maaske anede han ikke en Gang, hvad han ejede. Slægts-traditionen siger, at han i 1815 tog sin Død over de store Tab. Heldigvis naaede han ikke at se sit store Bo gaa Fallit.

I 1813 synes det, som den gamle 75 aarige *Mette Gjørup* har følt, at Døden nærmede sig. Hun finder det paa Tide at oprette Testamente.

Det er navnlig hendes „kiære afgangne Broder, Sogne- degnen *Niels Theilgaards* efterladte Børn“, hun betænker. Peder og Mette, som var blevet opdraget i hendes Hjem, faar mest, idet der bliver tillagt dem baade Jordegods og Kapital; alene Mette òg hendes Børn faar 2000 Rdl. i S. V.

Præsten *Niels Theilgaard* i Vinkel faar 400 Rdl. og hans Søn, *Niels Gjørup*, som er opkaldt „efter min kiære Mand“, 200 Rdl. S. V.

Ane Barbara paa Jullingsholm, Ane Kirstine i Vedersø og „Købmandskarl udi Viborg“, J. Chr. *Theilgaard*, faar hver 200 Rdl. S. V.

Ogsaa de 4 Børn af *Mette Gjørups* afd. anden Broder, Guldsmed i Fredericia, *Jens Theilgaard*, tillægges hver 200 Rdl. S. V. Da disse Børns Navne ikke nævnes senere, meddeles de her: *Ane Kirstine Erbs*, Fredericia, *Ane Barbara*, gift med *Stabel* i Clod Mølle, Guldsmed *Poul Theilgaard* i Odense og *Niels Theilgaard* i Fredericia.

Rigelig og rundelig er hendes egen Slægt betænkt.

Ogsaa et Par af hendes Mands Slægt betænker hun.

Niels Gjørups Brodersøn, *Søren Hoverslund Gjørup*. „som jeg stedse har haft Godhed for“, faar 400 Rdl. S. V. og Jørgen Gjørups ældste Datter *Ellen* faar 200 Rdl. S. V.

Testamentet slutter med, at Byens fattige betænkes med en Sum paa 500 Rdl., som dog „vores kjære Familie eller paarørende skal have fortrinlig Adgang til, hvis nogen af dem findes trængende til Understøttelse“.

Testamentet er underskrevet den 13. Marts 1813 af baade *Mette* og *Niels Gjørup* som hendes „sidste ufravigelige Villie“.

Faa Dage efter, at Testamentet var underskrevet, døde gamle *Mette Gjørup*, f. *Theilgaard*, i sit 76 Aar.

For *Niels Gjørup* var det et haardt Slag. Man har et stærkt Vidnesbyrd derom, da han bekendtgør Dødsfaldet i Byens Blad, „Viborg Samler“.

„Sørgeligt tilkiendegives fraværende Slægt og Venner, at det i Dag Kl. 9 slet Fmd. har behaget det alvise Forsyn ved en rolig Død at bortkalde min uforglemmelige Kone, *Mette Theilgaard*, med hvem jeg har levet i det kjærligste Ægteskab i næsten 34 Aar. Intet i Verden formaar at troste mit dybt nedtrykte Sind og Mod uden den salige Forvisning om igien at forenes med hine i de salige Boliger, hvor Skilsmissen ikke mere vil finde Sted. Frabedende mig iøvrigt ald skriftlig Condolence, som ikkun meere vil foroge min billige Sorg“.

Viborg, den 18. Marts 1813.

N. Gjørup.

Det er en nærliggende Tanke, at Enkemadame *Anne Marie Theilgaard* overtog Husførelsen i *Niels Gjørups* Hjem efter gamle *Mette Gjørups* Død. Hun var næsten den nærmeste til det og ud af en gammel anset Viborgslægt, desuden var hun jo de Børns Moder, som var opdraget i Hjemmet og tilmed *Niels Gjørups* Svigerinde. Der var meget, der talte for, hun traadte i gamle *Mettes* Sted. Dette er imidlertid kun Gisninger, men det, vi bestemt ved, er, at *Niels Gjørup* og *Anna Marie Theilgaard*, f. *Vinge*. indgik Ægteskab den 28. Aug. 1814. Han var dengang 63 og hun 62 Aar. Med dette Giftemaal kom den yngre *Theilgaardslægt* i mere intimt Familieskab med *Gjørupperne*.

Samlivet blev imidlertid ikke langt, kun godt et Aars Tid.

Allerede den 17. Nov. 1815 døde *Niels Gjørup* i Viborg. Der gemmer sig noget af en Tragedie bag dette Dødsfald.

Som foran meddelt, fortæller Traditionen, at *N. Gjørup* tog sin Død over en tabt Formue. Helt kan det dog ikke passe, da han ved sin Død — ialt Fald paa Papiret — ansaas for at være ret velhavende, og i det Testamente han oprettede ved sit andet Giftemaal, bortgav han til sin egen Slægt over 3000 Rdl. S. V. Resten „skal ene og alene tilhøre min nu kjære Kone, forhen Enke efter min sal. Kones Broder, Sogndegnen *Niels Theilgaard* i Ølgod og Varde“.

Tragedien var imidlertid den, at *Niels Gjørup* hen paa Aaret 1815 blev sindssyg. Om Grunden dertil ved vi intet, men det har uden Tvivl været fejlslagne Spekulationer i Forbindelse med Englænderkrigen og Statsbanke-rotten, der har været den direkte Aarsag.

Sindssvagheden tog til, og Døden kom som en Befrielse baade for ham selv og hans Omgivelser den 17. November 1815.

Den Nekrolog og de Digte, der efter hans Dødsfald stod offentliggjort i „Viborg Samler“, siger meget om den formaaende og gode Mand, som Folk saa op til.

Hans Enke bekendtgør Dødsfaldet saaledes:

„Sidst afvigte Fredag behagede det Livets og Dødens Herre at bortkalde fra dette til et bedre Liv forrige Vejermester og Kjobmand her i Byen, *Niels Nielsen Gjørup*, i hans Alders 65 Aar. Hans Medborgere kjendte ham som den retskafne Christen, den virksomme og duelige Handelsmand, den godgjørende Menneskeven. Mig var han en kjærlig Ægtefælle og mine Børn en faderlig Forsørger. Vi ville derfor stedse mindes ham med Taknemmelighed og Kjærlighed.

Viborg, 20. Nov. 1815.

Anne Marie Gjørup,
f. Vinge.

Et Digt om ham, der faa Dage efter Dødsfaldet stod i „Viborg Samler“ lyder saaledes:

Ved salig Niels Gjørups Grav.

Endt er Mandens Daad, hans Id, hans Færd;
Klogelig paa denne Verdens Bratte,
Gik han frem og høstede Flidens Skatte,
Nøjet med en virksom Borgers Færd.
Sand og evig er den Paradisets Lov:

„Kun i Ansigts Sved, dit Brød du æde“.
Aldrig fandt den Lade Jordens Glæde,
Aldrig vandt den Guld, sit Pund begrov.

Denne Flidens Mand har lagt sin Stav,
Samtidig gav han denne store Lære:
„At man uden Børn kan Fader være,
Æres, elskes, savnes i sin Grav.“

Under Mærket A. F. J. stod i samme Blad d. 27. Nov. 1815 flg. Nekrolog:

„Denne Mand er for Viborgs Indvaanere noksom bekendt, da han i denne sin Fødeby, i et Tidsrum af 65 Aar levede og virkede og derved gavnede.

For udenbys og dem som ikke kjendte ham være det sagt, at han var en udmærket Borger i sin Fødestad. Bliid, endog i den brusende Ungdomsalder, var denne Søn af Raadmand *Niels Gjørup* her i Viborg i 35 Aar, een af de første Handelsmænd, hvoraf tilligemed Faderen de tre Sønner: *Niels, Christian* og *Jørgen Gjørup* vare etablerede som Kjøbmænd, og, som paa Raadmand *Lassen, Haarslund, Buch, Baareschmidt* og *Schaltz* nær, vare de første og næsten de eneste Kjøbmænd i Byen.

Klogelig understøttet og ledsaget af sin brave første Hustru, *Mette Theilgaard*, Enke efter sal. *Peder Worre*, bestyrede hans Handel og vidtløftige Husholdning. Han drev Garveriet med sjælden Paapassenhed, tilkjøbte sig anseelige Jorder, ogsaa den af Heden opdyrkede Avlsgaard, *Engelsborg*, paa Byens Grund, ejede en tredje Part af det for faa Aar siden anlagde store Brænderi, der i alt er 150,000 Rdl. N. V. værd, kort sagt: virkede som Mand, driftig Borger i mange Aar, var Fader for sin egen og sin Kones Slægt og ægtede i sine sidste Aar hendes Broders Enke, *Madam Vinge*, for og, efter dette hans smertelige Tab, at vedblive sin utrættede Arbejdslyst. Hans Arbejde og Retsind velsignedes med Velstand og han skammede sig ikke ved den Religion, han bekendte sig til, og hans Minde vil, som et gavnerigt Exempel, være helligt for Stadens Borgerklasser.

A. F. J.

Før *Niels Gjørups* Død havde *Anne Marie* faaet kgl. Tilladelse til med selvvalgt Laugværge at bestyre og forestaa deres Fællesbo. Men det blev en meget vanskelig Op-gave for hende.

Konjunkturerne havde forringet Boet meget stærkt. Spekulationstabene og de store Summer, der iflg. Testamenterne skulde udbetales Arvingerne, tærede saa stærkt paa Boet, at der intet blev tilovers til gamle *Anne Marie*.

Det vil imidlertid føre for vidt her at gøre Rede for

de store økonomiske Tab, som Niels Gjørups Enke var ude for. Det endte med en stor Fallit, der rev flere af Boets Debitorer med sig i Faldet.

I Viborg Landsarkiv findes en lille Pakke Papirer, der bærer Navnet: Enkemadam Anne Marie Gjørups Fallitbo, sluttet d. 30. Oktbr. 1830. Fallitten var erklæret mange Aar før, men det tog Tid for Myndighederne at komme til Bunds i denne store Sag.

Allerede omkring 1820 rejste *Anne Marie Gjørup* bort fra Viborg, helt ned til sin Datter, *Ane Barbara* og Svigersøn *John Hansen* paa Jullingsholm. Her fik hun tre Stuer at bo i, som indtil de seneste Tider har haft Navnet „Oldemors Stuer“. Her henlevede nu den gamle Kvinde nogle rolige Alderdomsaar, plejet af sin Datter og stærkt besøgt af Børnebørnene i denne Gaard og Mølle.

Hendes Barnebarns-barn, Lærer *Kr. Hansen*, Ho, havde aldrig set hende, men efter sine Forældre har han fortalt mig, at der var noget fint og værdigt over den gamle Oldemor, hun havde et Par milde Øjne og kunde fortælle saa meget om Slægten til sine Børnebørn.

Hun blev en meget gammel Kvinde, 86 Aar. Den 15. Juni 1836 staar der i Sd. Omme Kirkebog blandt døde:

„Madame *Anne Marie Gjørup*, Enke efter afdøde Købmand *Gjørup* i Viborg, fød paa Teilgaarden ved Fredericia, hvor hendes Far, *Jens Olufsen Vinge* boede. Har i 16 Aar boet hos sin Sviger-son, *John Hansen* paa Jullingsholm, hvor hun døde 86 Aar gl.

Præsten maa have skrevet fejl i Kirkebogen, der skulde have staaet Viborg i Stedet for Fredericia.

Sognedegn

Niels Theilgaard og Anne Marie Vinges Børn.

C₁. Peder Worre Theilgaard,

født i Vinding 20. August 1774, død i Viborg 1838.

DE to ældste af Sognedegnens Børn, *Peder Worre* og *Mette* blev som det er omtalt før opdraget i Viborg hos deres Faster *Mette* og Onkel *Niels Gjørup*.

Her gik de i Skole og i 1789 konfirmeret i Sd. Sogns Kirke.

I hine Tider stod Konfirmanderne i Reglen opstillet efter en Art Rangforordning, og her stod *Peder Worre Theilgaard* som Nr. 1 blandt Drengene og *Mette Theilgaard* som Nr. 2 blandt Pigerne. Hvis man kan slutte noget efter denne Opstilling, maa deres Plejeforældre have været meget ansete og estimerede Folk i Viborg.

I 1786 kom *Peder* som 12 Aars Dreng til Viborg, hvor han blev optaget som Søn i det barnløse Gjørupske Hjem. Han blev oplært i Købmandshandelens mange forskellige Grene, og forblev nogle Aar i Stedfaderens Forretning som Medhjælper.

1799 begyndte han sin egen Forretning i en Købmandsgaard paa St. Sct. Hansgade, en Gaard som Stedfaderen havde overdraget ham. Foruden Kockepige og Bryggeripige havde han en Husbestyrerinde, *Karen Biering* fra Viborg, en ung Jomfru paa 20 Aar. Med hende blev han gift i 1801. Hun var født 1780 og døde i Viborg 26. November 1860.

Det gik ikke *Peder W. Theilgaard* særlig godt som Købmand, heller ikke da han i 1806 overtog sin Stedfaders forrige store Købmandsgaard paa Hjørnet af af St. Miksgade og Vestergade.

Men man maa jo huske, at hans Mandomsvirke faldt under de store Pengekriser før og efter 1813, og der var mange med *P. W. Theilgaard*, der gik bag af Dansen.

Om *P. W. Theilgaard* har haft Stedfaderens vidtskuende Forretningssans, som denne siges at have haft, er vel et Spørgsmaal. Det kan vistnok med nogen Sandhed siges om Theilgaardslægten som Helhed, at den gennemgaaende mere har haft Sans for de ideelle Værdier end for de reelle. I den nuværende Slægt synes ligesom begge disse Værdier at kæmpe om Overtaget.

For *P. Worre Theilgaard* blev det til et Krak. I 1829 blev hans Gaard, den gamle Gjørupske Købmandsforretning, udlagt Statskassen for resterende Skatter. Direktionen for Statsgælden og den synkende Fonds fik Hammerslag paa Gaarden for 200 Rdl. Sølv. i 1831. Senere overgik den til andre Hænder og udstykkedes i 4 Parceller. En af dem, Matr. Nr. 262 paa Hjultorvets Nordside, ejedes i 1838 af *P. W. Theilgaards* yngre Broder, Købmand *Jens Chr. Theilgaard*.

Da Staten i 1829 tog *P. W. Theilgaards* Ejendom, maa han være begyndt igen, eftersom han i Folketællingslisten for 1834 nævnes som Købmand og Vejermester i Mogensgade.

I Ægteskabet med *Karen Biering* havde *P. Worre Theilgaard* 3 Børn ($D_1 - D_3$).

D_1 . *Mette Nicolette Theilgaard*, f. 1802, gift 1823 med cand. theol. *Hans Michael Feld*, f. i Jebjerg 3. Oktober 1798. Kapellan i Ølstykke 1823, blev Sognepræst 1834 i Hauerslev, Aalborg Stift. Her døde han 1855. En Datter i dette Ægteskab blev gift med Pastor *Kjer* i Skjern, hvortil Moderen flyttede, da hun blev Enke. Her døde hun 14. Juni 1865 og blev begravet paa Skjern Kirkegaard.

D_2 . *Anne Marie*, f. 20. September 1805, gift med Konditor *H. P. Højer* i Viborg. Børn ($E_1 - E_5$): E_1 *Casper*, E_2 *Karen Benedikte*, E_3 *Lorentz*, E_4 *Ida Margrethe*, E_5 *Niels Theilgaard*.

D_3 . *Hansine Theilgaard*, f. 1807 i Viborg, gift 21. Febr. 1826 samme Steds. med Musiklærer ved den lærde Skole

i Viborg og Cantor ved Domkirken, *Carl Ludvig Egedius Wiberg*, f. i København, 27 Aar.

Om P. Worre Theilgaards og Karen Bierings Efterkomere vides intet, trods mange Eftersøgninger paa blot at finde en enkelt, som der kunde bygges videre paa.

C₂. Mette Theilgaard,

f. i Vinding 10. Februar 1776, død i Viborg 12. September 1847.

Allerede som lille 5 Aars Pige blev Sogndegn Niels Theilgaards og Ane Marie Vinges Datter, *Mette*, antaget som Plejedatter af Niels og Mette Gjørup i Viborg, i hvis Hjem hun sammen med sin ældre Broder fik en god og solid Opdragelse. I dette barnløse Hjem blev begge disse Børn til megen Opmuntring, hvad man især kan skønne af de Udtryk, som gamle Mette bruger, da hun skriver sit Testamente.

Blandt de mange af Byens Spidser, der kom i det Gjørupske Hjem, var ogsaa Fuldmægtigen ved Viborg Stiftskontor, den senere Branddirektør og Hospitalsforstander *Jens Georg Dinesen*.

Han er født i Fredericia 26. Oktober 1766. Forældrene nævnes i Sct. Michaelis Kirkebog som Seigneur *Johannes Dinesen Møller* og Hustru *Mette Kirstine**).

Omkring 1790 kom *Jens Dinesen* til Viborg og blev 1797 Hospitalsforstander for Gjørup og Viborg Hospitaler.

Det var et godt Parti han gjorde, da han i 1799 den 3. April giftede sig med den unge *Mette Theilgaard*, og der er nok ingen Tvivl om, at Købmand N. Gjørup og Hustru, der satte deres Plejedatter højt, har holdt en prægtig Bryllupsfest, hvortil Slægt og Venner var indbudt i vid Omkreds.

Jens Dinesen var med i Kapertidens store Spekulationer,

*) *Jens Dinesen* havde ialt Fald to Brødre, *Peder Dinesen*, f. 14. Dec. 1760, Herredsfoged og Skriver i Middelsom og Sønderlyng Herred, Raadmand i Viborg og Birkefoged i Fousingø Birk. Død 24. Juli 1815. Den anden Broder hed *Johan Jakob Dinesen*, født i Fredericia 1765, tog teologisk Embedseksamen 1793, kaldet til Sognepræst i Sejling-Sinding 1799, gift samme Aar med *Ingeborg Lund* fra Ribe, døde i Sejling 1818 uden at efterlade sig Børn.

men det vil føre for vidt her at beskrive alle *Jens Dinesens* Transaktioner.

Heller ikke han kunde klare sig efter Statsbankerotten; men ligesom sin Svigerfader oplevede han ikke at se sin økonomiske Ruin; thi han døde i Viborg den 16. Decbr. 1817. Hans Enke var nær blevet slaaet helt ud, da Fordringerne efter hans Død indløb. Men hun klarede Ærterne ved at realisere alle sine Ejendomme og bjerge sig over som Aftægtskone hos Købmand Bagge-Haubro, til hvem hun i 1842 skødede sit bedste Aktiv, Tredjedelen af „Gamle Brænderi“, i hvilket ogsaa Niels Gjørups Enke havde en Tredjedel.

Paa denne Maade levede *Mette Dinesen* nogenlunde sorgfrit i de 5—6 Aar, hun endnu havde tilbage at leve i. Hun døde i Viborg 12. September 1847.

I deres Ægteskab havde de 8 Børn (D₁—D₈):

D₁ *Johannes Dinesen*, D₂ *Mette Nicolette Dinesen* (gift med *Frederik Schuchardt*, Schousgaard, Hobro), D₃ *Mette Dinesen*, D₄ *Niels Dinesen* (Fabrikant, Brunshaab Klædefabrik), D₅ *Peder Dinesen*, D₆ *Mariane Dinesen* (gift med Baron *Gülden-crone*) D₇ *Lise Dinesen*, D₈ *Kirstine Dinesen*, gift med Procurator *Jespersen*.

Om *Jens Dinesen* og *Mette Theilgaards* Efterkommere kunde der nok skrives adskilligt interessant, men det vil føre for vidt i en Slægtsbog, der nærmest tager Sigte paa at behandle Sognedegnen *Niels Theilgaard* og *Anne Marie Vinges* tre Børn: Præsten *Niels Theilgaard*, Købmand *Jens Chr. Theilgaard* og *Ane Barbara Theilgaard* paa *Jullingsholm*.

C₃. Sognepræsten *Niels Theilgaard* i *Vinkel*,

f. i *Vinding* 21. Decbr. 1777, død i *Vinkel* 31. Decbr. 1837.

Tæt op mod Jul 1777 fødtes den tredje ældste af Sognedegnens Børn. Han blev døbt Juledag og fik Navnet *Niels*.

Det synes ogsaa, som han en Tid har haft sit Ophold i Viborg i *Niels* og *Mette Gjørups* Hjem. I al Fald skriver Sognedegnen i sin Bibel: „23. Julii 1790 kom min Søn *Niels* til Viborg“.

Men allerede 1793 rejste han til Fredericia for paa samme Latinskole som Faderen at forberede sig til Studentereksamen. Den tog han 1797 og rejste samme Aar til København for at studere Teologi ved Universitetet.

Hvordan han har fristet Livet i Hovedstaden, ved vi ikke noget om. Den Hjælp, han har kunnet faa hjemme fra, har ikke været stor. Utvivlsomt har det været Niels Gjörup, der for Størstedelen har bekostet hans Uddannelse.

Christiane
Frederikke.

Det er en bevæget Tid, den unge *Niels Theilgaard* opholder sig i København paa, og han kan sikkert ikke have undgaaet at blive paavirket af de stærke nationale Stemninger, der udgik af Kanontordenen paa Kongedybet 1801. I April 1805 tog han sin teologiske Embeds-eksamen, rejste hjem til Ølgod og forblev hele Sommeren hjemme.

Engang imellem prædikede han i Kirken for Pastor Esmann, nærmest for at øve sig til sin fremtidige Gerning. Men disse mange Besøg i Præstegaarden fik til Følge, at han i Sommerens Løb blev forlovet med Pastor Esmanns Datter, *Christiane Frederikke* (født 23. April 1789).

Nu gjaldt det om for *N. Theilgaard* snarest muligt at faa Embede, saa han kunde gifte sig. Dette skete allerede 1806, da han blev kaldet til Sognepræst i Vinkel og Rind tæt udenfor Viborg, og samme Aar hjemførte han sin Brud.

I Vinkel blev han al sin Tid og omtales som en „samvittighedsfuld Sjælesørger, som en elskelig, blid og human Foresat“. Han blev forøvrigt Provst, d. v. s. Distriktprovst for Rind med flere Herreder.

Niels Theilgaard havde ligesom flere af sine Søskende megen Sans for Musik, en Arv fra deres musikalske Far. Præsten trakterede Fløjten med stor Mesterskab, et Instrument, der var stærkt paa Mode i hans Tid, og Kuhlaus Fløjtemusik har sikkert været velkendt i Vinkel Præstehjem, hvor der forøvrigt spillede baade Klaver, Violin, Fløjte og Klarinet af Børnene, saa det var et helt lille Orkester, naar de spillede sammen.

Traditionerne fortæller da ogsaa om Musiksoiréer og om den musikalske Nydelse, det var for Gæsterne, naar der var Selskab i Præstegaarden.

De første Aar helt op til sidst i Tyverne var en lykkelig Tid for Præstefolkene i Vinkel, men saa begyndte ogsaa de store Sorger.

Ti Børn fødte Fru *Christiane Frederikke* sin Mand, den første fødtes 1807, den sidste i 1821, en lille Pige, *Nicoline Frederikke*, som dog døde først paa Aaret 1822. Flere af disse Børn døde i en ung Alder af Tuberkulose, hvilket gav Livet i Præstegaarden et tungt og alvorligt Præg.

I 1832 døde *Hermann Esmann*, den næstældste af Børnene, efter en fleraarig Brystsvaghed, Han fødtes 1809, naaede at blive Student og omtales som en livsglad Dreng, fuld af Spilopper.

Tre Døtre døde ogsaa tidlig. *Mette*, f. 1813 og døde Aaret efter. De næste to Pigebørn døde ogsaa af Tuberkulose, først *Gertrud* (f. 1812, død 30. Maj 1831) saa *Anne Marie* (f. 8. Juli 1810, død 31. Januar 1835).

Om den sidste skriver Faderen i Viborg Samler:

„Det er atter blevet vor tunge Pligt at bekendtgøre et kjært Barns Tab. Vor inderlig elskede Datter *Anne Marie* gik bort fra os ved Døden i Gaar den 31. Januar i hendes Alders 25 Aar, efter at hun havde lidt af Brystsvaghed i omtrent tvende Aar, og hendes sidste 14 Dage var højst smertelig. Formedelst hendes muntre Sind, selv under Lidelser og hendes fromme, for sandt Venskab følende Hjerter, var hun stedse hendes Forældres, Søsken- des og Venners Opmuntring og Glæde, og saa meget sørgeligt for os er derfor hendes Bortgang. Kun Styrke herovenfra og Haabet om Genforeningens Glæde vil kunne indgyde Trøst i vore bedrøvede Hjerter“.

Vinkel Præstegaard, 1. Februar 1835.

N. Theilgaard. *Christiane Fr. Theilgaard*.

Ved hendes Jordefærd blev flg. Vers fremsagt. Staar i „Viborg Samler“ fra 1835:

Som Blomsten i sin Ynde smiler,
Saa blomstred Du i Ungdomsaar,
Men ak! saa snart den Tid bortiler
Og Ormen Blomsten Hjerter naar.
Du sank i Gravens tavse Favn,
Men vi, vi sukker ved Dit Savn.

Hvil sødt, hvil sødt i Gravens Gemme,
Nu Orme mistet har sin Braad.
Fra Himlen os Din Røst fornemme,
Den byder standse Venners Graad.
Nu skilles vi med Smerte, men
Med Glæde ses vi hist igjen.

W.

Jo, *Christiane* og *Niels Theilgaard* i Vinkel Præstegaard fik prøvet noget af Livets Alvor.

Der blev saa underlig tomt i Præstegaarden efter Dødsfaldene, og baade *Niels Gjørup* og *Niels Peter* var borte fra Hjemmet for at dygtiggøre sig til en Fremtidsgerning.

Endnu en Ulykke var forbeholdt Præstefamilien. Natten mellem Torsdag den 10. og Fredag den 11. November 1836 nedbrændte Præstegaardens Stuehus. I Brandforhøret meddelte Provst *Treilgaard* bl. a.:

Mellem Kl. 3 og 4 (Nat) raabte Kokkepiger, *Mariane Andersdatter* Alarm, og det var en stor Lykke, at saadant ikke skete nogle Minutter senere; thi det var kun med Nød og næppe, at Menneskene frelste Livet“.

Det var samme Sommer Provst *Theilgaard* mistede sin gamle Mor, *Anne Marie*, født *Vinge*.

Som Præst hørte *N. Theilgaard* nærmest til den rationalistiske Retning, ikke nogen stor Prædikant eller Taler, men han var en inderlig from Mand, hvis Styrke var en stærk Samleven med sin Menighed.

En gammel Kvinde fra Vinkel har kunnet meddele, efter hvad hun har hørt sige, at Provst *Theilgaard* havde en meget kraftig Sangstemme, der gjaldede i hele Kirkerummet, naar han messede. Samme gamle Kvinde havde en Begravelsestale liggende, som Provst *Theilgaard* havde holdt og skrevet. Den giver ikke Udtryk for særlig Dybde, men om en stiltfærdig, ydmyg Mand, der taler nogle almindelige jævne, trøstende Ord til de efterladte.

Mon ikke de tunge Oplevelser har været for overvældende for Provst *Theilgaard*? Hans Helbred led under Trykket, og hans Atbejdskraft blev mindre og mindre.

Julen 1837 med dens mange Prædikedage baade i Vinkel og Rind kneb det at gennemføre for ham. Han skulde imidlertid ikke opleve det nye Aar. Efter at være kommet hjem Nytaarsaftensdag fra et Par Sygebesøg, faldt

han sammen og døde pludselig af Brystkrampe, eller som hans Hustru kalder det, et Nerveslag.

I Bekendtgørelsen i „Viborg Samler“, skriver Fru *Theilgaard*:

„Med dyb Vemod bekendtgøres for Slægt og Venner, at min inderligt elskede dyrebare Mand, Distriktsprovst *Niels Theilgaard*, Sognepræst for Vinkel og Rind Menigheder i Viborg Stift, endte sin jordiske Løbebane uden forudgaaende Sygdom ved et Nerveslag den 31. December 1837 i en Alder af 60 Aar. I 31 Aar var denne retskafne og ædle Mand min trofaste Ledsager paa Livets Bane, 5 Børn modtager ham i Evigheden og 2 Sønner og 3 Døtre begræder med mig Tabet af den kjærligste og ommeste Mand og Fader“.

Vinkel Præstegaard, 1. Januar 1838.

Christiane Frederikke Theilgaard,
f. Esmann.

Ved at blade i „Viborg Samler“ finder vi i Nytaaret 1838 flere Digte, som Omegnens Præster har skrevet til hans Minde. Et af disse er underskrevet Nannestad:

„Desværre — ja fra alle Sider
Bekræfter Rygtet: *Theilgaard*, Du er død!
Som Aaret med dets Trængsler glider
I Natten ned og Nytaarsmorgen rød
Begynder smilende — nu Taarer rinde,
Alt over Borgerkransen, vi dig binde.

Du er borte — ak den Nytaarsmorgen,
Den mørke Dag i lyse Præstegaard!
Nys var der Fryd — nu bor kun Sorgen,
Dyb, stille, hellig, der det lange Aar.
Tak for din sidste Hilsen, Broder kjære!
Den vidner, hvad du var og vilde være.

Du savner intet meer — vi savne,
Som maatte tabe Dig — Du Himlen vandt;
Thi det Du vilde, var at gavne,
Og overalt i Dig en Ven vi fandt.
Tro, ydmyg, stille Du Din Herre tjente,
Derfor saa kort og let Dig Bud han sendte.

Nannestad.

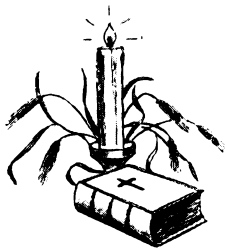
Da Nytaarsmorgen oprandt var der ingen til at holde Gudstjeneste i Vinkel og Rind Kirker, men Kirkeklokkerne ringede baade Nytaar ind og for den døde Præst.

I Naadensaaret forblev Provstinde *Theilgaard* med sine tre ugifte Døtre i Vinkel Præstegaard. Men da dette var gaaet, flyttede hun ind til Viborg og bosatte sig der.

Undertiden tog hun Ophold for længere Tid i Varde, hvor hun havde sin egen Slægt.

Den gamle Provstinde skal have været en ualmindelig dygtig Dame, navnlig til Kunstbroderi. Hist og her i Slægten findes forskellige smaa Kunstværker, skabte af hendes flittige Hænder. Hun kunde brodere Landskaber, Dyr og Blomster uden nogen som helst Paategning. Frk. *Ane Theilgaard*, Aars, ejer et af hendes smukkeste Broderier. Det forestiller en Sørgepil, ved dens Fod en Krans, om hvilken Navnet Theilgaard er broderet, omkring Kran- sen desuden 5 smaa Buketter med hver sit Navn. Hun har med dette Broderi i dyb Kærlighed villet mindes sin Mand og de 5 Børn, der døde saa tidlig fra hende.

Provstinde *Theilgaard* levede længe efter sin Mand og døde i Viborg som en gammel Kvinde paa 82 Aar den 19. April 1871.

Provst N. Theilgaards Børn.

- D₁ *Niels Gjørup Th.*, f. 27. Septbr. 1807, d. 1. Juli i Katbjerg 1894.
- D₂ *Herman Esmann Th.*, f. 12. Maj 1809, d. 4. Aug. 1832 i Vinkel.
- D₃ *Anne Marie Th.*, f. 8. Juni 1810, d. 31. Januar 1835 i Vinkel.
- D₄ *Gertrud Sophie Th.*, f. 8. April 1812, d. 30. Maj 1831 i Vinkel.
- D₅ *Mette Th.*, f. 9. Oktober 1813, d. 20. August 1814 i Vinkel.
- D₆ *Niels Peter Chr. Th.*, f. 12. Juli 1814, d. 28. Marts 1860 i Randers.
- D₇ *Mette Kirstine Th.*, f. 14. Maj 1816, d. 7. Maj 1900 i Viborg.
- D₈ *Ane Borup Th.*, f. 24. April 1818, d. 28. Maj 1900 i Viborg.
- D₉ *Davine Wilhelmine Th.*, f. 3. Okt. 1819, d. 16. Jan. 1904 i Viborg.
- D₁₀ *Nicoline Frederikke*, f. 1821, d. 1822.

Af de 10 Børn, som Provst Theilgaard havde, overlevede kun de 5 Forældrene. Men af de 5 Børn er der kun de to Sønner, der fortsætter denne Familie. og i

Særdeleshed er det den ældste, *Niels Gjørup* og hans Børn, vi maa beskæftige os med; thi *Niels Peter Chr, Theilgaards* Børn og Børnebørn er ret ukendte for de danske Slægtninge, da de alle er fødte i Amerika.

De tre yngste Børn, alle Søstre, levede i mangfoldige Aar i Viborg og huskes endnu af den ældre Slægt som „de tre gamle Frøk'ner“.

Frk. *Ane Theilgaard*. Aars, har i sin tidlige Ungdom været i Huset hos dem og har levende fortalt følgende om dem:

„Jeg havde det godt hos mine tre gamle Tanter i Viborg, de havde bedt min Far om at faa mig i Huset, maaske fordi jeg er opkaldt efter deres Svigerinde, Lærer *Niels Gjørups* Hustru, som de satte megen Pris paa.

D₇ *Mette Kirstine* havde i sine unge Dage haft en Broderi-forretning, som hun tjente helt godt ved. D₈ *Anne Borup* vaskede og pibede Præstekraver i mange Aar, hun vilde godt holde Forbindelsen vedlige med Præsterne. Derimod har D₉ *Davine* aldrig taget sig noget særligt for. Hun var som ung forlovet med en Præst, *Julius Larsen* i Dolle-rup, der vel nok nærmest blev sindssyg. Kort før Brylluppet, og Tante *Davines* Udstyr med Møbler var kørt til hans Præstegaard, fik han pludselig Religionsskrupler, idet han ansaa det for Synd for en Præst at gifte sig. Han sendte hele hendes smukke Udstyr tilbage til Vinkel Præstegaard. Naturligvis blev der Forfærdelse, og Provst *Theilgaard* skal have sendt Præsten et meget strengt Brev, hvori han forsøgte at tale ham til Rette. Men der var intet at gøre, den unge Præst holdt fast ved sin engang tagen Beslutning. Han glemte imidlertid ikke *Davine*, idet han sikrede hende en Livrente paa 600 Daler aarlig.

Mine gamle Tanter boede i Mogensgade hos en Skomager Holm. Hans Hund, Sam, var en sikker Gæst hos dem, og det var egentlig Tante *Davines* Arbejde med sin sorte, polerede Kløpind at være Hunden til Tjeneste. Det kunde hænde, at Biskop Swane og Datter, naar de var ude paa Morgentur, saa ind til de tre gamle Præstefrøkener, og da kan det nok være, at Fornemheden og Anstanden stak op i dem. I Kirken havde de deres Plads

øverst oppe under Prædikestolen, og de, eller vi — for jeg var næsten altid med — blev ikke glemte, naar de var ude i Selskab enten i Bispe- eller Provstegaarden eller andre Steder.

Af Madlavning lærte jeg ikke meget hos mine Tanter. Vi fik Middagsmaden bragt fra forskellige Hjem ude i Byen, og naar vi havde spist, fik vi altid et Glas Portvin som Dessert“.

Mette Kirstine og *Ane Borup Theilgaard* døde begge med kort Tids Mellemrum i Foraaret 1900. Saa er *Davine* alene tilbage af Præstens Børneflokk. Hun levede endnu i 4 Aar efter sine Søstre og døde den 16. Januar 1904 i Viborg.

Det er altsaa Provstens to Sønner, *Niels Gjørup* og *Niels Peter Chr. Theilgaard*, der fører Slægten videre. Ganske vist burde *Niels Gjørup* som den ældste omtales først, men det passer bedst i Beretningen, at han kommer sidst.

D., Niels Peter Chr. Theilgaard,

født 12. Juli 1814, død 28. Marts 1860.

Det er kun lidt vi ved om *Niels Peter*. Han blev Vinhandler i Randers og havde der en stor Forretning. Han var ligesom sine Søkende meget musikalsk og spillede Violin. Den 19. Oktober 1843 blev han gift i Varde med sin Kusine *Ingeborg Sophie Vilhelmine Esmann*, født 1. Oktober 1817 paa Lønborggaard som Datter af Amtsforvalter, Justitsraad *David Borgen Esmann* og Hustru *Sophie Louise Ulrikke Smidth*. Amtsforvalteren var en Broder til Provstinden i Vinkel Præstegaard. 3 Børn (E₁—E₃):

E₁ *Christiane Louise Th.*, f. 16. Septbr. 1845 i Randers, d. 12. Februar 1874 i Vissing.

E₂ *Niels Th.*, f. 1. August 1848 i Randers, d. 11. April 1882 i Vissing.

E₃ *David Herman Theodor Th.*, f. 27. April 1852 i Randers, Gartner paa nogle Herregaarde i Danmark, rejste 4. April 1883 til Amerika og blev Gartner i Chicago. Da denne Virksomhed ikke gik saa godt for ham, blev han Metalstamper i samme By. Han døde 29. Marts 1922. Blev i 1886 gift i Chicago med *Maren Eleonora Claudia Andersen*.

født den 3. Juni 1859 i Assens, død den 21. Maj 1936 samme Steds. Af disse 3 Børn er det kun *David Herman*, der fortsætter Familien, idet han med sin Hustru fik 6 Børn (F₁—F₆).

F₁ *Sophie Annette Theilgaard*, f. 5. August 1887 i Chicago, tog 1905 Lærerindeeksamen (med Udmærkelse), 1915 Degree Bachelor of Philosophy ved Universitetet i Chicago, blev 1920 Skoledirektør ved Flower Technical high-school i Chicago.

F₂ *Ellen Catbrine Theilgaard*, født 4. April 1889 og død 18. November samme Aar i Chicago.

F₃ *Ethel Jacobe Theilgaard*, f. 20. Juni 1890 i Chicago, tog 1913 Lærerindeeksamen (med Udmærkelse), Højskolelærerinde.

F₄ *Mary Petrea Theilgaard*, f. 1. Maj 1893 i Chicago, tog Lærerindeeksamen (med Udmærkelse) 1918. Degree Bachelor of Science ved Universitetet i Chicago. Gift 27. December 1924 samme Steds med *Raymond Watts*, født 27. November 1890 i Lawrence Ville, Illenois. 4 Børn (E₁—E₄):

E₁ *Erica Theilgaard Watts*, f. 8. Maj 1926 i Chicago.

E₂ *Nancy Theilgaard Watts*, f. 23. April 1927 i Chicago.

E₃ *Thomas Theilgaard Watts*, f. 1. April 1939 i Chicago.

E₄ *Peter Theilgaard Watts*, f. 30. April 1937 i Chicago.

F₅ *Laura Marie Theilgaard*, f. 5. Juli 1897 i Chicago, tog 1915 Lærerindeeksamen, 1922 Degree Bachelor of Science ved Universitetet i Chicago, gift 14. Juni 1924 i Chicago med *Franklin Mc. Vey*, f. 19. Marts 1895 i Hopkins, Missouri, Metodistpræst i Chicago. 2 Børn (E₁—E₂):

E₁ *David Mc. Vey*, f. 12. August 1926 i Normal Ill. U. S. A.

E₂ *Paul Dexter Mc. Vey*, f. 5. September 1933, d. 5. Oktober samme Aar i Chicago.

F₆ Udøbt Pigebarn, f. 3. Marts og d. 6. Marts 1902 i Chicago.

D₁. Niels Gjørup Theilgaard,

født 29. September 1807, død 1. Juli 1894 i Katbjerg ved Mariager.

Det er Provstens ældste Søn og Barn, der har Æren af at bevare denne Gren af Theilgaardslægten i Danmark, som baade er en talrig og dygtig Slægt.

Niels Gjørup fødtes just som Kampen mellem Danskerne og Englænderne stod haardest paa i København. Men al den Utred mærkede man ikke noget til i den afsides stille Vinkel Præstegaard ved Viborg. Her var Lykken og Glæden stor hos de to unge Præstefolk, da deres første Barn fødtes. Desværre gaar Kirkebøgerne for Vinkel Pastorat ikke længere tilbage end til 1813, og derfor kan vi heller ikke se, hvem der har staaet Fadder til Barnet. Men det siger næsten sig selv, naar han fik Navnet Gjørup, at saa har Købmand Niels Gjørup i Viborg været blandt Fadderne. Desuden ved vi fra et Testamente, at Købmandens Hustru, gamle Mette, bar Barnet. De var jo ogsaa Slægtens Midtpunkt og store Hjælper, saa det var ikke sært, at de unge Præstefolk gav deres første Barn Navnet *Niels Gjørup*.

Præstefolkene har vel nok ønsket, at deres ældste Son skulde læse og blive Teolog som begge hans Bedsteforældre var det. Han blev derfor sat i Latinskolen i Viborg. Videre Lyst til at læse havde han ikke. Han naaede at tage 4. Klasses Hovedeksamen, men fik saa Lov til af Forældrene at gaa i Snedkerlære. Man vil vide, det nærmest var Musikinstrumenter, han havde Lyst til at lave. Men i det hele taget var han meget haandsnild og kunde lave mange forskellige Ting. Hans Interesse for at lave Musikinstrumenter stod i Forbindelse med hans musikalske Sans. Tidlig lærte han at spille baade Klaver, Violin, Fløjte og Klarinet. Han var den af Børnene i Præstehjemmet, som Faderen hurtigst kom til at spille med.

Som Snedker arbejdede han sig frem til „zünftig“ Svend. : virkelig Svend, og tog saa til København, hvor han arbejdede som Snedkersvend et Aarstid.

En Pengekrise i 1828 standsede imidlertid hans Virksomhed i København. Han kunde ikke faa Arbejde og rejste saa hjem til Vinkel Præstegaard, hvor han indrettede sig et Snedkerværksted. Men da dette ikke førte til nogen Livsstilling, overtalte hans Far ham nu paa Grund af de herskende Tilstande til som Privatist at tage Skolelærereksamen fra Lyngby Seminarium ved Grenaa.

Forinden Optagelsen var han, for ligesom at prove

sine Evner som Lærer, baade paa Jullingsholm og Lønborggaard. Begge Steder var det hos Familien, og navnlig paa det første Sted bevarede han Mindet om en lys og lykkelig Tid. Hans Onkel, John Hansen, rekommanderer ham da ogsaa paa det bedste, da han i Foraaret 1829 rejste hjem til Vinkel. Vinteren 1829-30 var han Lærer i Skjern og hele Aaret 1831 var han Huslærer paa Lønborggaard.

Sommeren 1832 læste han saa paa Lyngby Seminarium, han kom med kgl. Bevilling, underkastede han sig Demissionseksamen allerede samme Efteraar. Han opnaaede Hovedkarakteren: Duelig.

Forstanderens Anbefaling lyder paa, at „*Niels Gjørup Theilgaard* er et flittigt, beskedent og sædeligt Menneske med et dannet Væsen. Desuden besidder han gode musikalske Kundskaber og forstaar at behandle et Orgel, saa han kan forestaa Organisttjenesten“.

Efter endt Eksamen blev hans først Huslærer hos sin Onkel, Kammerraad, Landinspektør Hyldgaard paa Lindbjerggaard ved Ølgod, der var gift med hans Moster, Anna Margr. Esmann. Efter et kort Ophold her blev han kaldet til Lærer og Kirkesanger i Vebstrup, Anneks til Roed mellem Aalborg og Hobro. 1843 forflyttedes han til Skivum i Aars Herred.

Præsten i Skivum hed Praëm. Han var ugift, men forlovet med Emma Steinthal, en Datter af den Steinthal, der ejer Gaarden Kyø mellem Skive og Løgstør. Praëm og *Niele Gjørup Th.*, altsaa Præst og Degn, omgikkes meget hinanden. De kørte tit sammen i Præstens Befordring til Kyø, hvor Præsten besøgte sin forlovede. Men *Niels Gjørup* gjorde her paa Kyø Bekendtskab med Forpagterfamilien, Søren Testrup Foss, der var ugift, men havde en Søster, *Ane Fosie Foss*, til at styre sit Hus. Degnen kom til at synes godt om *Ane Fosie*, og snart blev det saadan, at Præst og Degn besøgte hver sin Kæreste, den ene i Hovedbygningen, den anden i Forpagterboligen.

Ane Fosie Foss fødtes 11. April 1807 paa Ouegaard ved Mariager. Hendes fædrene Slægt stammer fra Tyskland og kan føres helt tilbage til Tiden omkring 1550. Hendes

Mor, Marie Testrup, hørte til den meget gamle og højtansete Testrupske Slægt, der vides at begynde med „Jens af Hvam, der blev ihjelslagen paa Klattrup Mark i det 14. Seculo“. En af denne Slægt hed Christian Børialsen, der i det 16. Aarhundrede boede i Bygum, Rind Herred.

Ane og Niels Gjørup Theilgaard,
Veggerby.

Han blev i en Alder af 100 Aar gift med en 19 aarig Pige, og døde først, da han var 107 Aar.

I 1799 blev Marie Testrup gift med Jens Jensen Foss, der i 1796 havde faaet Ouegaard af sin Mor. Af deres 8 Børn blev *Ane* saa gift i 1835 med Lærer *Niels Gjørup Theilgaard*. Hun skal efter sin Sønnensøns (Niels Gjørup Theilgaard, Nustrup) Udsagn have været en ualmindelig god Kvinde og Børnemoder, der holdt sine Børn til Pligt og Arbejde. Hun døde 1868 i Veggerby Skole.

Da *Niels Gjørup* var en ivrig og dygtig Landmand, købte han sig en lille Gaard, hvis Jorder han drev sammen med Skolelodden; men Bedriften var lidt besværlig med to Ejendomme, hvorfor han saa sig om efter et Embede med en stor Skolelod.

Dette fandt han en Mils Vej fra Skivum i Bradsted, Veggerby Sogn. Her boede en Degn, Krebs, der havde tilkøbt Skolelodden en Del Jord. De blev enige om, og fik af Baron Niels Juell til Lundbæk Tilladelse til, at bytte Embeder i 1843. *Niels Gjørup* flyttede til Bradsted Skole, men paa Grund af uheldige Skoleforhold blev der bygget en ny Skole i Veggerby tæt ved Kirken, med en tilhørende Lod paa 9 Td. Land. Her til denne nye Skole flyttede *Niels Gjørup Theilgaard* med Familie den 1. November 1847.

Som Lærer har *Niels Gjørup Th.* sikkert ikke været særlig fremragende. Det var ikke hans store Lyst, men kunde han derimod komme til at staa i Snedkerværkstedet, gaa paa Jagt eller spille sammen med sine Børn eller Fætre, saa var han ret i sit Es.

Han skal engang selv have lavet et Klaver, som et saa kræsen musikalsk Medlem af Slægten, August Hansen,

Musiklærer paa Ranum Seminarium, købte af ham og benyttede. To Bornholmeruhre ved man bestemt, han har lavet, det ene findes hos Slægten, det andet staar paa Lynderupgaard, Rind Herred. I den øverste Del af Blyskiven staar paa Latin: „Nulla dies sine linea“, den græske Maler Apelles's Valgsprog. Paa Dansk betyder det: Ingen Dag uden en Linie. I nederste Halvdel af Skiven er indgraveret *N. Gjørup Theilgaard*.

Han var en haandsnild Mand med et stort mekanisk Talent, og mange af hans Børn fik denne mekaniske Sans i Arv, saa de endog drev det til at blive banebrydende paa visse Omraader; men derom senere.

Musikken — ja, den blev for *Niels Gjørup* næsten en Fortsættelse af det Musikliv, han havde oplevet i sit Barndomshjem i Vinkel Præstegaard. Han var meget musikalsk og gik endog rundt og stemte Klaverer i Egnens Præstehjem.

Hvor blev der ikke spillet i Veggerby Skole? Adskillige af Børnene havde fortrinlige musikalske Evner, men smukkest blev nok Musikken, naar Onkel August med sin Violin kom vandrende den 5 Mil lange Vej fra Ranum til Veggerby Skole; saa kan det nok være, der blev musiceret, og saa fik det gaa med Skolen som det bedst kunde, enten blev Børnene sendt hjem, eller ogsaa tog Mor *Ane* fat.

Afdøde cand. polyt. Richardt Theilgaard, har efter sin Far, Belysningsdirektør Jens Christian T. F. Theilgaard, nedskrevet nogle Minder om Livet i Veggerslev Skole:

„Vi levede, hvad man i de Tider kaldte solidt og godt, om end ikke fint, saa dog bedre end i mange andre Hjem.

Hver Morgen, naar vi kom op, fik vi hver en halv Spegesild og lige saa meget Øllebrød, vi kunde spise. Til Middag fik vi Grød og Vælling, Flæsk, Gæs, Ænder, Høns, Harer o. l. Far var en dygtig Jæger og havde det ligesom Blicher med at gaa paa Jagt, og af Vildt var der mere end nok. Naar vi kom fra Skole fik vi hver en stor Melmad og ved 6 Tiden om Aften fik vi alle Mælkegrød eller Kartofler med Meldypelse.

To Gange om Aaret kørte Far til Nibe og kom hjem med Vognen fuld af Sild. Saa blev vi alle sat til at gælle dem og rev Hovederne af, saa Indvoldene fulgte med. Sildene blev lagt ned i en Tønde og saltet til Spegesild.

Vi havde en stor Bestand af Kyllinger, Ællinger og Gæs, og Far skød Masser af Harer og Agerhøns o. s. v. Alt hvad vi skulde bruge i Hjemmet blev tilvirket i Hjemmet. Hver 4.—5. Uge blev der bagt Brød i stor Stil, Rugbrød i store Mængder, der stilledes op paa Loftet i et Deigtrug. Det var anderledes Rugbrød end nu; thi det sidste efter de 4 Ugers Forløb smagte ligesaa godt som det første og var ikke egentlig tørt. Der bagtes Finbrød: Hvedeknobber, Kavringer og store flade Franskbrød o. s. v.

Vi lavede ogsaa Kartoffelmel. Far havde konstrueret et Apparat, hvorpaa Kartofflerne kunde rives. Dette Apparat gik paa Laan i Omegnen.

Oplysningen kneb det med de lange Vinteraftner. Vi sad da alle 12 om Bordet med et enkelt Tællelys mellem os. Lysene støbte vi selv. Vægerne blev dyppet Gang paa Gang i et stort Kar med varmt Vand, hvorover der flød smeltet Tælle, indtil de blev tykke nok. De hængtes til Tørring paa en Stige, hvorunder der var stillet Skaale, i hvilke Lysene kunde dryppe af. Af den afdryppede Tælle lavedes saa „Praase“, tynde 2. Sorts Tællelys, der brugtes i Køkken og Spisekammer. De fineste Lys blev støbt i Form og kom kun paa Bordet ved festlige Lejligheder. Saadanne Vinteraftner sad vi og læste eller snittede Pølsepinde, og der blev heglet Hør, kartet, spundet o. s. v.“

Jo, vel levede de godt i Veggerslev Skole, men der skulde spares. Lønnen var lille, og der var mange Munde at stoppe og mange Kroppe at klæde. Men her var *Ane Foss* den overlegne, hun kunde med godt Humør faa alt til at strække og række, saa der blev nok til alle. Der var ingen Ynk. Børnene maatte hjælpe til, og tidlig kom de ud at tjene. Men ingen Steder var der saa dejligt at være som hjemme hos Far og Mor.

Tjente Børnene paa denne Maade Hjemmet, saa fik

de ogsaa Lov at tjene Fædrelandet. I 1864 blev 3 af Børnene indkaldt: *Herman*, *Niels* og *Christian*, en fjerde, *Frederik*, kunde ogsaa have været med, men han ventede med at gaa paa Session til efter Krigen. Hans Far vilde helst beholde ham hjemme. Der skete ikke Børnene noget ondt under Krigen, de kom hjem igen fuld af Oplevelser, som det næste Slægtled har lyttet til med Undren, og det har maaske ført til, at i alt Fald en af denne Slægtsgren er blevet stærkt nationalsindet og har bosat sig i Sønderjylland.

Saa kom det tunge Aar for Hjemmet 1868, da Mor *Ane* døde, et haardt og tungt Slag for Børnene, men især for *Niels Gjørup Theilgaard*. Det blev saa tomt omkring ham. Han var endnu kun 61 Aar gl., rask og rørig, og vedblev endnu en Aarrække at virke som Lærer, indtil han 1. Januar 1877 tog sin Afsked.

Han tog Ophold hos snart det ene, snart det andet af sine Børn, men som den virksomme Mand, han var, kneb det for ham at slaa sig til Ro.

Han havde engang sagt, at hvis *Frederik* fik sig en Kone, han kunde lide, vilde han bo hos ham de sidste Aar. Og saaledes blev det.

I Katbjerg ved Mariager, hvor *Frederik* og hans gode Hustru havde en Gaard, levede *Niels Gjørup Theilgaard* de sidste 5 Aar af sit Liv i et lykkeligt Samliv med Børn og Børnebørn. Han lærte sine Børnebørn at læse, fortalte Historie for dem, spadserede med dem og aabnede deres Øjne for Naturens Skønhed, han lærte de større at spille Skak, en rigtig Bedstefar, som de unge elskede. Han døde 86 Aar gl. i Juli Maaned 1894, og i Sommernatten kørtes hans Lig til Veggerby, hvor han blev begravet ved Siden af hans Hustru.

Niels Gjørup Theilgaards Børn.

(E₁—E₈):

E₁. Herman Esmann Theilgaard,

født 25. November 1836 i Skivum.

Efter sin Konfirmation kom han et halvt Aars Tid i Lære hos Steinthal paa Gudumlund Tegl- og Kalkværker, og derpaa paa Klædefabrikken Kjærs Mølle i Aalborg.

Hermann Esmann
Theilgaard.

Denne Fabrik ejedes af et Konsortium, hvis væsentligste Indehaver var hans Faders Fætter, Peter Dinesen fra Viborg og Ungdomsven Vilhelm Roskjær. Her stod *Herman* i Lære i 4—5 Aar og arbejdede sig stadig opad, saa han tilsidst blev Overværkmester paa Fabrikken og forlovet med Roskjærs Datter *Vilhelmine*. Det var Meningen, at han skulde

være Kompagnon, og han rejste til Frankenburg i Sachsen for at faa en afsluttende Maskinuddannelse. Under Opholdet her foretog han med nogle Venner en Udflugt til Sachsisk Schweitz, hvor han var inde i „Schwedenlöche“. Her mistede han Bevistheden, og blev bragt til Frankenburg; han døde uden at være kommet til Bevisthed den 27. Maj 1869.

E₂. Niels Theilgaard,

født i Skivum 24. August 1838. — Møllebygger og Møllejejer,
Koppes Mølle pr. Nibe.

Han lærte Snedkerprofessionen hos Jens Drejer i Nibe, kom derefter til en Møllebygger i Svenstrup, hos hvem han arbejdede, til han i 1864 blev indkaldt som Soldat. Han deltog i Krigen, men talte kun lidt om den, hvori- mod han morsomt kunde fortælle om Slavekrigen fra 1848. Hjemkommen fra Krigen begyndte han selv som Møllebygger og byggede i en Række Aar en Mængde

Møller i Nørrejylland. Senere købte han Koppes Mølle ved Halkjær og drev den i mange Aar. *Niels Theilgaard* interesserede sig meget for Plantningssagen, og har plantet meget baade paa sin egen Ejendom og for andre.

Den 20. Oktober 1877 blev han gift med *Marie Kirstine Nielsdatter*, f. den 21. August 1847 i Lille Ajstrup, Gundersted Sogn. Hendes Forældre var Sognefoged Niels Christensen Skriver (f. 1794 i Borup, død i L. Ajstrup 1. November 1880 og Husttu Anc Marie Poulsdatter, f. 29. November 1821 i Kyø Skovhuse, død i L. Ajstrup 28. Novbr 1910).

Niels Theilgaard.

Marie Kirstine var i sin Ungdom paa Lundby Højskole og levede stærkt med i den aandelige Bevægelse, der udgik derfra, ligesom ogsaa Hjemmet i Koppes Mølle prægedes af hendes Livssyn og Arbejde.

Niels og *Marie Kirstine* havde i deres Ægteskab 9 Børn, der alle forblev ugifte. Fem af Søskendeflokken er døde, de fire sidste blev alle paa Koppes Mølle og drev den i Fællesskab. (F₁—F₉):

- F₁ *Niels Marius Th.*, f. 30 Juli 1878, d. 1. August 1922.
- F₂ *Anna Marie Elisabeth Th.*, f. 30. Juli 1878, d. 17. Januar 1921.
Tvillinger og begge kronisk syge.
- F₃ *Niels Gjørup Th.*, f. 11. December 1880, d. 30. September 1896.
- F₄ *Anne Fossie Th.*, f. 20. September 1881.
- F₅ *Jens Sofus Th.*, f. 5. Maj 1883.
- F₆ *Hermann Esmann Th.*, f. 18. Septbr. 1884, d. 15. Januar 1915.
- F₇ *Kristen Thestrup Th.*, f. 5. September 1886.
- F₈ *Inger Kirstine Th.*, f. 19. Februar 1888.
- F₉ *Ingeborg Th.*, f. 9. Oktober 1890, d. 1. December 1903.

E₃ Jens Christian Testrup Foss Theilgaard,

fodt i Skivum 21. August 1840, død 9. Februar 1919 i Horsens.

Om Niels Gjørup Theilgaards tredje Barn ved vi grumme meget, idet hans Søn, Ingeniør Richardt Theilgaard, har optegnet mange fornøjelige og værdifulde Oplysninger om sin Fars Oplevelser fra Barne- og Ungdomstiden og ikke mindst fra 1864, da *Ch. Theilgaard* var indkaldt under Fanerne. Skønt mange vilde læse disse Minder om en uforfærdet, initiativrig Personlighed med stor Glæde, vil

det dog føre alt for vidt at medtage dem i en Slægtsbog, hvor det særlig kommer an paa at faa alle Navnene med. Men Richard Th's. Manuskript, der desværre ikke er trykt, er opbevaret hos hans Enke, der bor i Charlottenlund.

Et Minde synes jeg maa med, fordi det har kultur-

J. Chr. T. F. Theilgaard, Horsens.

historisk Interesse. Richardt Th. lader sin Far føre Ordet, idet han fortæller om sin første Køretur gennem Jylland 1853: „Der var ingen Baner, Far, Frederik, Mor og jeg skulde besøge Farmor i Varde. Det blev til en 7 Dages Køretur ned gennem Jyl-

Vilhelm. M. Fischer Horsens.

land. Vi havde kun een Hest, men den første Dag kørte vi de tre Mil til Vesterris og laante en Hest til af Onkel Foss. Næste Dag kørte vi de 5—6 Mil til Viborg. Her boede vi paa Hjultorvet hos Onkel Jens Christian og Tante Sofie. Jeg kan huske, vi laa alle fire i et stort Gavlværelse med et Valnøddetræ udenfor.

Næste Dag kørte vi videre og spiste til Middag i Karup Mølle hos en af Fars Skolekammerater, der hed Blicher (St. St. Blichers Søn, Jens Frederik Bl.). Ved Aftens-tid naaede vi Gelleruplund ved Herning. Lidt før Solnedgang saa vi en pragtfuld Luftspejling, ganske tydelig saa vi en stor By med Taarne, Spir og Kupler ligge i Vest. Far troede, at det maatte være Newcastle eller saa.

Næste Dag kom vi om Aftenen til Jullingsholm ved Sd. Omme. Her boede to af min Fars Fættene, og vi boede hos den ene af dem, Frederik Hansen, der baade var Gaardejer og Kroholder. Her saa jeg nogle af de Kreaturprangere, der rejste fra Nørrejylland ned til Marsken i Slesvig, sidde og spille Fem-Kort, og den der gav satte som Indsats et „Pæglemaal“ med lybske Skillingen paa Bordet, og den, der fik sidste Stik, vandt dem hjem. Det var højt Spil, eftersom hvert Pæglemaal indeholdt ca. 40 Kr. De talte ikke Skillingerne, men maalte dem ud.

Vi blev paa Jullingsholm nogle Dage, hvorefter vi kørte til Varde, men gjorde paa Vejen et Ophold paa „Hunge-

bjerg“ (Ølgod Sogn), der ejedes af Niels Gjørup Hansen, en anden af Fars Fættene.

I Varde boede min Farmor, og vi kendte tillige en Købmand Ole Paludan, der her havde Manufakturhandel“.

Da Farmor gerne vilde have, at *Christian* skulde blive i Varde, blev det bestemt, at han foreløbig en Vinter skulde gaa i Manufaktur lære hos Paludan. Men da Vinteren var gaaet rejste *Christian* hjem til Veggerby for at gaa til Præst.

Hans Far vilde, at han skulde være Købmand, og efter sin Konfirmation stod han sin Læretid ud først i Nibe, saa i Løgstør og tilsidst i Aalborg.

Som meddelt deltog *Chr. Theilgaard* i Krigen 1864. Men det ser ud til efter Sønnens Optegnelser, at han ikke har været med i noget Slag, derimod har han meget interessant og morsomt fortalt om Livet i Felten, om Kvarterværterne og om de lange Marschture, der kunde være saa drøje, at kun en Del af Mandskabet naaede frem til Kvartererne, „Resten laa i Vejgrøfterne, ødelagt af Træthed og daarlige Fødder. Naar Fødderne blev ømme, hældte vi ¹/₂ Pægl Brændevin ned i Støvlerne, det hjalp, og vi sjappede saa videre. Fik vi Vabler, trak vi en Uldtraad, der var smurt ind i Tæller, gennem Vablen“. Ogsaa det hjalp, men paa adskillige kom Fødderne til at se noget laset ud af Hud- og Kødtrævler.

Efter Krigen gik der et Aars Tid hen, før *Chr. Theilgaard* fik varig Beskæftigelse. Han søgte og fik Medhjælperpladsen hos Vinhandler Fremming i Horsens for medelst fri Station og 120 Rdl. om Aaret.

Den 1. November 1865 holdt *Chr. Theilgaard* for første Gang sit Indtog i Horsens, den By, hvor han fik sit egentlige Livsarbejde, og hvor man i høj Grad tog ham i Brug som den dygtige og praktiske Mand han var.

Vinhandler Fremming, der var en svag Mand, døde 1868. Aaret efter overtog *Theilgaard* Vinhandelen for egen Regning, men den gik ikke godt.

Den 26. Januar 1872 blev han gift med *Vilhelmine Margrethe Fischer*, en Datter af en kendt Snedkermester i Horsens, Hans Tue Fischer. (Hun er født 13. September

1843). Imidlertid maatte han afhænde Forretningen; det var ikke i den, han skulde komme til at udføre sin Fortjeneste for Byen. Han blev derpaa ansat paa Horsens Gasværk under Bestyrer Fussing. I denne Stilling kom han endelig paa sin rette Hylde. Han havde det tilfælles med sine Brødre, at han var fingernem og havde Sans for det mekaniske.

Chr. Th. kom til at betyde overordentlig meget for Gasværket i Horsens, og denne By kan ikke noksom være ham taknemmelig for hans store og banebrydende Indsats paa Gasfagets Omraade.

Den 22. Februar 1880 døde imidlertid Fussing, og den 6. Marts s. A. valgte Horsens Byraad *Theilgaard* til Bestyrer af Horsens Gasværk.

Han blev meget kendt som Gasværkstekniker og var med til at udvide eller anlægge adskillige Gasværker rundt omkring i Jylland. Talrige af Landets dygtigste Gasværksbestyrer har lært Faget som Assistent hos *Chr. Theilgaard*.

Da der blev bygget Elektricitetsværk i Horsens fik han ogsaa med dette at gøre og udnævntes til Belysningsdirektør. Om *Chr. Theilgaards* Betydning for Gasværks-Teknikken og specielt for Gasværket i Horsens henvises til Gasværksbestyrer Quist's fortrinlige og smukke Omtale af *Theilgaard*, der fremkom i „Horsens Avis“ den 10. eller 11. Februar 1919 i Anledning af dennes Død. Jeg tillader mig at medtage Slutningen:

„— Han var agtet og afholdt af alle Kolleger som den hjælp-somme og ubestikkelig retskafne. Den danske Gasværksbestyrerforening gjorde ham til dens Æresmedlem ved dens Oprettelse efter hans Afgang. Dette var ham en stor Glæde. Og her flokkedes da de gamle og unge Kendinge, af hvilke mange stod i Taknemmelighedsgæld til ham, om Fagets ældste og hædrede ham. Hvad vi mest beundrede hos *Theilgaard* var hans lyse Sind, som han bevarede ogsaa under de lange Modgangens Tider og talte kun om, hvor tilfreds han var, og hvor taknemmelig for hver Dag, det var forundt ham at leve“.

„Modgangens Tider“ —“! Jo, dem kendte *Theilgaard* ogsaa; men de fik ikke Magt over hans Sind. Hans Fødder blev svage, saa han knap kunde gaa. Det var Koldbrand (stammede fra Sukkersyge). Det ene Ben blev

amputeret ved Knæet; men han levede dog 10 Aar efter dette Indgreb. Samtidig med Benskaden fik han daarlige Øjne: Sukker-Stær, som blev opereret, og han klarede sig da med Stærbriller. Kort før sin Død maatte ogsaa det andet Ben amputeres, men da var *Chr. Theilgaard* saa gammel, at han ikke kunde overleve det. Han var aandsfrisk til det sidste.

Den 9. Februar 1919 døde saa den gamle Gasværksbestyrer i Horsens, og hans Død vakte stor Deltagelse blandt hans mange Venner, Kolleger og Medarbejdere Landet over. Han ligger begravet i Horsens tilligemed sin Hustru, der døde 17. November 1922.

Der var i Ægteskabet 5 Børn (F₁—F₅):

- F₁ Dødfødt Søn. }
 F₂ *Richard Th.* } født 21. Februar 1873.
 F₃ *Dagmar Th.*, født 1. Juni 1874, død 11. December 1874.
 F₄ *Camilla Th.*, født 10. Juni 1875, død i Juni 1889.
 F₅ *Chr. Ejner Th.*, f. 25. Januar 1877.

F₂ *R. Theilgaard* var Ingeniør, cand. polyt. Var de første Aar efter sin Eksamen ansat ved Statsingeniøren i København. Fik derefter Ansættelse ved Københavns Belysningsvæsen (Gasværkerne). 1933 blev han gift med Frk. *Marie Jensen*, Datter af Sognefoged Jensen i Kolind. Der var ingen Børn i Ægteskabet.

Richardt Theilgaard.

R. Theilgaard var meget musikalsk og slægtsinteresseret. Som ung Skoledreng lærte han at spille Klaver og holdt denne Interesse vedlige, saalænge han levede. Han har skrevet flere

Marie Theilgaard.

Kompositioner, som han selv og hans nærmeste Omgangskreds havde megen Fornøjelse af at spille, men til trods for mange Opfordringer lod han dem ikke offentliggøre. Han havde i mange Aar sin faste Kvartet og spillede meget sammen med sin Kusine, Malerinden Frk. *Ella Theilgaard*.

R. Theilgaard viste sin slægtshistoriske Sans ved først og fremmest at udarbejde en stor og meget vanskelig Slægtstavle over hans fædrene, men mest over hans Far-

mors Slægt, Testrup og Foss-Slægten, et Arbejde som Efterslægten vil vide ham taknemlig for. Den er ikke trykt og findes kun i Slægten i ganske faa Ekspl.

Alt for tidlig døde *Richardt Theilgaard*: men Slægten vil mindes med Tak den evnerige og alsidig interesserede Mand. Han døde den 3. December 1936 og ligger begravet paa Kolind Kirkegaard. Hans Enke, *Marie*, f. *Jensen*, bor nu paa Fröhlichsvej 17, Charlottenlund.

F₅ *Chr. E. Theilgaard*, Sonnesvej 2, Odense, er den eneste levende af Chr. Theilgaards Born. Som ung tog han Præliminæreksamen, uddannede sig som Mekaniker og læste til Ingeniør i Mittweida i Sachsen.

Ingeniør Chr. Theilgaard
med Hustru og Søn.

Efter endt Soldatertjeneste (Marinen) fik Ingeniør *Chr. Theilgaard* Ansættelse ved A/S „Det Danske Gaskompagni“ i 1902, først paa Frederiksberg Gasværk, derefter paa Hovedkontoret, og i de sidste ca. 10 Aar i Odense, hvor Gaskompagniet nu er etableret.

Chr. E. Theilgaard blev 16. November 1909 gift med *Margrethe Kragh* (f. 23. Oktober 1891, død 26. Maj 1915). Blev anden Gang gift 29. November 1927 med sit Næstsøskendebarn, *Anna Testrup*, f. 11. Maj 1886.

I første Ægteskab fødtes en Søn:

G₁ *Erik Theilgaard*, f. 13. September 1911. Student. Ansat som Kemiker ved samme Kompagni som Faderen. Ugift.

E₄. Johan Andreas Severin Theilgaard,

fodt i Skivum Skole 8. September 1842, død i Aars 12. September 1937.

De to mellemste Drengene af Niels Gjørups Theilgaards Børn blev helt og holdent Landmænd. — I sin Ungdom lærte *Severin* Snedkerhaandværket og Møllebyggeriet. Men det var alligevel Landvæsenet, der trak. I 1865 købte han sig 25 Td. Land Hede ved Gedsted, hvorpaa han byggede en lille Gaard og en Mølle. Med Undtagelse af Murerarbejdet var han selv Mand for at kunne gøre det

meste Arbejde. *Severin* har alle Dage været en Arbejdets Mand, en Slider, der ikke smølede Tiden hen til noget unyttigt.

Da Jorden var nogenlunde i Drift, og Gaarden bygget,

Severin Theilgaard.

giftede han sig den 2. November 1872 med *Maren Pedersen Nørgaard* (f. 25. December 1843 i Gelsted Nørgaard, død i Aars 29. November 1913). Hun var fra et efter Tiden meget velhavende Hjem, men hun havde ogsaa som Arv fra sine For-

Maren Theilgaard,
f. Nørgaard.

ældre et kærligt Sind og aaben Haand mod syge og fattige og de Tjenestefolk, hun fik med at gøre.

Severin Theilgaard var en dygtig Landmand og arbejdede sig op til gode Kaar. Han nøjedes ikke med sin første Hedegaard. Han købte Holmgaard i Veggerby, Binderupgaard i St. Binderup, den sidste drev han i en Snes Aar, indtil han i 1903 afstod den til en Søn, hvorefter han købte Kolstrup Mølle til en anden Søn. Tilsidst blev han Godsejer og købte Halkjærgaard, som han forøvrigt solgte til sin yngste Søn i 1908.

Han var nu en Mand paa 66 Aar og havde tilligemed sin Hustru slidt mere end de fleste. De var nu ved at blive trætte, hvorfor de bosatte sig i Aars. Her døde hans Hustru den 29. November 1913, men *Severin* levede længe efter, kærlig passet og plejet af hans ældste Datter, Ane Theilgaard. Han blev en meget gammel Mand, idet han først døde den 12. September 1937, kort efter at han var blevet 95 Aar.

Severin Theilgaard var en Mand af den gamle Skole, men en fuldstøbt Personlighed, der havde sine særprægede Meninger, og hvis Ord man helt kunde stole paa.

En Svigersøn, Inspektør Niels Chr. Mosbæk, København, giver følgende Karakteristik af ham:

„Han var trofast, paalidelig og nøjsom. Hvis han havde haft sig et Valgsprog, vilde det have lydt ligesom C. Bergs: „Gaa aldrig paa Akkord med Uretten“. Han havde vanskelig ved at forlige sig med det nye, men

naar det var prøvet og det havde vist sig at kunne staa sin Prøve, var han ikke sèn til at erklære dets Godhed og gøre Brug af det.

Cykler, Biler, Radio, Grammofoner, ja vel ogsaa Telefoner, forligte han sig aldrig med. Cykler var ham særlig imod; han var af den Mening, at de bidrog til at trække Ungdommen bort fra Hjemmene. Bilerne var ham maaske endnu værre. Han havde en dunkel Følelse af, at alt det Jag gjorde Menneskene rastløse og nervøse, selv var han en udpræget Hjemmets Mand.

Politiske, religiøse, sociale Spørgsmaal, Kunst, Litteratur interesserede ham kun til Husbehov. Han hørte næppe til noget bestemt politisk Parti, for ham var Spørgsmaalet kun, om det var hæderlige Folk, der beskæftigede sig med at regere. Hans sociale Syn var ikke særlig indviklet, det kunde kort udtrykkes ved: enhver maa sørge for sig selv.

Severin Theilgaard var musikalsk. Han havde en gammel Violin, han spillede paa helt til det sidste, men Musikken blev kun drevet som Tidsfordriv i allerstrengeste Forstand, og der var ikke megen Tid i hans Liv, der skulde drives væk. Der kunde gaa Aar hen, han ikke rørte Violinen, men de senere Aar, da Tiden blev lidt lang for ham, spillede han — ja, og sang, naar vi besøgte ham. Sidste Gang, kort før han blev 95, spillede og sang han for os Jens Baggesens Sang: „Der var en Tid, da jeg var meget lille“ — ja, det var meget længe siden, men hvor var det smukt at høre den gamle Mand foredrage disse skønne Strofer med megen Følelse. Jeg har hørt mange anerkendte Kunstnere foredrage den samme Sang, men jeg giver min Svigerfader Førsteprisen. muligvis er der gaaet en Kunstner tabt i ham“.

Severin og Maren Theilgaard havde 10 Børn (F₁—F₁₀):

F₁ *Ane Theilgaard*, født 29. August 1873. Ugift og bosat i Aars, hvor hun i mange Aar har været sine Forældre en trofast og kærlig Hjælp. Hun er ældst af Børneflokken og har et stort Mindevæld at øse af. Levende fortæller hun om dem af den gamle Slægt, hun kan mindes, og da hun plejede sin gamle Far lige til det

Ane Theilgaard,
Aars.

sidste, har hun ganske sikkert faaet meget fortalt af ham om Slægtens mange Grene, og selv husker hun Livet paa Faderens mange forskellige Gaarde.

F₂ *Herman Godtfred Theilgaard*, f. 6. Marts 1875 paa Binderupgaard ved Aars. Gift to Gange. Første Gang den 6. November 1900 med *Marie Christensen Kjeldahl* (f. 30. Juni 1880 i Bonderup, død 1904). Anden Gang den 24. Oktober 1905 med *Anna Andersen* (f. 23. August 1877 i „Ørsnæsgaard“, Farstrup Sogn. Hendes Far, Hans Andersen, var en meget kendt Skikkelse i Himmerland.

Han havde mange Tillidshverv, var bl. a. baade Sogneraadsformand, Amsraadsmedlem, Vurderingsformand til Ejendomsskyld o. s. v. Om hans Slægt er der fortalt i Himmerlandshistorier, skrevet af Lærer Brøgger Ravnkilde).

Som ung drev *Herman G. Theilgaard* Landbrug, havde først Halstrupgaard i Veggerby Sogn. I 1907 overtog han „Halkjær“ i Ejdrup Sogn efter sin Far, der saa Aaret efter flyttede til Aars. Allerede 1910 solgte han „Halkjær“ og købte Gunderupgaard i Strandby Sogn. Han beholdt den imidlertid kun et Par Aar, da Gaarden blev solgt til Udstykning. — Dermed holdt *Herman G. Theilgaard* op med at være Landmand, flyttede til Aalborg, hvor han ejede flere Ejendomme, og hvor han med sin Familie boede i mange Aar. I 1928 flyttede han til København, men her døde *H. G. Theilgaard* den 25. November 1930. Han var helt igennem et Hjemmets Menneske, der ikke tog meget Del i offentlige Arbejder, hvilket er et Særkende for Størstedelen af den store Theilgaarske Slægt. — Enkefru *Anna Theilgaards* Adresse er v. Lindevangen 30, København F.

Herman G. Theilgaard og Hustru.

I første Ægteskab 3 Børn (G₁—G₃):

G₁ *Herman Kjeldahl Tb.*, f. 12. Juli 1901 i Kolstrupgd., gift i 1937 med *Else Marie Lund*, Nr. Sundby. De har en Gaard i Mou ved Aalborg. Ingen Børn.

G₂ *Julius Kjeldahl Th.*, f. i Kolstrupgd. 16. Juli 1902, ugift. Har en Gaard i Skivum, Vægger St.

G₃ *Martin Kjeldahl Th.*, f. 8. Juli 1903, død 1/2 Aar gl.

I andet Ægteskab 4 Børn (G₄—G₇):

G₄ *Karl Ejner Th.*, f. 15. Maj 1907 i Halkjærgd., Student fra Aalborg Latinskole 1925 og Læge 1932. Gift 25. Novbr. 1935 i Helsingfors med Sygeplejerske *Aile Honkonen*, f. 11. Juli 1912. 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Aine Th.*, f. 11. Septbr. 1936. H₂ *Steen Th.*, f. 25. Jan. 1938.

Under den finsk-russiske Krig, der begyndte i Decbr. 1939, rejste Dr. *Karl Ejner Theilgaard* til Finland og stillede sig til Raadighed for den danske Ambulance.

G₅ *Johan Severin Th.*, f. paa „Halkjær“ 3. December 1908, ugift. Udlært ved Herreekvipering.

G₆ *Harald Th.*, f. paa „Gunderupgaard“ den 1. Juli 1911, ugift. Udlært ved Herreekvipering.

I 1934 startede de to Brødre, *Johan Severin* og *Harald* i Fællesskab en Herreekviperingsforretning, Brødrene Theilgaard, Finsensvej 39 paa Frederiksberg i København.

G₇ *Maren Kirstine Th.*, født 15. August 1915 i Aalborg, ugift. Aabnede i September 1938 en Kjølesalon i København sammen med sin Kusine, *Esther Theilgaard*, Datter af afdøde Tømmerhandler P. Theilgaard, Glostrup.

F₃ *Peder Nørgaard Th.*, født 2. April 1876 i Byrsted, gift den 2. April 1910 med *Ingeborg Nielsen*, født 24. November 1885 (Datter af Peter og Ane Nielsen, Østrup Gæstgivergaard). Tømmerhandler i Glostrup, død 27. Juni 1938.

3 Børn i Ægteskabet (G₁—G₃):

G₁ *Esther Gudrun Th.*, født 7. Maj 1911 paa Læsagergaard, Grensten Sogn, gift 28. Maj 1939 med Ingeniør *Viggo Anders Hansen*, født 28. August 1903.

G₂ *Johan Andreas Severin Th.*, født 3. Juli 1914 paa Læsagergaard, ugift. Bestyrer af Tømmerhandelen i Glostrup.

G₃ *Kaj Ingolf Th.*, født 28. September 1920 paa Tvillingegaarden, Smørum Nedre pr. Maalov. Er i Tømmerhandlerlære i København.

F₄ *Niels Gjorup Martin Theilgaard*, født 2. April 1877, gift 1898 med *Petrine Jensen* (født 19. September 1875 i Gislum). Gaardejer. Enken bosat i Hornum. *N. Gjorup M. Th.* døde 1923.

10 Børn (F₁—F₁₀):

F₁ *Ellen*. F₂ *Minna*. F₃ *Anders*. F₄ *Tage*. F₅ *Søren*. F₆ *Karl*. F₇ *Paula*. F₈ *Anna*. F₉ *Dagny*. F₁₀ *Helga*.

Inspektør Mosbæk.

F₆ *Mariane Theilgaard*, født 4. December 1880, gift 18. Novbr. 1904 med Ejendomsinspektør *Niels Chr. Mosbæk* (f. 21. Novbr. 1876 i St. Binderup). Jeg har besøgt Hr. og Fru *Mosbæk* i deres Hjem, Otto Mønstedsgade 1, København V., og fik Indtryk af

Mariane Mosbæk, f. Theilgaard.

et Par ualmindelig gode og elskværdige Mennesker, der modtog mig fremmede Mand paa det bedste. Her fik jeg mange gode Oplysninger om den gamle Slægt.

Ægteparret har 5 Børn (G₁—G₅):

G₁ *Holger Theilg. Mosbæk*, f. 30. Juli 1905 i København, Landsretssagfører, Nr. Voldgade 9, København. Ugift.

G₂ *Helga Theilg. Mosbæk*, f. 6. Juli 1907, død s. A. d. 8. Oktbr.

G₃ *Harry Theilg. Mosbæk*, f. 25. Februar 1909 i København. Landsretssagfører, ugift.

G₄ *Anna Theilg. Mosbæk*, f. 7. Maj 1911, gift 1935 med Direktør *Erik Houlberg*, f. 28. Juli 1912, Søn af Aug. Houlberg af af det store kendte Firma. A/S S. Houlberg. (S. og Aug. Houlberg er begge døde). 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Ella Houlberg*, f. 6. Juli 1936.

H₂ *Jette Houlberg*, f. 27. December 1938.

G₅ *Martin Theilg. Mosbæk*, f. 21. December 1913, cand. jur. og Sekretær ved det civile Luftværn.

F₇ *Anders Randrup Th.*, f. 16. Februar 1883, d. 15. April s. A.

F₈ *Anders Randrup Th.*, f. 23. Marts 1884. d. 24. Marts s. A.

F₉ Dødfødt Søn 24. Maj 1885.

F₁₀ *Magnus Randrup Th.*, f. 22. Juli 1886, d. 18. Decbr. s. A.

E₅. Frederik Marius Theilgaard,

født i Bradsted Skole den 14. Juni 1844, død i Oktober 1912.

Ligesom Severin lærte *Frederik* et Haandværk (Karetmager), inden han blev Landmand. Han vilde hellere ud at pløje og harve og „synge bag ved Ploven under Lærkers Klang“. Han havde mange forskellige Pladser, især af den Slags hvor Haandværk og Landbrug rakte hinanden Haanden. Paa Bustedgaard i Veggerby Sogn var han baade Gaardens Haandværker og Leder af dens Landbrug. I en Aarrække rejste han rundt paa de store Gaarde med

en Tærskemaskine, der gik ved Hestekraft. Denne nye Maade at faa sit Korn tærsket paa var langt hurtigere end at bruge de aarhundredgamle Plejle. Senere, da hans Broder Niels fik travlt med at bygge Møller rundt omkring, blev *Frederik* Leder af Bedriften paa Koppes Mølle

Frederik Marius
Theilgaard.

i Tiden fra 1878—1888. Han var imidlertid blevet forlovet med *Jensine Christensen* fra Rebstrup Mølle i Sønderup Sogn. Hun er født 17. Januar 1860. Hendes Far havde i Landbrugets Kriseaaringer i Firserne overtaget en gammel forfalden Ejendom i Katbjerg ved Landevejen mellem Hobro og Mariager. Den købte de unge for 9000 Kr. og holdt Bryllup den 17. Februar 1888.

Jensine Theilgaard,
f. Christensen.

Sønnen Niels Gjørup Theilgaard fra Nustrup i Sønderjylland har fortalt følgende om sine Forældre:

„Da de købte Gaarden i Katbjerg fik Far en Hoppe med fra Koppes Mølle og Mor ligesaa en Hoppe fra sit Hjem. Nogle faa Køer var der paa Gaarden til at begynde med og saa tog de fat med Ungdommens og Livets Mod. Der var meget at gøre. Gaarden var paa 53 Td. Land, hvoraf 25 var Hede. Bygningerne var gammelt Bindingsværk og maatte udbødes. Jorden blev merglet, og i de første Aar blev en Del af Heden opdyrket. Mor malkede, kernede Smør og lavede Ost. Hun havde været en særdeles kyndig Mejerske hjemme i Rebstrup Mølle, og det Smør og de Oste, hun lavede var af saa fin Kvalitet, at hun altid kunde paaregne Overpris for sine Produkter. Dette Arbejde blev hun ved med, til der blev oprettet Mejeri i Mariager.

Far og Mor begyndte Dagens Arbejde om Sommeren, naar Sol stod op, og det blev i Reglen sent, før de efter Dagens travle og strenge Arbejde kunde søge Hvile. Vi Børn blev tidlig sat til at hjælpe med alt, dels som Hyrdedrenge, dels med at passe vore smaa Søskende. Men vi havde et dejligt Hjem. Far var jo ret gammel, da han blev gift, men trods Travlhed og Træthed, saa baade

dansede og sang han med os. Men det bedste af alt, naar Dagens Gerning var gjort, og vi sad inde i Mørkningstimerne om Vinteren, var at høre paa Fars Historier. Han kunde saa mange og fortalte saa godt. Mor var en god og følsom Kvinde. Hun lærte os alt, hvad der var godt og værd at elske. Som Elev paa Lundby Højskole havde hun faaet sit i Forvejen rige Aandsliv yderligere udviklet.

Hvert Aar de første 5 Aar kom raske Børn til Verden i deres Hjem. Men de lyse og lykkelige Aar faar alt for hurtig Ende. Saadan ogsaa her. Mor kunde ikke holde til alt dette. Hun blev syg og laa ofte i Sengen flere Aar ad Gangen. Og nu maatte vi Børn sammen med Far selv ordne Huset og meget andet, foruden at vi maatte passe vor Skolegang (der var ikke Raad til fremmed Hjælp). Alt dette tog haardt paa Far, men han klagede sig aldrig, var aldrig utilfreds over for nogen. Sammen med vi Børn haabede han paa og bad til, at Mor igen kunde blive rask. En Ulykke kommer sjælden alene. Sammen med Sygdommen kom der Uheld i Besætningen, og nu gik det rask ned ad Bakke med Far og Mor. 1905 maatte de sælge Hjemmet og leje sig ind i et Hus, og vi Børn kom ud at tjene.

Det tog haardt paa vore Forældre. Far blev næsten blind, og Mor blev aldrig rigtig rask. I Oktbr. 1912 døde Far og et halvt Aars Tid efter i Marts 1913 døde Mor.

Frederik og Jensine Theilgaard havde 5 Børn (F₁—F₅):

F₁ *Niels Gjørup Th.*, f. 22. Maj 1889 i Katbjerg, gift 14. Marts 1921 med *Dagmar Broe* fra Ø. Linné i Sønderjylland (f. 2. Februar 1889).

Efter i 1910 at have været paa Ryslinge Højskole rejste *Niels Gjørup Th.* til Sønderjylland, hvor hele det nationale Liv betog ham, og hvor han har oplevet baade Fremmedherredømmet, Verdenskrigens Trængsler og Overgangen til det gamle Land.

Under Fremmedherredømmet havde *N. Gj. Th.* forskellige Pladser i Jejsing, Rørkjær, Møgeltønder og Døstrup. Var et Par Gange paa den sorte Liste med Trusler om Udvisning, fordi han ledede Gymnastikken i flere Forsam-

lingshuse for den danske Ungdom. Sidste Gang maatte han love de tyske Myndigheder at holde sig fra Forsamlingshusene.

Som dansk Undersaat blev han, da Verdenskrigen udbrød, indkaldt til Sikringsstyrken i Danmark, var Vinteren 1914—15 paa Korinth Landbrugsskole og fik i Foraaret 1915 Udrejsetilladelse til at rejse til Sønderjylland igen. Efter et Ophold i Skodborg hlev N. Gj. Th. Bestyrer i Øster Linnethos gamle Fru Mygind, Mor til Mathias Mygind, der faldt i Rusland, og til to andre Sønner, som var i Fangenskab, den ene i Frankrig, den anden i England.

Efter at Sønnerne var kommet hjem, blev Theilgaard Bestyrer paa Fuglsiggaard hos Kr. Finks Enke. I Ø. Linnethos blev han forlovet med *Dagmar Broe*, gift 1921 efter at have købt en Gaard i Nustrup af en Krigenkæde, hvis Mand var død i engelsk Fangenskab. Begge deltager stærkt i det danske nationale Arbejde.

Niels Gjørup Theilgaard slutter et Brev til mig saaledes: „Vi begyndte vor Livsgering under Højtryk og Højkonjunktur. Vor Gaard var forsømt og forsultet efter Krigen. Tit kneb det svært for os, men Troen og Modet tabte vi dog aldrig, dertil kom et aldrig svigtende Helbred, en sund opvoksende Børneflokk, som vi ikke kan takke nok for“.

5 Børn (G₁—G₅):

G₁ *Frederik Marius Th.*, f. 7. Juni 1922. G₂ *Peter Broe Th.*, f. 19. September 1923. G₃ *Kristian Broe Th.*, f. 26. Februar 1925. G₄ *Jens Richardt Th.*, f. 15. November 1926. G₅ *Jensine Marie Th.*, f. 3. August 1929.

F₂ *Kristian Pedersen Theilgaard*, f. 15. Marts 1891 i Katbjerg, gift 5. November 1920 med *Ane Karoline Kristine Kristensen* (Datter af Husmand Morten Kristensen*) og Hustru Kirstine, f. Nielsen i Foldager). Har en Gaard i Aardestrup v. Skjorping. 5 Børn (G₁—G₅):

*) Morten Kristensen kom i høj Grad til at præge sin Egn ved det store Plantningsarbejde han udførte. Foruden adskillige Præmier fra Landbo- og Husmandsforeninger opnaaede han i 1922 at modtage Landboforeningernes Sølvmedaille for Landboslid. Forøvrigt er hans Virksomhed beskrevet i Salomon Frifelts Bøg: Gennem de jyske Udmarker. Side 399. M. Kr. døde 23. Marts 1923. Hans Hustru lever endnu.

Kristian Pedersen, Aardestrup, med Familie.

G₁ *Frederik Th.*, f. 5. Oktober 1921. G₂ *Morten Th.*, f. 10. December 1922. G₃ *Jensine Th.*, f. 25. Juli 1925. G₄ *Jens Th.*, f. 12. September 1929. G₅ *Anna Kristine Th.*, f. 25. Aug. 1933.

E₃ *Hermann Esmann Theilgaard*, f. 3. Oktober 1892 i Katbjerg, gift 1923 med *Gudrun Viktoria Hansen* (f. 1. September 1902 paa Slagelse Mark). Bosat som Urmager og Guldsmed i Hobro. 4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Ellen Th.*, f. 15. December 1925. G₂ *Ruth Th.*, f. 12. September 1927, død 30. Marts 1935. G₃ *Gerda Th.*, f. 24. Aug. 1930. G₄ *Ester Th.*, f. 23. Juni 1932.

F₄ *Soren Theilgaard*, f. 27. Februar 1894 i Katbjerg, død 25. Marts 1937, gift med *Alma Jensen* (f. i Tolne 14. December 1889). Fru Theilgaard bor i Aarhus (Skovvejen 44) sammen med sin Datter, *Eva Theilgaard*, der har en Tricotageforretning (*Eva Th.* er født 9. Januar 1916 i Hadsten).

1 Barn. G₁ *Erik Th.*, f. i Aarhus 15 Januar 1931.

E₅ *Anne Kathrine Theilgaard*, f. 2. September 1897, gift 26. Maj 1933 med *Karsten Herredsbjerg* (f. 9. April 1899 i Nustrup, hans Bedstefar var Fynbo, men bosatte sig i Sønderjylland efter 1864) Gaardejer i Nustrup.

3 Børn (G₁—G₃):

G₁ *Laurids Herredsbjerg*, f. 15. Februar 1935. G₂ *Dreng*, f. 4. Marts 1934, død 5 Uger efter Fodselen, G₃ *Margrethe Jensine Herredsbjerg*, f. 24. December 1938.

E. Jens Sophus Theilgaard,

f. i Bradsted Skole 12. Oktober 1846, død i København 26. Februar 1933.

Den yngste af Sønerne fra Veggerby Skole var maaske den, der havde faaet den største Haandsnille og den, der mest arbejdede med Opfinderproblemer. Allerede som Dreng viste *J. S. Theilgaard* en levende Interesse for Maskiner og kom derfor i Lære hos Mechanicus Jørgensen i Hobro.

Senere kom han til København, aftjente sin Værnepligt

Jens Sophus
Theilgaard.

paa Orlogsværftet, arbejdede en Tid i Værftets Maskinværksted og fik samtidig Undervisning paa „Det tekniske Institut“ i Maskin- og Konstruktionsbygning. Aaret 1870 fik han til-

Wilh. Charlotte Th.,
f. Berthelsen.

delt Rejsestipendium og rejste til Tyskland for i 1² Aar at

studere videre, først i Frankenburg, derefter i Chemnitz.

J. S. Theilgaard var en meget dygtig Konstruktionstegner og fik efter sin Hjemkomst fra Tyskland Ansættelse paa forskellige større Maskinfabrikker og Jernstøberier, bl. a. paa C. Jensen og Co.s store Jernstøberi i Nykøbing Mors, sidst paa Donnes Fabrik i Thisted.

Han gik selv med Planer om at blive Fabrikant, og omkring 1880 rejste han til København og grundlagde sin egen Fabrik, der efterhaanden fik stor Anseelse i vide Kredse, og som han selv fik megen Glæde af. Her fabrikerede han Gasapparater og Gasovne, og hvad der var det vigtigste: han var den første og eneste her i Landet, der fremstillede Kakkellovnsrør paa Maskiner, han selv havde konstrueret. Som i mange andre af Theilgaardslægten var der ogsaa i *J. S. Theilgaard* store skabende Evner, og derfor var der over hele hans Skikkelse noget tænksomt og grundende.

I 1903 trak han sig tilbage fra sin Virksomhed og levede som Rentier, men ikke for at sløse Tiden bort, nej, *Theilgaard* var altid fuld optaget, saa med det ene, saa med det andet, altid skabende noget med sine snilde Hændet.

Underligt nok, alle Niels Gjørups Søner var godt

op i Aarene. inden de tænkte paa Giftemaal. Det var ogsaa Tilfældet med *J. S. Theilgaard*. Først i 1892, Skt. Hansdag, deklarerede han sin Forlovelse med *Wilhelmine Charlotte Berthelsen* (f. i København 22. Juli 1861, Datter af Snedkermester Berthelsen og Emilie Dorthea Winge). De blev viet Helligtrekongersdag 1893 i Trinitatis Kirke, København. Han var da 46, og hun 31 Aar. Den 2. Juli 1895 fødtes *Ella*, deres eneste Barn.

Om sine Forældre skriver Ella Theilgaard smukt og fint:

„Det var et meget lykkeligt Hjem, jeg voksede op i. Trods det at mine Forældre var ret forskellige og havde faaet en saa forskellig Opdragelse, saa harmonerede de fortrinligt sammen. Paa afgørende Punkter var deres Livs-syn og Væsen ens, de havde den samme Tro, samme politiske Indstilling og kunde mødes i Glæde over Naturens og Kunstens Skønhed. De var meget samvittighedsfulde, pligtopfyldende, flittige, og udnyttede altid Tiden paa den bedste Maade.

Fader var høj og rank og bevarede sin Spændstighed helt op i sine firsindstyve Aar. Som de fleste, der har haft ledende Stillinger, var Faders Væsen myndigt og bestemt. Han kunde synes lidt reserveret for dem, der ikke kendte ham, men de, der kom ham paa nært Hold, vidste, hvilket elskeligt Menneske han var.

Fader var en stor Børneven, og jeg har aldrig som Barn moret mig bedre, end naar han legede med mig“.

J. S. Theilgaard havde mange Interesser, var bl. a. en dygtig Skytte paa Skydebanerne, holdt meget af at læse, navnlig om Slægtens Historie op gennem Tiderne og elskede Musik. Som Dreng var det hans store Ønske at blæse Trompet, men til dette erklærede hans Mor, at han saa maatte spille ude i Loen. Det fandt han dog vilde være for kedelig, hvorfor han opgav denne Lyst. Han tog Undervisning i Violinspil, sang i Sangkor, men han drev det aldrig til noget. Var han saaledes paa Musikkens Omraade ikke meget udøvende som flere af sine Brødre, saa bevarede han til det sidste en levende Interesse for Musik.

Om sin Mor fortæller Ella Theilgaard: „Moder var

middelhøj, spinkel og graciøs, og var i Besiddelse af et indtagende Væsen, livlig og dog stilfærdig. Hun var meget musikalsk og spillede fortræffeligt. Fra Barn og til hun blev gift, havde hun faaet en udmærket Klaverundervisning. Af alle Komponister satte hun Beethoven højest og spillede ham med stor Forstaaelse. Hun havde en forbausende Evne til at spille fra Bladet, og da jeg begyndte at synge var Moders forstaaende Akkompagnement mig en stor Hjælp. Skønt Moder ikke kunde lide at optræde uden for Hjemmet, gjorde hun dog en Undtagelse, naar jeg havde lovet at synge for gamle, enten det nu var i „Einsomme Gamles Værn's“ Vinterstuer eller i et af de mange Hjem for gamle, der findes i København.

Som ung Pige havde Moder en brændende Lyst til at blive Sygeplejerske og blev opmuntret dertil af Huslægen, fordi hun var i Besiddelse af sjældne Evner paa dette Omraade. Hun fik dog aldrig Uddannelse, men fik dog rig Lejlighed til at udnytte disse Evner i Hjemmet, først ved at pleje en Søster, der havde et aarelangt, haabløst Sygeleje, senere i sit Ægteskab, naar Fader flere Gange var alvorlig syg og naar jeg snart fejlede det ene, snart det andet.

Moder var først og fremmest en fortræffelig Husmoder, der forstod at gøre Hjemmet hyggeligt, saa det blev et virkeligt Hjem, hvor man følte sig glad og tryk for at være. Hun havde et varmt Hjerte for alle, hun kom i Berøring med, og hun elskede at skabe Glæde om sig. Hvor der var Nød og Sorg, prøvede Moder altid at lindre og hjælpe, saa godt hun kunde, og hun hjalp uden at spørge, om det eller det Menneske var værdig trængende eller ej.

Moder havde ikke mange Kræfter, og var egentlig aldrig rigtig rask, men hun var i Besiddelse af en stor aandelig Viljestyrke, der i Forbindelse med hendes levende Tro, hjalp hende igennem meget“.

Jeg giver Frk. Ella Theilgaard Ret i, at det er svært i faa Ord at give et klart Billede af Mennesker, man har været inderlig knyttet til. Hun slutter med at sige: „For mig var Fader og Moder Verdens kærligste og bedste Forældre“.

Der blev ikke langt mellem deres Død. To Mennesker, der har levet saa smukt og harmonisk sammen, kan ikke undvære hinanden, naar de bliver gamle. Den 26. Februar 1933 døde *Jens Sophus Theilgaard* paa Frederiksberg Hospital, og godt et Aar efter, den 15. Marts 1934, døde hans Hustru i sit Hjem. Begge ligger de begravet paa Assistens Kirkegaard.

F₁ *Ella Theilgaard*, deres eneste Barn, født i København 2. Juli 1895.

Under mit Arbejde med Slægtsbogen har jeg lært *Ella Theilgaard* at kende som en levende Personlighed med store Interesser. Hun er sikkert den af Slægten, der ved bedst Besked med Efterkommerne af Provst Theilgaard og Hustru fra Vinkel Præstegaard.

Som en Arv fra begge hendes Forældre er hun i Besiddelse af fremragende kunstneriske Evner paa Musikkens og Malerkunstens Omraade, og som hun har faaet udviklet hos dygtige Læremestre. Foruden disse Egenskaber er hun et Menneske med stor aandelig Sans, der gør sig gældende baade i religiøs, national og folkelig Retning. Som Medlem af Københavns Højskoleforenings Bestyrelse gør hun et stort uegennyttigt Arbejde, der tager meget af hendes Tid, men som har hendes mest levende Interesse.

Sin mangeaarige Musikuddannelse (Klaverspil) har hun faaet paa Hornemanns Musikkonservatorium, hvor hun ogsaa fik Undervisning i Sang, først hos Operasangerinde Karen Sand-Bruusgaard og sidst hos Sangpædagogen W. Talvi.

Tidlig opstod Lysten hos hende til at male, men Maleren Dorph, som hendes Mor raadførte sig med, mente det var bedst at se Tiden an, og hun fulgte sin forstaaende Mors gode Raad: at synge mens hun var ung og vente med at male, til hun blev ældre.

Ella Theilgaard.

Hos Luthsangerinde Frk. Vivi Petersen lærte hun at spille Luth og Guitar, og som Luthsangerinde har hun fra 1918 medvirket ved utallige Koncerter baade i København og ude i Landet. Samtidig gav hun Undervisning i Luth og Guitar og har i Tidens Løb haft mange Elever.

Da hendes Forældre døde, besluttede hun at ville begynde med at male for Alvor. Lidt Undervisning havde hun faaet. Men i 1934 rejste hun til Dresden og gik i 4 Mdr. paa Prof. Richters „Kunstschule“, senere rejste hun til München og var i 8 Mdr. paa Maleren Hein Kønigs Malerskole. Det var fortræffelige Skoler, men en ret anstrengende Undervisning.

Efter nogen Tids Ophold i Italien kom hun tilbage til København og var i 3 Aar Elev paa Folmer Bonens Akademi. Sammen med Maleren A. J. Borup havde hun i Oktober 1938 første Gang Udstilling.

Ja, det er *Ella Theilgaards* vigtigste Datoer, forøvrigt kunde der være meget mere at fortælle om denne særprægede Personlighed.

Det skal til Slut siges, at hun med Hensyn til nærværende Slægtsbogs Udgivelse har været den opmuntrende Part og en fortrinlig Meddeler.

Da jeg engang omtalte den Skønhed, det vilde være at pryde Slægtsbogen med symbolske Vignetter, tilbød hun straks at udføre dette Arbejde. Vi vil alle være hende taknemmelige for de smukke Tegninger, i hvilke Slægtens Forhold til Landbrug, Musikken og Købmandsskab er symboliseret ved Aksene, Pløjemanden, Violinen og Vægten, ligesom Slægtens Fromhed og dens boglige Lærdom findes udtrykt i Lyset over den hellige Bog, og det synes mig, det gaar som en rød Traad gennem hele Slægten, at den har været lydhør for Kirkeklokkens Kalden.

Ella Theilgaard er stadig i fuld Vigeur og bor i København. Hendes Adresse er: Jernbanecallé 5c^{III} - Vanløse.

E₇. Christiane Marie Elisabeth Theilgaard,

gift med Lærer Albert Christensen.

De to sidste af Niels Gjørup Theilgaards Born var Pigebørn og født i Veggerby Skole. Den ældste af dem, Faster *Lise*, som hun blev kaldt af Brødrebørnene, blev født 21. Oktober 1848. Hun blev sikkert den i Hjemmet, der sammen med Søsteren Davine, maatte tage fat og pleje og hæge om den gamle Far, da hans Hustru døde i 1868.

Endnu mens *Elisabeth* opholdt sig hjemme i Veggerby fik hendes Far i 1873 en Hjælpelærer, der lige var dimitteret fra Ranum Seminarium. Han var Vendelbo og hed *Albert Christensen* f. 17. November 1846 i Jerslev Sogn, Borglum Herred af Forældrene, Indsieder Christen Hansen

Lærer A. Christensen,
Asferg.

og Hustru Johanne Albrechtsdatter). De blev forlovet, og den 24. Juli 1874 stod deres Bryllup. Endnu et Aarstid forblev de unge Lærerfolk i Veggerby og her blev deres ældste Barn, Holger, født 13. Maj 1875. Men samme Aar fik *A. Chr.* Embedet i V. Brøn-

C. M. Elisabeth,
f. Theilgaard.

derslev. Vendsyssel trak. Men allerede 1878 flyttede de til Teppestrup Skole v. Randers. Opholdet her blev kun af kort Varighed, idet han samme Aar fik Embedet som Forstelærer og Kirkesanger i Asferg. Her blev han al sin Tid. I 38 Aar, indtil 1917, da han blev afløst af Stegger Nielsen, virkede han her til stor Velsignelse for dette Sogns Skole- og Samfundsliv.

Var *Albert Christensen* en betydelig Mand, var hans Hustru en ikke mindre betydelig Kvinde. Utvivlsomt har hun sat sit Præg paa hans Livsvirke. Hun var fuldt ud en Hjemmets Kvinde og forstod at gøre sig gældende her. Deres Datter, Fru Lærer Valborg Kofoed, Helstrup, siger om sin Mor: „Hun var den elskeligste og mest opofrende Mor og Hustru, jeg har kendt. Dengang var Lærerlønningerne ikke store, men der hørte i Reglen en Jordlod til Skolen, ganske vist ikke altid af den bedste Jord, men var Læreren tillige en dygtig Landmand, kunde han altid faa noget ud af den. Det havde Mor ialtfald set i Veggerby, hvor Bedstefar drev et dygtigt og indbringende Landbrug. Men Far havde slet ingen Interesse for at dyrke Jorden. Det var helt igennem Mor, der var den landbrugskyndige og havde al Besværet med det. Hun var imidlertid sin Opgave voksen, skaanede aldrig sig selv og satte en Ære i at faa det mest mulige ud af det lidet, der var. Tilmed kom der efterhaanden en stor Børneflokk til, som skulde passes og plejes.

Nederste Række fra venstre: Holger, Davine, Lærer Christensen, hans Brøder og Hermann Th. Chr. — Damerækken: Helga, Kamilla, Dagmar, Ane, Valborg og Carla Christensen. Tredje Række: Svogrene Jakobsen, Therkildsen og Lærer Kofoed.

Far var en meget jævn og ligefrem Mand, der var Dus med de fleste af Sognets Beboere. Derimod var der noget fint, aristokratisk over Mor; der gjorde sig en vis Slægtsstolthed gældende hos hende, hun var jo rundet af Testruppernes, Fossernes og Theilgaardenes ældgamle Slægter.

Lærer *Albert Christensen* var en dygtig Lærer, særlig havde Regning hans Interesse. Endnu som pensioneret Lærer kunde han sidde og tumle med de Opgaver, der blev givet til Lærereksamen i Regning, og de skulde være haarde, hvis han ikke kunde løse dem.

Uden for Skolen stillede *A. Chr.* sine Kræfter til Raa-dighed for Arbejdet i Sygekassen og Brugsforeningen, desuden var han en ivrig Afholdsmand, Good Templar. For sit Arbejde indenfor Sygekassen hædredes han med Fortjenstmedaillen i Sølv.

Da *Christensen* døde 16. Maj 1931, udtalte Lærer og Landstingsmand Stegger Nielsen følgende smukke Ord

over ham ved hans Begravelse: „— Hans 38 aarige Lærer-virksomhed har sat dybe Spor. Han bagtalte aldrig nogen, var mild i sin Dom over Mennesker, og han havde et aabent Sind og en aaben Haand overfor de smaa i Samfundet, derom vidnede hans Gerning indenfor Sygekasse- og Afholdsarbejdet“. Disse Ord falder godt i Traad med en Udtalelse af Christensens Datter, Fru Valborg Kofoed: Fars Motto var: „Kan man ikke sige noget godt om et Menneske, maa man hellere tie stille“.

I Lærer *A. Christensens* og Hustrus Ægteskab fødtes der 11 Børn, hvoraf kun 7 naaede at blive voksne og faa en Livsgerning. (F₁—F₁₁):

F₁ *Holger Theilgaard Chr.*, født 13. Maj 1875 i Veggerby, gift med *Helga Johanne Hansen* (f. 4. Januar 1877 i Dalby-over) Maskinfabrikant i Chichago. 2 Børn (G₁—G₂):

G₁ *Ragnhild Th. Chr.*, f. 12. December 1900 i Randers, gift med *Holger Gedde Nielsen*, født i København. G₂ *Tage Th. Chr.*, f. 27. Maj 1906 i Havndal, gift med *Hardis Lund*, f. i Chichago. 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Nancy Carol Th. Chr.*, f. 15. Maj 1934 i Chicigo. H₂ *Linda Rac Th. Chr.*, f. 13. November 1936 i Chicigo.

F₂ *Anna I. D. Th. Chr.*, f. i Vester Brønderslev, gift 1905 med Gdr. *Theerkildsen*, f. 16. Maj 1878 og bosat i Attrup pr. Trustrup.

2 Børn (G₁—G₂):

G₁ *Axel Th. Theerkildsen*, f. 7. Marts 1907 i Attrup, ugift, Lærer i Ebeltoft.

G₂ *Karen Elisabeth Th. Theerkildsen*, f. 17. Oktober 1911 i Attrup, gift 4. December 1939 med *Laust Nørgaard Toft* (f. 9. September 1910 paa „Ullerup“, Tøving Sogn, Mors, Son af den nuværende Ejer af „Ullerup“). Forpagter af „Ullerup“.

F₃ Dødfødt Dreng.

F₄ *Jens Herman Th. Chr.*, f. 4. September 1880 i Asferg. Gift 1905 med *Karla Peters* (f. 22. Februar 1885 i Assens ved Mariager).

Herman Th. Chr. var Tømrermester og blev betragtet af sine Kolleger som en meget dygtig Haandvætter. Først boede han i Vorup, hvor han var et meget virksomt

Anna og Søren Theilgaard.

Medlem af Sogneraadet, senere bosatte han sig i Randers, var her i henvend 20 Aar Formand hos Tomrermester Jens Welløv. for hvem han ledede Opførelsen af Valsemøllen. Som selvstændig Mester i Randers har han i denne By opført flere store Bygninger. Den 8. April 1935 døde han. Hans Enke er stadig bosat i Randers. I Ægteskabet var der 7 Børn (G₁—G₇):

G₁ *Albert Th. Chr.*, f. 15. Decbr. 1905, Landmand. G₂ *Karl Eigel Th. Chr.*, f. 24. April 1907. Møller. G₃ *Gjorup Borgen Th. Chr.*, f. 26. Oktober 1909, gift 30. April 1939 med *Else Margr. Nielsen* (f. 18. August 1917 i Randers). Elektriker og bosat i Randers. G₄ *Karen Eleonora Th. Chr.*, f. 3. April 1911. Husjomfru i København. G₅ *Erik Th. Chr.*, f. 12. Marts 1914, Tomrer i Randers. G₆ *Annelise Th. Chr.*, f. 22. December 1915. Syerske. G₇ *Knud Th. Chr.*, f. 28. November 1918. Murer.

F₅ *Nielsine Alberthine Th. Chr.*, død 4 Aar gl.

F₆ *Valborg Elisabeth Th. Chr.*, f. i Asferg 14. Maj 1883, gift 30. April 1908 i Asferg med Lærer *Jens Kristian Kofoed* (f. 8. September 1880 i Saltuna, Bornholm). Lærerfolk i Helstrup ved Randers. 4 Børn (G₁—G₄):

Fru Valborg Kofoed med Leif.

G₁ *Albert Kr. Th. Kofoed*, f. 19. Oktober 1909, gift 1. August 1932 i København med *Magda Østergaard Mikkelsen* (f. 20. August 1906 i Gravballe ved Silkeborg) 1 Barn: H₁ *Leif Th. Kofoed*, f. i København 10. August 1933.

G₂ *Gudrun Elisabeth Th. Kofoed*, f. 7. April 1911, Lærerinde, gift med Skolebestyrer *Jens Pedersen*, Odense (f. i Klemsker 28. Marts 1908). G₃ *Agneth Juliane Th. Kofoed*, f. 17. Februar 1913. G₄ *Frede Julius Th. Kofoed*, f. 21. December 1918. Maskinkonstruktør.

Alle Børnene er født i Nyker Hovedskole pr. Ronne, hvor J. K. Kofoed var Lærer, for han flyttede til Helstrup.

F₇ *Dagmar Marie Th. Chr.*, født 30. Juni 1884, gift 1907 med Repræsentant *Anthøn Jakobsen* (f. 22. Juni 1889, Fjeldsø, Færøerne). Bosat i Silkeborg. 1 Barn:

G₁ *Erling Th. Jacobsen*, f. 18. Maj 1931 i Silkeborg.

F₈ *Nikoline Albertine*, død 1¹/₂ Aar gl.

F₉ *Signe Nikoline*, død 8 Dage gl.

F₁₀ *Christian Gjorup Th. Christensen*, f. 14. Oktober 1887 i Asferg. Gift 1916 med *Maren Johanne Larsen* (f. 17. Maj

1894 i København). Maskinist og bosat i Chichago. 2 Børn (G₁—G₂):

G₁ *Ralph Esmann Th. Chr.*, f. 1. August 1916 i København.
G₂ *Harvey Leroy Th. Chr.*, f. 6. December 1922 i Chicago.

F₁₁ *Camilla Kirstine Th. Chr.*, f. 8. Januar 1893, ugift, bosat i Asferg.

Es. Ane Kirstine Davine Theilgaard,

f. 31. Oktober 1851 i Veggerby, død i Attrup 2. Marts 1935.

Davine blev aldrig gift, men levede som et i høj Grad flittigt og offervilligt Menneske, der klarede sig selv hele Livet. Hun var en klog, intelligent Kvinde med udpræget Sans for Retfærdighed, altid rede, naar nogen trængte til hendes Hjælp.

Den meste Tid af hendes Liv var hun Husbestyrerinde i Lundby Mølle ved Løgstør.

Fra 1921, da hendes Søster Elisabeth, Lærer A. Christensens Hustru, døde, faldt det naturligt, at *Davine* flyttede til Asferg for at

pleje sin gamle Svoger til hans Død 1931. De sidste tre Aar af hendes Liv boede hun paa Bjældergaard, Attrup, hvor hendes Søsterdatter, Anna Therkildsen, plejede hende paa det bedste. Her døde *Davine* 1. Marts 1933 og blev begravet paa Veggerby Kirkegaard ved Siden af hendes Forældre.

Davine Theilgaard.

Veggerby Kirke.

Jullingsholmslægten.

A. Joen Christensen og Anc Kjerstine Hansdatter.

UDE paa Sd. Omme Fladen, hvor Heden i fordums Tid bredte sig, laa og ligger den Dag i Dag Kirkebyen Sd. Omme som en Oase med grønne Enge ved Omme Aa. Her er et Vejknudepunkt, hvor der fra gammel Tid har været stærk Færdsel, idet den store midtjydske Studevej fra Nord til Syd skærer en Vej, der fører fra Øst- til Vestjylland. I denne Oase, 1 km Vest for Sd. Omme, ligger det gamle Herresæde Jullingsholm.

Det herregaardsagtige er helt gaaet af den. „Danske Atlas“ fra 1768 siger om Gaarden, at den er en fri og ukomplet Sædegaard, som formodentlig en af de Juuler har opbygget og kaldet efter sit Navn. Her boede i alt Fald Jens Juul, Medlem af det danske Rigsraad, gift med den højhjertede Dannekvinde, Fru Anne Grubbe. De har begge sat sig et smukt Minde i Sd. Omme Kirke ved i 1596 at opsætte den smukke Prædikestol.

1694 gik Jullingsholm over i borgerligt Eje. Den ejendommeligste af disse Ejere var Claus Svitzer. Han var en meger driftig Mand, mild og human mod sine undergivne. Hvert Aar sendte han 40 staldfodrede Stude til Holland og fulgte selv med for at sælge dem. Kort før han i 1758 solgte Jullingsholm sammenkaldte han sine Bønder til et Møde paa Gaarden. Her foreslog han at give dem fri for Hoveri mod en aarlig Afgift af 2¹/₂ Rdl. for hver Td. Hartkorn. Samtidig lovede han dem at gøre alt, hvad han formaaede, for at de kunde købe deres Gaard til Selveje.

Det var dog med blandede Følelser, Bønderne modtog dette humane Tilbud. De gruede for, hvorledes de skulde klare Pengevilkaarene i Fremtiden. Hidtil havde de haft det godt under et humant Herskab.

Til Gaarden hørte der 139 Td. Hartkorn, hvoraf 99 var Bøndergods.

Imidlertid solgte Claus Switzer Jullingsholm ved Auktion 1758, men uden Bøndergods, det havde Bønderne efterhaanden købt. Da han flyttede bort stod Taarerne paa Bondernes Kinder. Men gamle Switzer beroligede dem med Ordene: „Ja, Børn, jeg kunde have solgt Jer til en anden, men jeg nænnede det minsæl ikke“.

Disse smukke Afskedsord vidner stærkt om Claus Switzers menneskekærlige Sind og om det Forhold, hvori han stod til sine Hovbønder.

Det er værd at lægge Mærke til, at paa en Herregaard midt ude paa Heden, hvor Bønderne levede i største Nøjsomhed og Tarvelighed, løstes Stavnsbaandet 30 Aar før det blev Lov. Claus Switzer indsaa klart, at Hede-bonderne trivedes bedst under frie Kaar.

Ved Auktionen 1758 var der altsaa intet Bøndergods, Hovedgaarden med godt 15 Td. Hartkorn solgtes til den højstbydende, Hr. Provst Ude Haahr i Ølgod.

Af en gl. Præsteindberetning, dat. 22. April 1768 til Biskoppen i Ribe fra Pastor Bang i Sd. Omme fremgaar følgende:

„Jullingsholm i Sd. Omme blev 1758, den 3. August, af Claus Switzer solgt til Provst Haahr i Ølgod for 1000 Rdl. Provsten solgte atter Gaarden til John Christensen efter en Maanedes Forlob med Reservation, at han af Gaarden beholdt 3 Td. Hartkorn, som var næsten Femteparten. Disse blev lagt til en tæt ved Gaarden liggende Mølle, som bemeldte Provst Haahrs Søn beboede en kort Tid og derefter solgte til Seigneur Niels Hansen Lindberg for 1800 Rdl., det han kun havde givet 100 Rdl. for; thi Joen Christensen betalte de 12 Td. 5 Skp. og 1 Alb. med 904 Rdl. D. C.“

Det var en god Handel, Provsten gjorde, og vidner om Forretningssans. Det var ret alm. i disse Tider, at Gejstligheden var store Jordrotter. For Provst Haahr var det nok ogsaa saaledes, at hans Søn skulde have en standsmæssig Gaard. Formodentlig har Jullingsholm ikke passet ham helt, den var forfalden. Provsten solgte den saa igen, efter at have skilt Møllen fra, til Sognefoged *Joen Christensen* fra Nørtarp i Strellev Sogn. I Møllen boede

nu Sønnen foreløbig, indtil Niels Hansen Lindberg købte den i 1767.

Ved denne fordelagtige Handel er Provsten blevet sat i Stand til at købe den mere anseelige Lindbjerggaard i Ølgod Sogn til Sønnen Jørgen Haahr.

Underligt nok som det kan føje sig, den Provst Haahr og hans Søn, her er Tale om, har vi hørt om før, de stod begge Faddere til Sognedegnen Niels Theilgaards Barn, Barbara, hende der blev John Hansens Hustru paa Jullingsholm.

Joen Christensen er den nuværende Slægts Tip-Tip Oldefar. Han er født 1715 i Nr. Bork og var i Slægt med Ejeren af Skrumsager i Sd. Bork. Hvorfra hans Hustru stammer har jeg ikke kunnet efterspore, men hun er født 1723.

I 5. Bind af Samlinger til Jysk Historie og Topografi skriver Kierckebye om den første rigtige Bonde paa Jullingsholm:

Joen Christensen førte intet herskabeligt Hus, men han og hans Børn levede helt paa Bondemaner, hvilket hans Efterkommere først en Snes Aar ind i det 19. Aarhundrede til deres pekuniære Fordærv lod sig forlede til at ringagte og forlade.

Den gode, ærlige *Joen* boede vel en Snes Aar paa den gamle Herreborg, men sparede saa meget paa Vedligeholdelsen, at den allerede i 1766 kaldes forfalden. Derefter byggede han en Snes Skridt nordligere, parallel med den gamle, stærke Hovlade, 2 rummelige Stuehuse i Bondestil i en Linie med Enderne en halv Snes Skridt fra hinanden, saa at Husene nu indeslutter en fire-sidet Gaardsplads og danner en Tvillinggaard i stort Format. Samtidig hermed nedbrødes den gamle Borggaard, og dens Plads planeredes til Have med en Grotte, hvor en af de gamle Borgkældere havde været. Denne Grotte i Forening med nogle kæmpestore nu bortdøde Sølvpopler blev de eneste Spor af fordums Herlighed“.

Saaledes som gamle *Joen* byggede Jullingsholm af den gamle Gaards massive Mure, saaledes staar den endnu, og i denne Gaard boede Slægten i akkurat hundrede Aar, mens Niels Hansen Lindbergs Slægt ejede Møllen til henimod 1910.

Joen Christensen og *Ane Kjerstines* Liv paa Jullingsholm gik hen i Slid og Slæb med at ordne og indrette den gamle Gaard for Efterslægten. Megen Hvile blev ikke levnet

Jullingsholm.

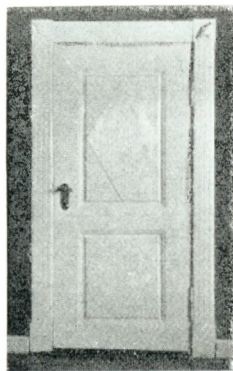
dem, og i alt Fald blev hans Liv ikke saa langt. Efter i 1769 at have fuldendt Ombygningen af den gamle Gaard til en Tvillinggaard, delte han Jordtilliggendet saa ligeligt, at der til hver af Gaardene blev 6 Td. 2 Skp. $\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn.

De havde 4 Børn, 1 Søn og 3 Døtre (B₁—B₄):

B₁ *Christen Joensen*, f. 1742 i Nr. Tarp, Strellev Sogn. B₂ *Else Marie Joensdatter*, f. ? B₃ *Kjersten Marie Joensdatter*, f. 1. Januar 1746 i Nr. Tarp. B₄ *Johanne Marie Joensdatter*, f. 1748 i Nr. Tarp.

Disse fire Børn har alle efter at være flyttet til Jullingsholm boet i den gamle Borg, set den blive nedrevet og set Tvillinggaarden rejse sig.

Christen Jensen blev 1773 gift med *Ingeborg Madsdatter* fra Dyrvig, Hoven Sogn. Samme Aar den 21. November blev ogsaa *Kirsten Marie* gift med Enkemanden *Hans Bærentsen*, f. 1736 i Paa-bol, Hoven Sogn (Faderen: Berrent Jensen, f. 1690 ssts.) *Else Marie* blev 1775 gift med *Christen Eskesen* fra Sd. Omme. Den yngste af Flokken, *Johanne Marie*, var den første, der blev gift,

Gl. Dør fra Jullingsholm.

idet hun i en Alder af 18—19 Aar blev gift 23. Oktober 1767 med den ovenfor nævnte velfornemme Mand *Seigneur Niels Hansen* fra Lindbjerggaard i Ølgod Sogn.

Forinden sin Død havde gamle Joen i 1773 bosat to af sine Børn i Tvillinggaarden: Christen i den østre og Svigersønnen Hans Bærentsen i den vestre Gaard.

Der blev i den Anledning oprettet et Testamente, hvori bestemtes, at deres eneste Søn Christen Joensen, 28 Aar gl., skal have den halve Gaard Jullingsholm, der „skatter af Hartkorn 6 Td. 2 Skp. $\frac{2}{5}$ Alb.“

„Vor ældste Datter, Kiersten Marie Joensdatter, skal have og bruge og beholde den vestre anden halve Del af vores opbygte Gaard, Jullingsholm, der ligeledes skattes af 6 Td. 2 Skp. $\frac{2}{5}$ Alb, med den halve Besætning baade inde og uden Døre, intet undtagen i nogen Maade“.

Desuden oprettedes en Aftægtskontrakt, skrap i sine Fordringer og som skal efterleves og holdes i alle Maader „af begge vore Børn, som naar de paa dend Maade bliver vor Gaard nydende, saa er de og pligtig til hver for sig at udrede og betale hvad de i bemeldte Kontrakt har forbundet sig til“.

Det er imidlertid ikke nok med denne Kontrakt. Endnu levede Joen Christensens gamle Moder paa Gaarden, *Maren Joensdatter*, „hun skal for alting beholde aldt, hvad hun hidindtil har nydt, uden mindste Afkortning i nogen Ting“. Det varede dog ikke saa længe med gamle *Maren*. hun døde 89 Aar gl. 1776 paa Jullingsholm.

Joen Christensen slutter sit Testamente:

„Saaledes have vi i Herrens Navn besluttet og eragtet det tjenligst for os og vore Børn baade nu og i Fremtiden at være. Og til den Ende have vi egenhændigt underskrevet og beseglet og formaaet vor Sognepræst Hr. Hans Bang og min kiere Svigersøn Niels Hansen Lindberg med os til sand Vitterlighed at nedskrive og besegle.

Jullingsholm, 22. Februar 1773.

Joen Christensen.

Kierstine Hansdatter.

Den „gode ærlige Joen,“ som han blev kaldt blandt Egnens Folk, kunde nu, i Bevidstheden om at have sørget godt for sine Børn, trække sig tilbage og leve sorgfrit

paa sin Aftægt. Længe fik han imidlertid ikke Lov at leve. 1781 døde han, 66 Aar gl., og blev begravet paa Sd. Omme Kirkegaard d. 4. Februar.

Hans Hustru, Ane Kirstine, levede længe efter og blev en gammel Kvinde, idet hun først døde 1803, 80 Aar gammel.

B₁ Christen Joensen og B₃ Hans Bærentsen

i Tvillinggaarden 1773—1808.

Hvordan Livet levedes paa Jullingsholm og i Møllen under de tre Svogre, ved man desværre ikke meget om. Selv om de var at betragte som almindelige Bønderfolk, hang der alligevel noget mere fint ved dem. De gik bedre klædt og deltog knap saa meget i Arbejdet som de omkringboende Bønder, og den Omstændighed, at de var Ejer af den gamle Adelsgaard og stadig ikke havde de Forpligtelser, som hvilede paa andre Bønder, var en væsentlig Grund til, at de i Folks Omdømme betragtedes som staaende højere i Stand. Navnlig gjaldt dette Mølleren, Forpagtersønnen fra Lindbjerggaard. Han tituleredes ogsaa med det franske „Seigneur“ og var i Selskab altid elegant klædt: Silkestrømper, Vest og „Krøs og Krave“.

Det var imidlertid den opvoksende Ungdom, der ved deres Leg og Lystighed prægede Livet paa Jullingsholm. *Christen Joensen* og hans Hustru, *Ingeborg Madsdatter*, havde ingen Børn, men i Møllen og hos *Hans Bærentsen* voksede der samtidig 12 Fættre og Kusiner op, der skabte Liv i Omgivelserne. At Møllen har været det Sted, hvor Bornene mest samledes, siger sig selv. De stadig kørende Mollegæster, de rullende Hjul og det fossende Vand, alt dette havde en dragende Magt. Forvovne har Drengene vel været. Det glemtes sent, da Hans Bærentsens ældste Son, *Bærnt*, en Sommerdag i 1788 faldt i Mølledammen og druknede. Han var da en Knægt paa 14 Aar og Arving til Gaarden derhjemme.

Hvor to Familier bor saa tæt op ad hinanden og skal dele Gaardsplads, Fortag, Ager, Eng, Tørveskifte, Lyngslet, Kjær, Moser, Græsning, Fiskevand o. s. v., og i det hele har saa meget fælles, kan det let komme til

Gniderier og opstaa Vanskeligheder. Der findes i Slægten et Dokument, hvori Hans Bærentsen og Christen Joensen omtales som staaende skarpt og stejlt over for hinanden angaaende et Skel og nogle Ukvemsord.

De kan ikke komme til Rette om det gamle Fortdige, som Hans Bærentsen vistnok med Rette beskyldte Christen Joensen for at overpløje eller nedpløje Siderne, saa at han derved gør „Driwten smallere end dend har været af gammel Tiid og indsnævre dend til Byrde for Brugerne af samme“. Desuden har Christen Joensen egenmægtig tilegnet sig et Dokument, som H. Bærentsen har laant ham til Gennemlæsning, og som han ikke vil levere tilbage. Tillige har Christen Joensen „skældet Hans Bærentsen med uanstændige og fornærmende Ord“.

Dette vil Hans Bærentsen ikke lade sidde paa sig og kræver baade Undskyldning og Erstatning m. m.

Parterne indkaldes for Forligelseskommissionen paa Gjødinggaard den 20. April 1797, hvor de i „ald Kierlighed forenedes“ og Striden bilagt saaledes:

1. Dend omtvistede Dige skal gaa efter dend gamle Hegn og Dige.
2. Dend Documente, som Christen Joensen har beholt, skal tilbageleveres Hans Bærentsen.
3. Hvad dend Skjælden angaar, erklærer Christen Joensen, at han ved intet mod Hans Bærentsen uden Ære og Dyd og godt at sige. Og for denne Forening giver Chr. Joensen 3 Skilling til de fattige i Sognet og 10 Rdl. udi Courant Mønt til Hans Bærentsen.

Jullingsholm, den 20. April 1797.

Christen Joensen.

Hans Bærentsen.

Det ses straks, hvem der er den skyldige. Christen Joensen var ikke let at bides med og var i det hele taget den mindst godmodige af de to Naboer.

Forøvrigt har Forfatterinden Nicoline Kirkegaard i sin Bog „Sognepræsten“, tegnet et levende Billede af Livet i Sd. Omme og Hoven, mens Pastor Voetmann var Præst der. I denne har hun ogsaa omtalt Christen Joensen paa Jullingsholm. Dog maa de Oplysninger, der fremkommer i en Romanskildring tages med alt Forbehold.

Hans Bærentsen og Kiersten Marie var efter Traditio-

nen jævne, stilfærdige Folk, flittige og godmodige i al deres Færd. De var sikkert de dygtigste paa Jullingsholm, eftersom de efterlod deres Børn megen Rigdom efter den Tids Forhold.

1802 døde Hans Bærentsen og blev begravet paa Sd. Omme Kirkegaard den 7. Marts. Skønt hans Hustru da var 56 Aar gammel vedblev hun sammen med Sønnen *Joen* at styre og lede sin Gaard.

Først den 11. December 1807 overdrog og skødede Kiersten Marie helt Gaarden til sin Søn for 1000 Rdl. med samme Hartkorn, som hun og hendes Mand i sin Tid havde modtaget dem. Samtidig faar hendes to Døtre, *Bodil Marie*, gift med Kromand *Jens Terp* i Randbøl, og *Kirsten Marie*, gift med *Christen Madsen Rabbeck*, hver 1500 Rdl. i Arv.

Efter at have delt alt med sine Børn, saa der ikke bliver noget at skulde strides om efter hendes Død, er Kirsten Marie rede til at gaa paa Aftægt, men hun ventede endnu et Aars Tid dermed, til Joen havde faaet sig en Kone.

Det var ikke nogen ringe Aftægt, hun betingede sig. Her skal blot nævnes nogle enkelte Ting:

1 Td. tørt Malt, 3 Skp. rene, gode Boghvedegryn. 1 Ko, der skal kunne malke 2 Pt. Mælk, 4 Faar at græsse med Gaardens egne. 2 Lispund Flæsk, 200 frisklagte Æg, Ildebrændsel, det fornødne Klyne og Tørv. Desuden betinger hun sig at blive kort til og fra Kirke og fri Befordring til Slægt og Venner 2 Gange om Aaret. Endvidere 2 gode Senge, 6 Dynner, 2 Hoveddynner, 6 Puder, 4 Par Lagener og et Par uldne Lagener. 2 Kobberkedler, 4 Stole, 2 Borde, Skabe, Skrin, Spinderok, Dragkiste. Endelig skal hun i sin Alderdoms Skrobelijkheid plejes „som det sommer sig kristne Mennesker“, og naar hun ved Døden er afgang, da en anstændig Begravelse.

Ja, saadan var Aftægtskontrakter i Almindelighed, haarde i Kravene, men ikke altid blev de opfyldt til Punkt og Prikke. Joen og hans Hustru var ikke blidere, da de i deres Alderdom gik paa Aftægt.

Kiersten Marie overlevede sin Mand i mange Aar, først i 1827 døde hun, og Præsten, den vidtløftige og og ulykkelige Pastor Voetmann, skriver i den Anled-

ning en hel lille Nekrolog i Kirkebogen ud for hendes Dødsdag:

„Den 15. Januarii døde *Kirsten Marie Joensdatter*, Aftægtskone paa Jullingsholm, 81 Aar gl. Hun var født i Nørre Tarp, Strellev Sogn, Nytaarsdag 1746. Hendes Forældre tilkjøbte sig Jullingsholm, som hun omsider kom i Besiddelse af og givtede sig med Enkemanden *Hans Bærentsen* af Paabøl, Hoven Sogn, med hvem hun levede i Ægteskab i 29 Aar, og efter hans Dod overlod det velbesatte Jullingsholm til hendes Søn, *Joen Hansen*“.

Disse Oplysninger, som Præsten vedføjer Anførelsen i Kirkebogen om Begravelsen, kunde tyde paa, at der var Rigdom paa Gaarden, og at Kiersten Marie i Egnens Omdømme var en estimeret Kvinde.

Hans Bærentsen og Kirsten Marie Joensdatter havde 4 Børn ($C_1 - C_4$):

C_1 *Bærnt*, f. 1774, druknede som 14-aarig i Molledammen.

C_2 *Bodil Marie Hansdatter*, f. 1776. C_3 *Joen Hansen*, f. 1779.

C_4 *Ane Kjerstine Hansdatter*, f. 1781.

C_2 *Bodil Marie Hansdatter* kom til Randbøl Kro, idet hun den 29. September 1797 blev gift med Kromanden *Jens Sørensen Terp*, f. 1764 som Søn af Søren Jensen Terp af Randbøl Kro. Niels Sørensen Terp, en Broder til Jens S. Terp boede i Starup Sogn ved Kolding, hvor denne Families gamle Gaard „Terpsminde“ endnu staar i Brakker By. En af Efterkommerne, Poul Terp, har skrevet meget interessant om sit og Slægtens Liv. (Erindringer fra en dansk Bondes lange Liv af Poul Terp, udgivet af Julius Clausen og P. Fr. Rist: Memoier og Breve.)

Terpslægten var meget kraftig, og den har sat sine Spor i de Egne, hvor den bosatte sig.

Jens Sørensen Terp døde 17. Februar 1818, 53 Aar gl., og Enken Bodil Marie blev anden Gang gift med Gdr. Jes Ibsen Dallover. Der var 5 Børn i første og ingen i sidste Ægteskab. ($D_1 - D_5$):

D_1 *Hans Frederik Terp*, døbt 2. November 1806. D_2 *Søren Terp*, døbt 5. Maj 1808, død 12 Anr gl. D_3 *Kirstine Marie*, døbt 28. Marts 1810. D_4 *Anne Johanne*, døbt 3. April 1812. D_5 *Mette Mine*, døbt 11. Maj 1814.

D_1 *Hans Frederik Terp*, gift med *Maren Jensen* af Bindeballe. Bosatte sig i Gadbjerg. 5 Børn ($E_1 - E_5$):

E₁ *Jens Terp*, gift med *Dorthea Hansen* (bosat i Gjesten).

E₂ *Jes Ibsen*, gift med *Maren Jensen* i Gadbjerg. E₃ *Søren Terp* (død straks). E₄ *John Hansen Terp*, død 3 Aar gl. E₅ *Karoline Terp*, gift med Lærer *Vestergaard* i Toftthøj.

D₂ *Søren Terp*, død som 12-aarig.

D₃ *Kirstine Marie Terp*, gift med *Peder Jensen* i Bindeballe. 9 Børn (E₁—E₉):

E₁ *Karoline*, gift med Kobmand *Esbøl* i Vejle. E₂ *Bodil Marie*, død 19 Aar. E₃ *Jens Terp Jensen*, gift med *Karen* . . . i Gadbjerg. E₄ *Niels Jensen*. E₅ *Søren Jensen*. E₆ *Johanne*, død 21. April 1868, gift med *Kristen Steffensen*, Toftthøj. E₇ *Kirstine*, gift med sin afdøde Susters Mand (E₆). E₈ *Petrea Jensen*. E₉ *Christian Jensen*.

D₄ *Ane Johanne Terp*, gift med Vognmand *Mikkelsen*, Vejle. Ingen Børn.

D₅ *Mette Mine Terp*, gift med Lærer *Mathias Johnsen* paa Fyn. 4 Børn (E₁—E₄):

E₁ *Viggo Johnsen*, Handelsmand i Gjesten. E₂ *Ane Johnsen*. E₃ *Johanne Johnsen*. E₄ *Kristian Johnsen*.

C₁ Ane Kjerstine Hansdatter.

Hans Bærentsens og Kjersten Maries yngste Barn, *Ane Kjerstine* blev gift med *Christen Madsen Rabbek* af Alergaard i Borris. Købte sig *Moesgaard* i samme Sogn.

4 Børn (D₁—D₄):

D₁ *Maren*, død straks. D₂ *Hans Frederik*, død 18 Aar gl. D₃ *Maren*. D₄ *Kirstine Marie*.

D₃ *Maren Rabbeck*, gift med *Ebbe Hansen* af Aastrup, overtog *Moesgaard*. 9 Børn (E₁—E₉):

E₁ *Hans Frederik*, død straks. E₂ *Ane Kjerstine*, død 21 Aar gl. E₃ *Hans Frederik*, død 21 Aar gl. E₄ *Susanne Marie*. E₅ *Hansine*, død i Ulfborg, 22 Aar. E₆ *Rebekka*. E₇ *Mathilde*, død i Resen Prstgd. E₈ *Marie Hansen*. E₉ *Kristian Rabbeck Hansen*.

E₄ *Susanne Marie Hansen*, gift med Lærer *Peder Steffensen* paa Fanø, senere *Langeskov*, Vejle. Børn 1 (F₁):

F₁ *Viggo Steffensen*.

E₆ *Rebekka Hansen*, gift med *Julius Schou* i Ilvad ved Vejle.

E₈ *Marie Hansen*, gift med en Gdr. i Sandvad ved Vejle.

D₄ *Kirstine Marie Rabbeck*, gift 1834 med sin Fætter fra

Jullingsholm, *Hans Frederik Hansen*, Søn af Joen og Barbara Hansen.

Deres Efterkommere findes efter Beskrivelse af Joen Hansen og Barbara Theilgaard.

C₃ John Hansen og Ane Barbara Theilgaard,

f. 1779, død 14. Marts 1846. — f. 10. Marts 1783, død 12. Marts 1848.

Da Hans Bærentsens og Kjersten Maries ældste Barn, Bærnt, druknede i Mølledammen, rykkede *John* op som den eneste Søn til at arve den gamle Slægtsgaard, og da han er den, der fortsætter Slægten paa Jullingsholm, vil baade hans og Hustrus og Børns Historie blive fortalt i det følgende.

Soldat har John, saavel som hans Sønner, aldrig været. Som Selvejrbønder var de født fri for Militærtjeneste. Men derimod maatte de holde paa Gaarden en Rytterhest uden derfor at modtage Betaling.

Det maa jo have været engang i 1808, at John Hansen gik paa Bejlerfærd til Ølgod Degnebolig. Det var den smukke *Ane Barbara Theilgaard* han friede til og fik baade hendes og Forældrenes Minde.

Endnu inden Julen ret var overstaaet, stod deres Bryllup i Ølgod den 3. Januar 1809, og de to unge flyttede straks til Jullingsholm og bosatte sig i den vestre Tvillinggaard.

I den østre Gaard skete der ogsaa Ejerskifte, idet Christen Johnsen den 24. Juni 1808 solgte sin Gaard for 1000 Rdl. til sin Søstersøn Niels Nielsen Lindberg

fra Møllen. Han var født 1776 og gift 1808 med Karen Kristensdatter fra Hoven. Det var altsaa to Fætttere, der i 1808 overtog Jullingsholms to Gaarde. Ogsaa i Møllen skete der Skifte, idet „Gamle Møller“, Mons. Niels Hansen Lindberg og Hustru afstod Møllen til deres næstældste Son Joen Nielsen.

Det var i vanskelige og fattige Tider, John og Barbara gjorde deres Livsgerning. Statsbankerotten og Tiderne derefter stillede store Krav til Mennesker i Retning af Nøjsomhed og Hjælpsomhed. Det var just i denne fattige Tid, deres Børn kom til Verden, og John Hansen fik ogsaa at føle de store økonomiske Vanskeligheder.

Ane Barbara fik straks efter sit Ægteskab sin første store Sorg, idet hun to Maaneder efter sit Bryllup modtog Budskab om sin kære Fars Død. Hendes Sorg var dyb, fordi hun elskede denne Far, hvis religiøse Sind hun saa stærkt havde taget i Arv. Hun var desuden den af Borneflokken, der mest havde været knyttet til Hjemmet. Om Dødsfaldet meddeler Præsten i Ølgod til Biskoppen i Ribe følgende:

„Den gamle *Theilgaard* forrettede selv Tjenesten i Dag, nemlig Onsdag den 1. Marts 1809, med sin sædvanlige Rolighed. Gik i Eftermiddag med sin Kone her til Præstegaarden for at besøge os, men blev syg, da han kom et Stykke ned paa min Eng, hans Kone raabte mine Folk til Hjælp. Han blev baaren syg herved og dode efter et Par Timers Forløb i Præstegaarden“.

Det var et travlt Hjem paa Jullingsholm. Der var ikke blot Landbrug at tage Vare paa, men senere, da Joen blev Eneejer af begge Gaarde, knyttede han baade Købmandshandel, Gæstgiveri og Brændevinsbrænderi til Gaarden. Tilmed drev han en omfattende Handel med Trævarer, som han fik fra Svogeren, Jens Terp, i Randbøl Kro.

I Forbigaaende er Statsbankerotten i 1813 blevet nævnt. Under denne led John Hansen store Tab. Han havde laant adskillige Penge ud til Slægt og Venner. Men da Pungenøden kom, søgte han at indkræve, hvad han havde til gode. Han fik ogsaa en Del indfriet, men desværre i gamle Bancosedler, der tilsidst ikke var mere værd end til at tænde sin Pibe med. Han klarede sig imidlertid

igennem, og endda ved egen Hjælp. Som Aarene gik, kom der Orden i Statens Pengevæsen, og Velstanden øgedes atter paa Landet — ogsaa paa Jullingsholm.

Hos Fætteren i Tvillinggaarden kneb det ligeledes, men ogsaa han klarede sig ved Møllerens Hjælp.

Disse to beslægtede Naboer kom godt ud af det med hinanden. Man ser det bedst deraf, at de indbyrdes staar Faddere, naar en af dem har Barn i Kirke.

Niels Lindbergs Hustru, Karen, fødte sin Mand 6 Børn, af hvilke 1 døde 9 Aar gl. i 1821. Blandt Børnene var Niels Lundberg f. 1819, Ingustinus Nielsen, f. 1821. Værst var det nok, da Karen selv døde fra sin Mand i 1825.

I 1826 skete der en uhyggelig Begivenhed paa Jullingsholm, idet Niels Nielsen Lindberg druknede i Molledammen. Herom siges der i Skifteprotokollen:

„Skifte Aar 1826, 21. Februar, efter afgangens *Niels Nielsen Lindberg* paa Jullingsholm i Sønderomme. — Han havde været til Fastelavnsgilde i Skovsende og skal være blevet borte uden at man siden har kunnet opdage ham, endskjøndt der er Formodning om, at han er druknet i Mølleaaen, hvor hans Hat Dagen efter fandtes. Efter denne Formodning har Sognefogden ved Sognets Beboere med dertil indrettede Instrumenter ladet Aaen undersøge, men har desuagtet ikke kunnet finde ham, saa det er sandsynligt, at han maa ligge fast i Aaen under en Jerdknude“.

Ved Forretningen var til Stede afdødes Børn: *Christen Johnsen* 17 Aar gl., *Christen Madsen* 10 Aar, *Niels Nielsen* 7 Aar, *Ingustinus* 6 Aar og *Karen Marie* 2 Aar.

Møbler, Redskaber og Tøj fra de forskellige Stuer blev ansat til en bestemt Værdi.

I Stalden var der 3 Heste, 7 Køer, 5 Stude og 40 Stk. gamle Faar. Aftægten androg sig til 1600 Rdl.

Det vedtoges ved Skifteforretningen, at Aftægtsmand Christen Joensen midlertidig overtager Gaarden og være ansvarlig for, at den ikke forringes.

Denne Begivenhed huskedes længe i Slægten. Børn af Ingustinus Nielsen vidste at fortælle om den.

De mindreaarige forældreløse Børn fik nu Hjem rundt omkring hos Slægten, bl. a. fik ovennævnte Ingustinus

sit Hjem hos John Hansen og Ane Barbara, og han regnede altid deres Børn som sine Søkende.

Hen paa Sommeren samme Aar solgtes Niels Nielsen Lindbergs Gaard, ganske vist først efter at den havde været udbudt til Auktion 3 Gange. John Hansen, der havde 4 Sonner, var interesseret i, at Gaarden blev i hans Familie. Han bød 1300 Rdl. Sølv, for hvilken Sum han fik Hammerslag paa Ejendommen og Skødet blev tinglæst 4. August 1826.

John Hansen var nu Eneejer af hele Jullingsholm. Helt let har det næppe været at klare, naar man betænker, at han skulde overholde 2 Aftægtskontrakter og samtidig sørge for sin gamle Svigermor; men han havde en god Indtægt i den Handel med Trævarer, som han og Svogeren i Randbøl Kro havde sammen. Desuden var der knyttet kgl. Gæstgiveri og Købmandshandel til Jullingsholm, en Forretning, der baade gav meget at bestille, men ogsaa god Fortjeneste.

For en overfladisk Betragtning kan man undre sig over, at der paa en Gaard som Jullingsholm fandtes Gæstgiveri og Købmandshandel.

Det var imidlertid ikke saa underlig endda. Jullingsholm laa jo ved den store midtjydske Handelsvej, der gik lige fra Hamborg i Syd til Viborg og Limfjordsegene i Nord. Efter i Mulm og Mørke at have undsluppet Toldeftersynet ved Kongeaaen, gjaldt det om for Smuglerne at komme saa langt mod Nord til et afsides liggende Sted, hvor de kunde være sikker paa ikke at blive forfulgt af Tolderne. I den Henseende laa Jullingsholm ganske overordentlig heldig og betragtedes som et Hvilested for de Handelsmænd — de saakaldte Svejtsere — der med hele Bønderlæs af Manufakturvarer søgte til Snapstingsmarkedet i Viborg. De mindre Handelsmænd, Bissekrammerne, kom i store Flokke med deres Pakker og Kramkister vandrende sydfra til Jullingsholm for at hvile over en Dagstid eller saa. Den kunstige Toldgrænse ved Kongeaaen fandt alle var en Hindring for Samhandelen i det danske Kongerige, og derfor blev Smugleriet Mand og Mand imellem betragtet som lovlig, selv inden for Em-

bedsstanden. John Hansen paa Jullingsholm, der ligesom sin Morfar kunde tilkomme Betegnelsen „den gode, ærlige Joen“, beskyttede disse Smuglere, naar de da ikke havde begaaet andet end gemen Smugleri.

I første Halvdel af det 19. Aarhundrede var det særlig Studene og Prangerne, der prægede Livet paa Jullingsholm.

Det var mægtige Studedrifter, der kunde komme til Jullingsholm. Her hvilede man over en Nat eller to for at drage videre Syd paa. Mange Dage i Træk kunde der komme store Mængder af Studedrifter. Paa en Dag kunde der tælles 30 Studedrifter, hver paa 50 Stk., altsaa 1500 Stude. Til hver Drift var der sædvanlig 3 Studedriverne, altsaa 90 Mennesker. En Uendelighed af Stude laa i hine Dage ud over Heden omkring det gamle Herresæde. En Brølen og Raaben overalt. Der skulde bringes Hø til Studene. Studedriverne raabte paa Mad og Logi, hvorimod de mere kræsne og forvænte Studehandlere, navnlig de store, krævede standsmæssig Opvarthing og Behandling baade for sig selv og deres Heste. Naar disse Studehandlere var af det Format, at der skulde to stærke Karle til at bære deres Pengekiste ind i deres Værelser, saa var det ikke helt let at tilfredsstille deres Krav i Retning af Mad og Logi. Men baade John Hansen og hans Hustru stod sig godt med dem, og de taalte ikke alt for store Udskjelser paa deres Enemærker.

Meget interessant kunde der sikkert fortælles om dette store Handelssted paa Jullingsholm, men der er intet overleveret derom til Efterslægten, skønt John Hansens Børn var gode Fortællere og førte en god Pen.

En af de ældste Børnebørn, Lærer Kristian Hansen i Ho (Frederik Hansens Søn), f. 1842 paa Jullingsholm, har jeg haft den Glæde at besøge i deres yndige Lærershjem ude i det yderste Vest i Jylland. Om ham og hans Hustru vil der senere blive fortalt. Lærer Hansen kunde ikke huske sine Bedsteforældre. Han mindedes kun gamle Johns Død og Begravelse i 1846, især stod det levende for ham den Aften, da John som Lig blev kørt hjem fra Varde til Jullingsholm. Der blev saa stille i den

gamle Gaard, da Ligvognen skramlede op foran Hoveddøren.

John Hansen skal have været en høj, slank og smuk Mand, rolig og stille af Natur. Bønderne omkring i Sd. Ommeegnen saa op til baade ham og hans Hustru. Vilhelm Birkedal, der var Præst i Sd. Omme fra 1840—1849 satte Pris paa John Hansen og hans Hustru. I Kirkebogen for Sd. Omme ses de at være Faddere for et af Præstens Børn og gamle Barbara bar endog Barnet.

„Bedstemor Barbara“ som hun kaldtes af sine Børneborn var en svær stadselig Kone, en meget dygtig Husmoder og en fortræffelig Børnemoder. Hun havde en god Evne til at samle Ungdommen om sig, og hun havde altid et eller andet at føre paa Tale. Særlig Børnene holdt af hende. Om hende fortæller Kristian Hansen, at hun var Livet i Huset, kunde fortælle livfuldt, og da havde hun mange lyttende Øren om sig. I Mørkningsstunden, naar der var Fred og Ro, da baade fortalte og sang Bedstemor Barbara — ja, for hun kunde synge smukt de gamle Viser fra unge Dage, som hun havde hørt sin Far synge derhjemme i Ølgod.

Det mangeartede Arbejde John og Barbara havde med at gøre sled paa dem, saa de ret tidlig overlod det hele til de to ældste af de fire Sønner.

I 1834 solgte han den vestre Gaard til sin ældste Søn, *Frederik Hansen* for 1000 Rdl. S. i 1836, den østre Gaard til den næstældste Søn, *Theilgaard Hansen*, for 800 Rdl. S. I Handelen betingede de sig naturligvis en god Aftægt, og den var ikke mindre kras, end den John i sin Tid maatte svare baade til Christen Joensen og til sin Mor. Her skal blot anføres nogle enkelte Afgifter:

„3½ Td. Rug, 1½ Td. Byg, 1 Td. Malt, 4 Skp. Boghvedegryn, 1 Lispund Smør, 2½ Lispund Flæsk, 250 frisklagte Hønsæg, 2 Lispund Bergfittk, 1 Sk. Salt, 1 Skp. Humle, 1 Td. Kartoffler, 10 Potter Brændevin, daglig 3 Potter nysmalket Mælk. 6 Faar af Gaardens bedste, som fodres, græsses og vogtes med Gaardens egne uden nogen Betaling. 15 Læs gode Tørv, hvert Læs til 80 Snese, 3 gode Læs Klyne, to Traver Pluklyng. Aftægts svarerne er pligtig til at køre Aftægtsfolkene til og fra Kirke, saavel som til Familien og gode Venner, naar det forlanges.

Desuden skal Aftægtssvarerne give hver af sine to Brødre et Chatol og en Seng, som han kan være fornøjet med eller betale dem i Penge hver 80 Rdl. Ligeledes skal begge Aftægtssvarerne bekoste deres Søsters Bryllup“.

I Penge blev hele denne Aftægt anslaaet til en aarlig Værdi af 45 Rdl. samt 20 Rdl. til Begravelsesomkostninger.

I 1834 og 36 er Jullingsholm saa atter paa to Par Hænder, to Brødre, som forøvrigt kom godt ud af det med hinanden, men de magtede ikke saa meget som deres Far alene. Derom senere.

Endnu i mange Aar levede John Hansen og Barbara paa deres gamle Gaard sammen med de 4 Sønner, der aldrig, med Undtagelse af den ældste, havde været ude i fremmed Folks Tjeneste.

Saalænge de 4 Brødre var samlede paa Gaarden var der Liv og Morskab. Der var frit Spil, baade i Mollen og i de to Gaarde. Alle Brødrene spillede smukt Violin, en Arv fra deres Mor. Det skal have været en stor Nydelse at høre dem spille sammen, navnlig var August en Mester paa sit Instrument. Det var gerne gamle Danse, der spilledes, og var der Ungdom samlet, gik Dansen i de store Stuer. Eller ogsaa sang de — i Reglen flerstemmig — og fortalte ind imellem Historier, især haardrejsende Spøgelseshistorier, hvoraf de kunde en Mængde. En islandsk Skræder, Thorberg, som boede i Borris, kom meget paa Jullingsholm. Han holdt meget af Brødrene og troede dem i alt, hvorfor de ofte drev Løjer og Spas med ham. Engang efter en kraftig Spøgelseshistorie, efterlod de ham ganske alene i en mørk Stue og viste sig pludselig uden for Vinduerne med hvide Lagener over sig. Skræderen skreg og faldt besvimet om paa Gulvet, hvor Brødrene fandt ham i en ynkelig Tilstand. Længe efter at være kommet til sig selv vedblev den stakkels Thorberg at ryste som et Espeløv.

Lærer Kristian Hansen har berettet følgende Historie, der vidner om, at det særligt gjaldt om at gøre hinanden bange.

Da Frederik Hansen i 1834 var blevet gift med sin

Kusine, Kirsten Marie Rahbek fra Moesgaard, kom hendes Far, Kristen Rahbek, ikke saa sjælden ridende paa Besog, og da han var en lystig og fornøjelig Mand, der ikke gik af Vejen for selv en grov Spas, faldt han ret godt i Lag med de tre ugifte Brødre, der havde Værelser i de saakaldte „Oldemors Stuer“, de Stuer, hvor gamle Ane Marie Gjørup havde boet efter at være flyttet fra Viborg til Jullingsholm.

En Aften besluttede Christen Rahbek at forskrække de to yngste Brødre, August og Niels Gjørup. Han gik ind til Theilgaard, der var gaaet i Seng, fortalte ham, hvad han havde i Sinde og bad ham holde sig i Ro. Rabek gik ind i Brødrenes Værelser og lagde sig ved Fodenden i Halmen under Dynerne i den store Seng. — Navnlig August var let at forskrække, især med Rotter og Ildere, som der var mange af paa Jullingsholm, og som endog fandt Vej til Sengehalmen. Endelig kom de to unge Fyre syngende for at begive sig til Sengs. August kom først af Klæderne. Men just som han havde lagt sig, kneb Rahbek ham i den store Taa, saa han gav et Vræl af sig og sprang ud af Sengen, idet han raabte: „Der er en Ilder i Sengen!“

Niels Gjørup tog det mere med Ro og morede sig lidt over Broderens Angst. De blev da enige om at fange Ilderen og slaa den ihjel. De fik fat paa et Plejlslag, der lige var ved Haanden. Niels Gjørup skulde holde Lyset og lette Dynen, mens August, for hvem det var gaaet ud over, havde størst Mod paa at slaa til. Alt dette blev afgjort temmelig højroestet, saa Rahbek kunde høre det og tage sine Forholdsregler derefter. Da nu Niels Gjørup lettede Dynen, saa de pludselig noget sort Haar og troede, det var Ilderen. August vilde slaa til, men Rahbek hævdede nu Dynen over sig, hvorved Lyset blev slukket og Slaget ramte i Stedet for de lave Bjælker. Rystende af Angst og hvide i Hovedet over hvad de havde set, flygtede de begge ind til deres Mor, der endnu var oppe. Hun skændte paa sine to store Dreng, der kunde være saa hundeanget. Men der var ikke andet for, Lygten blev tændt, og hun maatte med over

i deres Værelser for at se Sengen efter. Den blev nu endevendt, men der var intet mistænkelig. Rahbek var nemlig skyndsomst gaaet ind til Theilgaard og lagt sig i hans Seng og begge lod til at være højst interesseret i at høre, hvad de andre to havde oplevet. Naa, Niels Gjørup og August krøb i Sengen for anden Gang, og da de begge var meget hengiven til at læse i Sengen, havde de en Praas tændt paa et Bord ved Sengen. Rahbek kunde ikke styre sig, han listede ind i deres Værelse og krøb ind under et Bord ved Sengen, hvor han med store rullende Øjne stirrede op paa Niels Gjørup, der virkelig troede, det var et Gespenst, der nidstirrede ham. Gjørup tog sin Merskumspibe, som han just laa og røg af og kastede den efter de glødende Øjne, men traf i Stedet for Bordkanten, saa Pibehovedet gik i Stykker. Nu havde den gamle faaet Morskab nok, og han sprang op og lo dem godt ud, fordi de var saa bange af sig.

Der kom først Ro over Gemytterne langt hen paa Natten, da Rahbek traskede af Sted over til Svigersonnen i den anden Gaard.

— — —

Saalænge de to gamle Kvinder, Johns Moder, Kjersten Marie og Barbaras Moder, Ane Marie Winge, sl. Gjørups, ikke var døde, var Forbindelsen med den gamle Tid ikke klippet over. De blev forøvrigt meget gamle og deres Stuer var et Fristed for Ungdommen paa Jullingsholm. I 1827 døde Kjersten Marie 81 Aar gl. og højt bedaget døde først Barbaras Mor d. 15. Juni 1836, 87 Aar gl.

I Forbindelse med disse Dødsfald skal ogsaa nævnes den gamle 95-aarige Møller Niels Hansens Lindberg, der døde den 21. Januar 1820. Hans Hustru, Johanne Marie, døde 79 Aar gl. den 9. Maj 1829. Ogsaa Christen Johnsen blev meget gammel, idet han først døde den 26. Maj 1833, 91 Aar gl., og hans Hustru, Ingeborg Madsdatter, den 28. August 1830, 75 Aar gl.

Med alle disse Dødsfald svandt den gamle Tid i Graven. En ny Tid med nye Skikke og Opfattelser — Frihedstiden, var ved at oprinde. John Hansen og hans Husru Barbara havde levet baade i den gamle og den ny Tid og har,

ligesom vort Slægtled, skuldet tage Stilling til mange nye praktiske og aandelige Ideer.

Det var altsaa i 1834 og 1836, Frederik og Theilgaard Hansen fik overdraget Tvillinggaarden og blev gifte. Men de to yngste Sønner, Niels Gjørup og August, gik endnu i flere Aar hjemme og hjalp til paa Brødrenes Gaarde. Forst i 1846 købte John Hansen Hungebjerg til dem, en større Ejendom, der ligger i Ølgod Sogn.

Niels Gjørup var paa den Tid en Ungkarl paa 30 Aar og gik paa Frierfødder til en af Døttrene paa Lunderup ved Varde, hvor hendes Far, Niels Plauborg, en af den gamle Tids Bønder, regerede som en kraftig Enehersker. *Ane Marie Plauborg* var ikke alene et godt, men ogsaa et passende Parti for en større Selvejrbondes Son. Det var ved et større Gilde paa Lunderup midt i Marts 1846, at gamle John Hansen pludselig blev meget syg og klagede sig over store Smerter, der ikke vilde fortage sig. Han blev kørt paa Varde Sygehus, hvor han kort efter døde af Stensmerter.

Vilhelm Birkedal, der var Præst i Sd. Omme fra 1840 — 1849, har i Maus „Christelig Samler“ 15. og 16. Bind ladet offentliggøre to Ligtaler, som han holdt 1846 og 1848 over en jydsk Bonde og hans Hustru.

Det er John Hansen og Barbara, her er Tale om. Om den første siger Birkedal bl. a.:

Jeg kendte ham ikke i hans yngre Dage, da han forestod den store Bedrift histhenne paa sin Gaard, da han havde meget at tage Vare paa, meget at skifte og dele i Handel og Vandel med Menneskenes Born. Men jeg har hørt det med enstemmig Mund, at han var ærlig og redelig i alle Forhold, at han var dygtig i sin Gerning, aaben og uden Falskhed i sin Handel, hjælpsom og kærlig mod sine Brødre og Søstre, og jeg tror ogsaa at have skuet saa dybt ind i hans aabne Sjæl og Hjerter, at jeg tør sige om ham, som Herren sagde om Nathanael: „Du var en Israelit, i hvem der ikke var Svig“. Jeg har kendt ham i hans huslige Forhold, og jeg tør aabent sige, at sjælden saa man et Menneske saa kærlig, trofast, taalmodig og overbærende som Mand, saa opofrende og velsignet som Fader“.

Vilh. Birkedal talte trøstende Ord til de efterlevende og mindede dem om de Ord, som gamle John raabte paa sit Dødsleje: Herre, straf mig ikke i din Vrede“.

„Der laa den gamle Mand paa sit Dødsleje. Ved Siden af ham, kun adskilt ved en tynd Væg, larmede og tumlede Verdens letsindige Børn i Svir og Sværm. Der lød vel Eder og Banden. Ved den anden Side var der et alvorligt Syn: Dødsengelen stod hvid ved den syges Seng, og der lød en anden Paakaldelse: „Herre, straf mig ikke i din Vrede!“ Aa, gid at dette Dødsraab maatte være trængt igennem Skillerummet ud til Verdens larmede Børn og have forfærdet dem for Guds Vrede og slaat dem med Rædsel for den Dom, der skulde komme over dem, hvis de ikke lærte at sukke som den døende: „Herre, straf mig ikke i din Vrede, og for Jesu Skyld alene.“

Efter at Birkedal har talt trøstende Ord til gamle Barbara, henvender han sig til Børnene. Disse Henvendelser tages med her i Bogen, da de ligesom siger os noget om Børnene:

„Du, hans ældste Søn (Frederik), du elskede din Far med sønlig Kærlighed, og hvad bedre kan du gøre paa denne Dag end at bede: „Herre, straf mig ikke i din Vrede!“ Du ved det, at Menneskehjertet er en bedragelig Ting, som let kan lokkes af Verden og Sjælefynden i Mørkets Garn, der er de vilde, støjende Glæder, der er Verdens Tvivl og Vantro, der saa let besnærer os, aa, Mand og Broder, giv dit Hjerte til den treenige Gud i en oprigtig uskrømtet Tro, gør du det, da skal Herren ikke straffe dig i sin Vrede paa din Dag.

Du, hans anden Søn (Theilgaard), du har et blødt Hjerte og Taarer har du grædt ved din Faders Baare, hvormed vil du hædre din Faders Minde? Du ved, at Menneskehjertet let giver sig hen i en kølig Ro og Sikkerhed, at det saa let vil trøste sig ved sin Blødhed end det rolige stille Levned, hvor Synden ikke træder synligt frem. Kære Broder, du ved, at det ikke er i Ro og Mag, man kan frelse sin Sjæl, dertil hører Kamp og Strid under Herrens Korsbanner, dertil hører levende Tro og brændende Kærlighed, dertil hører Vaagen og Beden.

Aa, bed i Dag ved din Faders Grav: „Herre, straf mig ikke i din Vrede!“ Lov din Gud i Dag paany, at du vil i de Dage, der ligger for dig, ret opmuntre dig til alvorlig Kamp for Freden histoppe, der skal Herren ikke straffe dig i sin Vrede!

Du, den næste Søn (Niels Gjørup), som bor paa fremmede Steder, du ved, hvorledes din Fader elskede dig og din timelige Velfærd, at han i sin høje Alderdom drog bort fra sit Hjem for at staa dig bi, opofrede sin Ro og Bekvommelighed, som vel kunde trænges til for at gaa dig til Haande i din Bedrift (paa Hungebjerg). Ja, din Fader døde jo saa at sige i din Gerning og Tjeneste, saa skylder du ham da usigelig meget og vil du ikke i Dag gøre et Løfte til hans Ære? Du har nylig begyndt

Din egen Gerning i dit eget Hjem, du har nylig knyttet et Kærlighedsbaand, hvor let kan du da ikke fristes til at adsprede dine Tanker paa de mange Verdens forskellige Ting — o, husk dog paa, at et er fornødent, hvorledes du skal frelse din arme Sjæl, saml dine Tanker i en stor Tanke: „Hvad skal jeg gøre for at vinde det evige Liv? O, bed i Dag og alle dine Livs Dage: „Herre, straf mig ikke i din Vrede“, og sig af et troende Hjerte „For Jesu Skyld alene“, at du engang fri og frelst kan indgaa til den evige Salighed.

Du, hans yngste Son, du er dybt nedbøjet i din Sorg, du har et alvorligt Sind og Gud vil gerne opslaa Bolig for dig. Du synes at have tabt meget; thi du er den eneste uforsørgede af eder alle, der er dog en Fader i Himlen, som ikke vil forlade dig, naar du kun ikke vil forlade ham. Men elskede du din Fader, saa gør det bedste, du kan gøre, vend dig til din Gud og sig: „Herre, straf mig ikke i din Vrede“, og vend dig til Jesus og sig: „For Jesu Skyld alene!“ Begynd da snart paa en Gerning, som du skal gøre trofast og ærlig for Herrens Aasyn, da skal du se, at naar du bevarer din Tro og din Kærlighed til din Gud, og naar du arbejder ydmygt i din jordiske Gerning, da skal du faa Fred og Glæde i Herren.

Og endelig du, den efterlevende Datter, Gud Herren hjælper ogsaa dig til at se Jesu Herlighed og tro paa den, men du ved, hvor let Naaden kan tabes, saa vaag og bed, at det ikke skal ske. Dig var det, der hørte din Faders Suk og Bekendelse paa Dodslejet. Aa, lad det aldrig gaa dig af Minde, men bliv ogsaa du ved at sukke: Herre, straf mig ikke i din Vrede og „for Jesu Skyld alene“, at du kan undgaa Verdens Fordærvelse“.

Saaledes talte Vilh. Birkedal smukt og rigtigt til John Hansens efterlevende Børn, og vi faar igennem denne Tale enkelte smaa Glimt om Børnenes Liv og aandelige Tilstand.

Det blev ensom for gamle Barbara, men hun lod heller ikke vente længe paa sig. 2 Aar efter sin Mands Død den 12. Februar 1848 døde hun. Den smukke, lange Tale, Birkedal holdt ved hendes Jordefærd findes altsaa ogsaa trykt i Maus „Christelige Samler“. Han siger bl. a.:

„Saa siger vi hende Farvel med det Haab, at vi skulle ses histoppe med Glæde, naar vi, hvad Gud giver i Naade, har stridt den gode Strid, bevaret Troen og fuldendt Løbet. Men hvad hun var for Eder, Børn! det glemmer I vel aldrig. En kærlig Moder, der ledede Eders Barndom og sørgede omhyggeligt for Eder i Eders voksne Alder. Og eftersom enhver af Eder fik Hus og Hjem, vandrede hendes Omhu fra den ældste

til den yngste, og ved hvad hun erhvervede sig, hun tænkte dog vist paa Eder at kunne dermed give Eder en Haandsrækning. Bevarer da hendes Minde i kærlig Ihukommelse. Lær at sukke som hun efter Naade i Kristus. Nu har I hverken Fader eller Moder — — men I takker Gud, at han har givet jer gode Forældre, og at han var jer naadig og lod jer leve sammen med eders Moder til sidste Stund. Ak, I talte jo med hende endnu den sidste Dag, hun levede, og naar I er bedrovede over, at I ikke var hos hende i hendes allersidste Stund, da trøste Eder med, at der vist var een hos hende, som bedre kunde trøste hende, ja, kunde, hvad I ikke kunde, om I ogsaa havde været til Stede, taget hendes Sjæl og bære den ind i Faderens Hus heroventil. Men saa kære Brødre og du kære Søster, saa tænker: var vi ikke hos vor Moder, da hun døde, nu saa vil vi altid være hos hende, hvor hun levede, være hos hende med vore Sjæle og Hjerter i Guds salige Rige, hvor vi haaber, hun nu er. Og saa vil vi bede for den fjerde Søn (August), som rejste bort til den store fremmede Stad, rejste fra sin Moder for aldrig her at se hende mere. Ham har Slaget truffet haardt og hans Hjerter er vist dybt saaret i denne Stund. Lader os bede, at Herren vil sende Trøstens Aand til ham og lægge Kraft i hans Sjæl til at bære Savnet som et Guds Barn, bede, at han ret maa opmande sig og blive en dygtig Arbejder i sin Herres Tjeneste.

Og nu, mine Venner, den gamle Kvinde gaar saa vist ikke mere i Sørgeklæder, nu trøster vi os med, at Lyset og Sandheden har vejledet hende til Guds Bolig, at hun er indgaaet til Guds himmelske Alter, at hendes gamle Hjerter er blevet nyt, at hendes besværede Sjæl er blevet let, at hun er indgaaet til sin Ungdoms Glædes, Gud“.

Ja, dermed slutter saa John Hansens og Barbara Theilgaards Livshistorie. De havde 8 Børn (D₁—D₈):

D₁ Dødfødt Barn. D₂ *Hans Frederik Hansen*. D₃ *Ane Kirstine*, død 3 Aar gl. 1815. D₄ *Niels Theilgaard Hansen*. D₅ *Niels Gjorup Hansen*. D₆ *Ane Marie Joensdatter*. D₇ *August Hansen*. D₈ *Hans Johnsen*, død $1\frac{1}{2}$ Aar gl.

De fire Brødre paa Jullingsholm.

John og Barbara Hansen havde altsaa 4 Sønner og 1 Datter, og om disse og deres Børn og Børnebørn vil der i det følgende blive fortalt.

De fire Brødre prægede helt Livet paa Jullingsholm, og om dem gaar der endnu Sagn blandt de gamle i Sd. Omme og Hoven Sogn. Det var livlige og lystige Born, hvis Barndom og Ungdom nærmest gik hen i en Leg med de øvrige Fætttere og Kusiner i Møllen, eller med hvem det nu kunde være. Ofte sad de i Mørkningen og strøg Violinen sammen til Glæde baade for sig selv og andre. De behøvede ikke Noder, deres fint musikalske Øre kunde ligesom af sig selv finde Harmonierne. Om en stor Familiesammenkomst paa Jullingsholm af lystige Fætttere og Kusiner rundt omkring fra, fortælles der baade interessant og morsomt. Hvornaar og i hvilken Anledning de var kommet sammen er ikke meddelt. Men de var i alt Fald kommet fra Husby Skole (Degnen Hans Johnsen og Hustru Kirstines Børn) fra Vinkel Præstegaard og de hjemmевærende af Peder Worre Theilgaards og Jens Dinesens Børn fra Viborg, samt Købmand Jens Chr. Theilgaards eneste Barn, Niels Chr. Theilgaard og Jens Terps Børn fra Randbøl Kro. Det var ældre og unge imellem hinanden. Det de mindedes bedst fra denne Sammenkomst, var den megen Musik og Sang. Mange af disse unge var gifte og havde deres Ægtefæller med.

Herligt blev det ved Aftenstid, da de fire Brødre spillede op til Dans i en af de store Stuer, og Dansen gik lystig i den lune, lyse Sommernat til Sol stod op.

At komme til Ro var næsten umuligt. Sengene paa Gæsteværelserne var ombyttede eller faldt fra hinanden, naar man lagde sig i dem, og i Alkoverne var lagt mange sære Ting, der havde til Hensigt at skrække, navnlig den feminine Part. For ikke helt at blive radbrækket

i et ubekvemt Leje, forsvandt adskillige af de unge op paa Høstænget i det bløde Enghø, hvorfra der længe kunde høres Latter og Hvin, inden man faldt hen i Morfeus's Arme. Da man højt op paa Dagen savnede Dagen Niels Gjørup Theilgaard fra Veggerby, fandt man ham liggende paa et Bord i sit Værelse med Sengetojet under og over sig. Sengen laa splittet paa Gulvet.

Et Par Dage efter drog Familiegæsterne i et langt Vogn-tog ud af Porten i Jullingsholms gamle Hovlade, leende, vinkende og raabende om snarligt Gensyn.

Disse fire Brødre havde faaet en god Opdragelse under Tugt og Formaning af deres Forældre. Mor Barbara kunde være streng nok til Tider og satte undertiden sin Villie igennem under Børnenes Graad. Men de skal ogsaa som Drengene have været nogle stride Knægte at bakses med.

Børnene gik ikke i Landsbyens Skole. De blev undervist af Huslærere. En af dem var deres egen Fætter, den noget ældre Niels Gjørup Theilgaard fra Vinkel Præstegaard, som ved sin Afrejse fik det Vidnesbyrd af John Hansen, at Børnene var godt underviste, hvorfor han „rekommanderer ham paa det bedste“.

Efter Konfirmationen deltog Drengene efter Evne i Arbejdet paa Gaarden. Men hverken Evnen eller Lysten var ret stor. Kunde de se deres Snit, skulkede de.

Den ældste, *Hans Frederik*, blev sidst i Tyverne sendt til Viborg, hvor han hos sin Morbroder, Købmand Jens Chr. Theilgaard, kom i Købmandslære. Om han havde Lyst til denne Gerning vides ikke, men han var der i 7 Aar og delte Værelse med sin Fætter, Niels Christian. Her havde han rigtig Lejlighed til at besøge Familien, og da han var en lystig Gut, var han velkommen i de forskellige Hjem.

Maaske var det John, hans Fader, der var ved at blive træt, eller hvem ved, maaske har det været Kvinden, der har været paa Spil. *Frederik* var bleven trolovet med sin Kusine fra Moesgaard i Borris, Christen Madsen Rahbeks og Hustru Ane Kirstine Hansens Datter, *Kjersten Marie*. De blev gift 1834, og John Hansen overlod dem den vestre Tvillinggaard, den, han engang havde faaet i Arv

fra sine Forældre. Frederik fik den for 1000 Rdl. og velbesat i alle Maader baade ude og inde.

Det varede heller ikke længe, før den anden Søn, *Theilgaard Hansen*, gik paa Frierfødder. Det var atter i Borris, endda i Præstegaarden hos den kendte og myndige Præst og Skolemand Krarup Vilstrup, til hvis Datter, *Johanne*, den smukke unge Mand friede og fik ja. I 1836 stod deres Bryllup i Borris Præstegaard med megen Pomp og Pragt, og hvortil en Mængde af Egnens Præster og Storbønder var indbudte. Der fortælles, at de nygifte kørte med Firspand i Kareth over Heden til deres fremtidige Hjem, den østre Tvillinggaard paa Jullingsholm, som John Hansen nu overlod i lige saa velbesat Stand som den vestre til de unge.

Fra nu af gik John Hansen og Hustru paa Aftægt, ikke fordi de var saa gamle, men de var trætte, og de unge skulde forsørges. Samme Sommer døde jo gamle Oldemor, og John Hansen og hans Hustru flyttede saa ind i „Oldemors Stue“.

Atter er Jullingsholm delt paa to Hænder; men det skulde ikke vare saa længe.

Det var en god Tid, mens de to Brødre havde den gamle Gaard. Det var i Studehandelens store Periode, da Masser af Stude og Prangere overnattede paa Jullingsholm. Der tjentes store Penge, men der gik ogsaa mange. Brødrene var selskabelig anlagte, og førte et stort Hus. Der gaar sære Frasagn i Egnen om de vældige Gilder, der af og til holdtes paa Gaarden. Langvejs fra kom de kostbareste Køretøjer skramlende ind paa den store Gaardsplads. Familien var stor og var kendt i Proprietærklassen viden om.

Naar Lærer Kierckebye i Jydsk Historie og Topografi siger i sin Artikel om Jullingsholms Ejere; at „den gode, ærlige Joen Christensen førte intet herskabeligt Hus, men baade ham og hans Børn levede ret paa Bondemaade, hvilken hans Efterkommere først et eller to Decennier ind i det 19. Aarhundrede til deres pekuniære Fordærvelse lod sig forlede til at forlade og ringagte“, saa tænker han her paa de to sidste Ejere. Det skal siges om dem,

at de var et Par Hjertens gode Mennesker, barnlige af Natur og fornøjelige Værtsfolk. Men paa praktisk Landbrug havde ingen af dem særlig Forstand. Det gik vist som det bedst kunde. Ganske sikkert har de fire Brødre været noget forvænnet fra Barndommen af og er ikke blevet vant til at arbejde. Hverken Købmandshandelen eller Landbruget gik som det skulde, navnlig ikke under de daarlige Aar i Slutningen af Halvtredserne.

For at skaffe sig Kontanter til Kreditorerne, blev de to Ejere efterhaanden nødte til at sælge Jordegods fra Gaarden, saa den lidt efter lidt forringedes i Værdi. Det ses af Nørvang Skøde- og Panteprotokol, at Jullingsholms Hartkorn bliver mindre og mindre.

Under Treaarskrigen saa det galt ud paa Jullingsholm. Tjenestekarlene laa ved Hæren, og det var netop i den travleste Tid. Frederik Hansen havde kun en 17 Aars Dreng og sin 12-aarige Søn, John. Det kneb overordentlig at faa Gaarden drevet. Men paa Hvalplundgaard, der i sin Tid har været Hundegaard til Jullingsholm, arbejdede der en Del Mergelgravere, og disse var velvillige til at hjælpe om Søndagen med Arbejdet — navnlig i Høsletten. Men Traditionen siger, at i 1849 blev Storste-parten af Græs- og Kornafgrøderne ikke bjerget.

I 1849 var der stor Indkvartering paa Jullingsholm af 1000 tyske Dragoner og 1 Kanon. De tog for sig baade til sig selv og Hestene. Vel klagede Frederik Hansen og Theilgaard Hansen til den tyske Oberst, som med sin Tjener og Oppassere havde en Række Stuer i den vestre Gaard, men det hjalp ikke. Heldigvis forsvandt de ret hurtigt, medtagende et og andet som strængt taget ikke tilhørte dem.

Provst John Hansen, Gislev, har fortalt mig, at da han i 1848 var tre Aar gl. var Tyskerne saa glade ved ham, at de tog ham op paa Hesten, naar de red, kysede ham, mens Taarerne randt dem ned ad Kinderne.

Om „Slavekrigen“ fortalte Provsten, at hans Far, Theilgaard Hansen, kom kørende hjem fra Vejle i saadan en Fart, at begge Heste styrtede til Jorden, da han holdt for Døren, men de døde ikke, som det er fortalt.

I 1854 maa det have set lidt broget ud for Frederik Hansen i økonomisk Henseende. Han saa sig nødsaget til at sælge Gaarden til sin Broder, som efter dette Aar blev Eneejer af hele Jullingsholm. Ejendomspriserne var steget. Den Ejendom, som Fr. Hansen i 1834 af sin Far købte for 1000 Rdl., solgte han nu tyve Aar efter for 8000 Rdl. Sølv. Det kneb Theilgaard Hansen at udrede Købesummen, en Del fremskaffede han ved Laan og Salg af Jordegods. Resten maatte Broderen lade staa.

Kun i 5 Aar blev Theilgaard Hansen siddende ved Gaarden. 1859 — akkurat hundrede Aar siden Slægten købte Jullingsholm — solgte han den til Niels Jacobsen Horsbøl, født i Horsbøl, Grinsted Sogn. Det var en Byttehandel. Horsbøl ejede baade Kroen og en Gaard i Langeved i Sønderjylland. Disse overtog Theilgaard Hansen og Niels Horsbøl flyttede til Jullingsholm. Saavidt jeg ved kendte de to hinanden, i alt Fald saalænge de levede bestod der Venshab mellem dem. I 1874 blev Horsbøls Datter, Johanne, gift med A. C. V. Udbye, der efter Svigerfaderens Død 1886 overtog Jullingsholm. Den nuværende Ejer af den gamle Gaard paa Sønder Ommefloden er en Son af gamle Udbye (død 1901). Sønnen meddeler mig, at han overtog Gaarden i 1904 efter at have bestyret den for sin Mor i 3 Aar.

I det følgende skal der ganske kort fortælles om John Hansens fire Sønner og den ene Datter.

D₂ Hans Frederik Hansen,

født den 25. Marts 1811, død 22. Januar 1882.

Han var lille af Vækst, men meget svær, og var i mange Retninger en begavet Mand. Navnlig var han dygtig til Skriveri, saa Bønderne ofte tyede til ham, naar de skulde have Skøder, Testamente o. s. v. skrevet. I mange Aar var han Sognefoged for Sd. Omme Sogn og havde uhyre meget at gøre under Trearskrigen med Indkvartering og Udskrivning af Korn.

Han var en godmodig Mand og søgte, saa vidt det stod til ham, at gøre Ret og Skel mellem Ven og Fjende.

H. Frederik Hansen var en livsglad Mand, en Mand som Sorger ikke kunde kue ret længe. Det skal have været festlig at høre ham fortælle Historier. Han kunde en Mængde, men det er nok muligt, han pyntede dem lidt med sin frodige Fantasi. I Selskab samlede han altid en

Hans Frederik
Hansen.

stor Flok om sig, hvor kunde det være andet, lys og glad, som han var og fuld af Sang og lystige Indfald. Det var i Punchebolleners og Pibernes Tid, og her kunde Frederik Hansens

K. Marie Hansen.
f. Rabek.

rige Lune rigtig udfolde sig. Han var meget musikalsk, spillede fortrinlig Violin, og glædede mange med sit ildfulde Spil. Han har ogsaa efterladt sig flere Danse, som Kendere vil anse for at være fortrinlige.

Som det er omtalt i Afsnittet om de fire Brødre, solgte Fr. Hansen 1854 sin Gaard af Jullingsholm til sin Broder, Theilgaard Hansen. Han flyttede til Ølgod og købte en Gaard øst for Kirken, som tilhørte en Mand ved Navn Kristen Agersnap, til hvem der skulde svares Aftægt. Foruden Gaardens Drift, indrettede Frederik Hansen et Bageri i Gaarden, som hans Kone, Kjersten Marie, forestod. Hun var en dygtig, praktisk Kvinde, der forstod sig paa mange Ting, bl. a. ogsaa at bage baade fint og grovt. Det gik imidlertid tilbage for dem, som for alle

Frederik Hansens Hjem i Egknud.

de 4 Brødre fra Jullingsholm. Frederik Hansen maatte ogsaa sælge denne Gaard og købe en anden mindre Gaard i Egknud, Ølgod Sogn. Men Alderen tog til, og Kræfterne blev smaa. De gamle solgte Gaarden 1878 til Sønnen, *Rabæk Hansen*, gik paa Aftægt og boede i et lille Aftægts-hus tæt ved Gaarden. Om Hjemmet i Egknud, det sidste Sted Fr. Hansen og Hustru havde, fortæller Sønnen, Lærer *Kr. Hansen*. Ho, at det var et lykkeligt og lyst Sted for Ungdommen at komme. Der var altid godt Humør med Sang, Dans og Skæmt.

Det var ikke mange Aftægtsaar, gamle Frederik Hansen og hans Hustru fik. Allerede 1882 døde først han, og Aaret efter den 23. August 1883 døde Kjersten Marie af gastrisk Feber.

De havde i deres Ægteskab 10 Børn, hvoraf 3 døde som smaa (E₁—E₁₀):

E₁ *John Hansen*, født 16. Juli 1835 paa Jullingsholm. Han levede al sin Tid som Landmand. Blev gift i Aadum 1. April 1861 med *Margrethe Pouline Steffensen*, f. den 1. Juni 1833 i Jerne Sogn. Datter af Sognedegn Klaus Kristian Steffensen i Aadum, der stammede fra Horne Sogn. Før han begyndte at læse gik han Sønder ud med Jydepotter.

John Hansen var først Bestyrer et Par Aar paa Odderupgaard i Aadum Sogn, købte derefter en Ejendom i Nollund, Grindsted Sogn, flyttede tilbage til Aadum og blev Bestyrer af Degnelodden. Formodentlig var denne for lille; thi han blev desuden Forpagter af Aadum Præstegaard og havde denne Forpagtning i 9 Aar. Endelig købte han sig en Ejendom i Odderup, hvor han døde 1899.

John Hansen,
Aadum.

Margr. J. Hansen,
f. Steffensen.

Hans Hustru levede mange Aar efter ham og blev en meget gammel Kvinde, idet hun først døde 1925 hos sin Datter Barbara i Esbjerg. Hun blev 92 Aar.

8 Børn (F₁—F₈):

F₁ *Maren Laurette Hansen*, f. 6. August 1861 i Odderup.

Gift 1881 med Farver *Albeck* i Nordby paa Fanø. Død 29. Juli 1891. 4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Kristian Albeck*. G₂ *Margrethe Albeck*. G₃ *Ane Albeck*. G₄ *Kristine*.

F₂ *Kjersten Marie Hansen*, f. 1862 i Sd. Omme, død 27. Februar 1869.

F₃ *Lauris Marius Hansen*, f. 5. August 1864 i Nollund, død 6 Aar gl.

F₃ *Ane Barbara Hansen*, f. 1. Oktober 1866 i Nollund,

Jes Jørgensen.

gift med Købmand *Jes Jørgensen* (f. 2. Marts 1869 i Ølgod, d. 23. Juli 1909), bosat i Esbjerg. 11 Børn (G₁—G₁₁):

G₁ *Eleonora Kirstine*, f. 13. Oktober 1888, d. 19. Juli 1908 i Esbjerg. G₂ *Jørgen Adolf*, f. 31. Maj 1890, gift med *Emma Mejrup*, Vejen, Købmand i Kolding. G₃ *Johanne Mar-*

Barbara Jørgensen.
f. Hansen.

grethe, f. 22. April 1892, død 25. November 1893 i Esbjerg. G₄ *Johanne Margrethe*, f. 4. Marts 1894, gift med *Martin Nielsen*, Esbjerg. G₅ *Viggo*, f. 17. April 1896, d. 2. Maj 1906. G₆ *Valdemar*, f. 10. December 1897, Kontorchef i Langes Jernstøberier i Svendborg, gift med *Emilie Vestergaard*, Randers. G₇ *Harald*, f. den 9. November 1899, død 12. Januar 1900. G₈ *Asta*, f. 21. Oktober 1901, gift med Forvalter *H. P. Hansen*, født i Orsted ved Randers, ansat i Eriksens og Kristensens Kornfirma i Lemvig.

1 Barn: H₁ *Fredy*, Assistent paa Lemvig Kæmnerkontor.

G₉ *Daghy*, f. 21. Oktober 1901 (Tvilling), død 12. November 1936. G₁₀ *Valborg*, f. 10. Januar 1904, d. samme Aar. G₁₁ *Jessy Elvira*, f. d. 12. Juli 1906, gift med Slagter *Anton Christensen*. Darum ved Bramminge.

F₅ *Christian Frederik Hansen*, f. 29. December 1868 i

Aadum Degnebolig. Gift 1902 med *Jensine Petra Hansen*. Tange (Torstrup Sogn), f. 25. August 1878. Bosat i Ølgod som Rentier. 7 Børn (G₁—G₇):

Jensine Petrea og K. Fr. Hansen.

G₁ *Guttorm Hansen*, f. 18. Januar 1904, gift med *Dagmar Jensen*, Maade ved Esbjerg. G₂ *Gunhild H.*, født 7. Marts 1905, gift med Landmand *Kristen Mikkelsen*, f. i Hjedding i Ølgod, bosat i Aadum gl. Præstegaard. G₃ *Eivald H.*, f. 13.

Juli 1907, ugift, har sammen med Broderen *Birger*, Faderens Gaard, kaldet Ølgod Vestervang. G₄ *Ragna H.*, f. 26. Juli 1909, gift med Sadelmager *Poul Poulsen*, Nordenskov. G₅ *Marit H.*, f. 2. Februar 1911, gift med *Kristian Andersen* fra Ølgod, er Hønserejer og Frugtavlér. G₆ *Solveig H.*, f. 31. Marts 1913, gift med Slagter Skovby-Holm i Skjern. G₇ *Birger H.*, f. 5. November 1915, ugift, har sammen med Broderen Evald Faderens Gaard, Ølgod Vestervang.

F₆ Dødfødt Barn.

F₇ *Laurids Marius Hansen*, f. 31. August 1871 i Aadum, gift 12. Oktober 1896 med *Ane Holm Larsen* (f. 4. Februar 1876 i Højlund, Ølgod Sogn). Murer og Musiker, bosat i Aadum Kirkeby. 9 Børn (G₁—9₀):

Laurids og Ane Hansen.

G₁ *Ole Adolf Hansen*, Musiker og Muremester, f. 24. Maj 1898 i Ølgod, gift 18. November 1929 med *Maria Hansen*, Holsted, født 17. Marts 1903. Bosat i Aadum Kirkeby. G₂ *Margrethe Poulina H.*, f. 26. Juni 1899 i Ølgod, gift med *Marinus Nielsen*, Vejle, Margarinekerner. Bosat i Hillerød. G₃ *Ane Kristine H.*, f. 13. December 1901 i Ølgod, gift 7. Marts 1935 med *Hans Kristensen*. Bosat som Gaardejer i Horne pr. Tistrup. G₄ *Mary H.*, f. 3. December 1903 i Tistrup, gift 28. September 1934 med *Hans Krogh*, f. i Ølgod den 6. Februar 1893. Sadelmager. Bosat i Tistrup. G₅ *John H.*, f. 26. Januar 1905 i Aadum, gift den 10. November 1931 med *Sigrid Borg*, f. i Kvong. Bosat som Musiker og Murer i Tistrup. G₆ *Gudrun H.*, f. 2. Juni 1908 i Aadum, gift 6. August 1936 med Butiksmonitor *Svend Clausen*, København. Bosat i København. G₇ *Gerda Marie H.*, f. 8. Marts 1910 i Aadum, gift 6. August 1936 med Kommis *Karl Adolfsen*, f. paa Bornholm. Ansat i Holbæk Brugsforening. G₈ *Vera H.*, f. 24. Januar 1912, gift 28. Marts 1937 med Smedemester *Holger Larsen*, f. 25. Januar 1912 i Borris. Bosat i Stakroge. G₉ *Ingrid Elvira H.*, f. 24. Juli 1914 i Aadum, gift 6. August 1936 med Landmand *Jørgen Pilgaard*, f. i Tistrup og bosat samme Sted.

F₈ *Adolf Hjort Hansen*, f. 29. December 1873 i Aadum Præstegaard, død 15. Juli 1889 af Difteritis i Odderup ved Aadum.

E₂ *Ane Kirstine Hansen*, født paa Jullingsholm 29. November 1838, gift 19. Maj 1864 med Lærer *Nikolaj Laurentius Feilberg Steffensen* (f. 16. Oktober 1835). I Frede-

rik Hansens og Kjersten Maries Ægteskab fødtes 3 Døtre, men de to døde som smaa. Ane Kirstine derimod blev en gammel Kvinde, hvis Liv ved Siden af sin Mands blev til stor Velsignelse for mange Mennesker. Sin Mand lærte hun at kende i Aadum, hvor hendes Broder, John, var gift med en Søster til Nikolaj Steffensen.

Om Nikolaj Steffensen er der meget smukt og interes-

Lærer Nikolaj
Steffensen.

sant at fortælle. Han var en stor Personlighed, der kom til at betyde overordentlig meget for sin Egn. Hans Barndoms-hjem i Hostrup Skole ved Varde var et i aandeligt Henseende fremragende Hjem, men det var fattigt, og Børnene, 3 Sønner

Kirstine Steffensen
f. Hansen.

og 2 Døttre maatte tidlig ud at tjene for Foden. I 17 Aars Alderen kom Nikolaj i Tjeneste hos Pastor Fejlbjerg, Ullerup Præstegaard i Sønderjylland, hos hvem han opholdt sig i tre Aar, hvorefter han i et Par Aar tog en selvstændig Bestyrerplads i Aabenraaegnen.

Folkeaadens Opvaagnen i 48 og hans Ophold i Sønderjylland har uden Tvivl været stærkt medvirkende til at vække hans Liv i national Henseende og levendegøre hans Historiefortælling i Skolen.

Steffensen havde egentlig Lyst til at blive Lærer, og det er Moderens stærke Optagelse af et Foredrag, hun havde hørt af daværende Kateket Svendsen i Ringkøbing, der blev Aarsag til, at hendes tre Sønner søgte Jelling Seminarium, da Svendsen senere blev Forstander der, og selvfølgelig har hans levende Undervisning sat sit Præg paa Brødrene. En af dem gjorde Tjeneste som Løjtnant under Krigen 1864. Han faldt ved Dybbøl den 17. Marts.

Det var med første Karakter, at Brødrene blev dimitteret og allerede to Maaneder efter Nikolaj Steffensens Dimission i 1863 blev han kaldet som Lærer og Kirkesanger i Stenild Sogn ved Hobro, hvor han fik Lykke til at virke i 32 Aar, indtil Sygdom og legemlig Svækkelse i 1895 nødte ham til at tage sin Afsked.

Gdr. Kr. Vestergaard, Stenild, har til Slægtsbogen skrevet

meget smukt om det gamle Lærerpår, som han har gaet i Skole til og staaet meget nær. Han siger om deres Gerning i Stenild, at den var af saa dybtgribende Art, saa noget lignende aldrig var set før og sikkert heller aldrig vil gentage sig.

Stenild Sogn var just ikke berømt, da Steffensen ankom, men snarere berygtet for sine Drikkegilder baade ved Bryllupper og Begravelser. Det hændte, naar han skulde „synge Lig ud“, at Mændene ved hans Ankomst allerede sad om Bordet og drak Gravøl og kunde absolut ikke betragtes som ædru:

„At Uvidenhed er Drukkenskabens Halvbroder fik de to unge Lærere snart at mærke, men de tog deres Gerning op som et Livskald, og derfor kunde det lykkes, som de saa inderligt ønskede, at Skolen blev det Centrum, hvorfra al Undervisning og Oplysning udgik. Dette var noget som skabte Respekt, men ogsaa Harme i Befolkningen, man havde jo aldrig før set, at et Par helt unge Folk turde sætte sig op mod det, der havde været god Skik og Brug i Sognet. Men før de, der havde Ledelsen, fik set sig om og Brillerne pudset, havde Lærerpåret ikke blot faaet Gang i Skolegerningen, men havde ogsaa faaet Samling paa de unge, samt de fleste af de skolesøgende Børns Forældre, og dermed var Slaget vundet.

Naar Steffensen samlede Forældrene til Møde, fortalte han saa levende for dem, at Øjnene blev blanke og livfulde. Paa samme Maade gik det i Skolen; han sang og fortalte Livet ind i Børnene, og det saa gribende, at de glemte baade Tid og Sted.

Men havde Steffensen Evne til at lukke Ørerne op paa Folk, saa kunde hans Kone, naar Kaffen med hendes eget Bagværk kom paa Bordet, faa deres Øjne lukket op, for det de saa og smagte var saa fint, at de kun kunde tænke sig dette båg af en Hobrobager. Uden Spor af Fornemhed fortalte Fru Steffensen de undrende Husmødre, hvordan hun bar sig ad.

Efter som Aarene gik, voksede Skolens Anseelse, samtidig med at den aandelige Udvikling i Sognet steg. Bestandig kom der flere og flere til Møderne, og tilsidst blev Skolen for lille, hvorfor større Lokaler maatte skaffes, om Mødearbejdet skulde fortsættes. Steffensen fortalte da om, hvordan der flere Steder blev bygget Forsamlingshuse, hvor man kunde samles til Møder og Fester, og skønt det i disse Aar var en trang Tid for Landbruget, blev Bidragene skaffet til Veje, og Hobroegns første Forsamlingshus blev bygget i Stenild 1890, at det blev i samme Forsamlingshus, Egnens Gymnastiksal begyndte, nævnes kun for Fuldstændighedens Skyld“.

Baade Nikolaj og Kirstine Steffensen var født med Lyst til Landbrug. Til Skolen hørte en Jordlod paa 3 Td. Land, og den udnyttede de saa godt, at det ene Rejseselskab efter det andet kom for at se, hvad det var muligt at faa Jorden til at yde. Man undrede sig, at 3 Td. Land bakket og sandmuldet Jord kunde føde 4 Køer, en Del Opdræt og Svin, samt 1 eller 2 Heste. For Egnens Kvinder og Mænd fik dette Lærersted sin store Betydning, idet de derfra hentede Lærdom og Undervisning i, hvordan Arbejdet skulde gøres. Steffensen dyrkede Roer, en hel Omvæltning i Driftsformen. Ved den første Kaaring af Køer, stod Steffensens fire forrest — og med Rette.

Det var ingen Hemmelighed, at Fru Steffensen i mange Aar maatte tage sin store Del af Landbrugsarbejdet, Skolen optog jo Steffensen, men hun undgik det heller ikke og skaffede sig derved endnu mere Respekt blandt Befolkningen.

Skolearbejdet tog Steffensen som et Kald. Han sagde selv derom: „Min Virksomhed uden for Skolen har været knyttet næsten alene til Hjemmet og Skolekredsen. „Hvad du evner, kast af i det nærmeste Krav —“, dette har stedse været min Rettesnor. Det kommer ikke an paa, hvor højt vi rækker eller hvor vidt vi naar, men hvordan vi røgter vort Kald, derpaa kendes det, hvad vi er, og hvad vi dur til“.

En stor Ros fik Lærer Steffensen ved en Bispevisitats. Levende fortæller Kr. Vestergaard herom, idet han som Skoledreng var med ved den Lejlighed:

„En meget alvorlig Stemning laa over hele Skolen, for vi havde fra andre Skoler hørt, at Biskop Swane, Viborg, var en meget striks Herre. Men da Visitatsen var endt rejste den gamle, hvidhaarede Bisp sig, gik hen og gav Steffensen hele Haanden — ellers plejede det kun at være et Nik eller højst et Par Fingre — idet han sagde: „Nu har jeg været i Stiftets 80 Skoler, men det glæder mig at kunne sige, at Stenild er langt Nr. 1“. Da saa jeg for første Gang noget fugtigt i vor gamle Lærers Øjne, og som det gik ham, gik det hele Klassen, hvert Barn sad stille og alvorlig, og jeg tror, vi alle i dette Øjeblik følte, at de to, Lærer og Bisp, gensidig havde hver sin ærlige Tak at bringe hinanden“.

Videre siger Vestergaard:

„Hvorfra hentede Steffensen den Kraft, der var nødvendig for,

at en saa velsignelsesrig Gerning kunde øves? Først og fremmest fik han den nok ovenfra, men jeg tror ogsaa at vide, at hans Hustru var ham til stor Hjælp. Han repræsenterede Dygtighed og Kraft, medens hun, den fine, veloplyste og kultiverede Kvinde gav sit Bidrag til den fælles Gerning i Form af Afslibning og Uddybning af hans Ideer. Naar Steffensen var overanstrengt og træet, var han ikke altid Herre over sit Sind, og det kunde da ske, at han kunde finde paa i Ord og Handling at straffe Børnene for selv den mindste Forseelse. Men kom det over ham, hændte det ikke saa sjældent, at Fru Steffensen aabnede Skoledøren paa Klem og udtalte paa sin egen milde Maade det ene Ord: Nikolaj! Saa var Uvejret ovre, og Solen skinnede paany. Saadan husker jeg Nikolaj og Kirstine Steffensen, og vi, der har nydt saa meget godt fra dette Hjem, vil i Taknemmelighed bevare Mindet om dem, saa længe vi lever“.

Det ihærdige Arbejde, de udførte i Stenild, tog stærkt paa deres Kræfter, og af den Grund nødtes Steffensen til at tage sin Afsked 1895. Efter denne købte han i Stenild Sogn en Landejendom, hvilken han drev som Mønsterbrug. Her levede de i 10 lykkelige Aar, indtil ogsaa denne Gerning oversteg Kræfterne. Siden boede de til Leje ved Hobro Station. Her oplevede de deres Guldbryllup i 1914 og ved dette udtalte Steffensen følgende gribende Ord: „Naar nu Dagen hælder, Skyggerne bliver lange, og Natten er nær, kaster det for os gamle Mennesker en mild Glans over Aftenstunden at hilse Morgenroden — Haabet — der atter skal oprinde for os bag denne Verdens Grænsemur og Lønporten til den ny Natur“.

Kirstine og Nikolaj Steffensen elskede Børn, men selv opnaaede de ingen at faa. Vel fødte Kirsten ikke mindre end 8, men de var alle dødfødte. Uden Tvivl har disse triste Børnefødsler gjort et dybt Indtryk paa de to Børnvenner.

Begge blev de, trods Svaghed, endog meget gamle, før Gud kaldte dem hjem til sig. Den 15. August 1919 døde Kirstine og den 18. Juni 1925 Nikolaj Steffensen. Hun var da omtrent 81 Aar og han 90 Aar gammel. De døde begge med Tak for Livet, de havde levet, og begge følte de sig som et Redskab i en størres Haand.

Da Steffensen forlod sin Skolegerning forærede han Byen en Idrætsplads, der ligger mellem Skole, Kirke og

Forsamlingshus, de tre Steder, som de begge elskede højest. Pladsen blev indviet 24. Juni 1938, og som et synligt Bevis for Beboernes Taknemmelighed, blev der paa den færdige Idrætsplads rejst en Mindesten med følgende Indskription:

Nikolaj Steffensen

Lærer og Bonde i Stenild
1863—1895.

Dit tvende Virke
i Egnen øde,
det blev til Gavn
og til Folkegrøde.

E₃ *Kristian Rabbek*, født 1840, døde et halvt Aar efter.

E₄ *Kristian Andreas Hansen*, født paa Jullingsholm den 5. Maj 1842, gift med *Johanne Laugesen* (f. 11. November 1841), eneste Datter af Gaardejer Lauge Laugesen og Hustru Ane Christensdatter i Gaarde, Tistrup Sogn.

Kristian Andreas levede sin Barndomstid paa Jullingsholm og havde allerede dengang Øjne og Øren aabnet, for hvad smukt han saa og hørte. Derfor kunde han ogsaa som ældre fortælle levende om de mange Tildragelser, der i hans Barndomstid var foregaaet paa den gamle Gaard. Det havde sat sit Præg paa ham, at han som Barn havde levet i et musikalsk og selskabeligt Hjem, dette Præg bar han ligesom med sig, da han senere som Lærer kom ud forskellige Steder. Hans lyse, aabne Sind gjorde ham velset i alle Kredse.

Lærer K. A. Hansen.
Ho.

Kristian var en begavet ung Mand, hvorfor han ogsaa fik Lyst til at gaa Lærervejen. Fra 15. Oktober 1861—1864 var han Vinterlærer og Privatlærer i

Johanne Hansen.
f. Laugesen. Ho.

Ølgod, hvortil jo netop hans Forældre var flyttede. Det er ikke altid let at være Lærer paa det samme Sted, hvor man har haft sin Ungdom, men Kristian kunde gøre det, og endda til Myndighedernes store Tilfredshed.

I 1865—68 forberedte han sig til Lærereksamen paa Jelling Seminarium, hvor hans aabne, modtagelige Sind ret følte sig grebet af Forstander Svendsens levende og

Ho Skole.

lyse Forkyndelse og Undervisning. Efter at have taget sin Embedseksamen blev han atter Lærer i Ølgod Sogn, bl. a. i Vestkjær 1871. Næste Aar fra 1872—73 kom han til Billum, og endelig fik han den 1. September 1873 sin blivende Virksomhed ude i det stormomsuste Vest, i Kliternes Land, idet han da fik Ansættelse som Lærer og Kirkesanger i Ho Skole. Her virkede han i 40 Aar af sin 52 aarige Lærervirksomhed, en lykkelig Tid baade for den Ungdom, der gik i Skole hos ham, Sanger og Fortæller som han var, og for de ældre, som søgte ham i Raad og Daad. Han vandt sig Agtelse og Ærbødighed blandt Beboerne. I sin Optræden var han myndig og bestemt, men aldrig afvisende, dertil havde han for meget af Slægtens Mildhed og Blidhed i sig, ligesom han ogsaa var stærkt præget af dens religiøse Gemyt

Her i dette øde og stormfyldte Klitland, levede Kristian og Johanne et lykkeligt Liv. I Hjemmet var der hyggeligt og varmt, en lys Verden for de 8 Børn, der her efterhaanden voksede op, og for de Venner og Slægtninge, der besøgte dem.

I Sommeren 1911 besøgte Forfatteren af denne Bog de to snart gamle Mennesker ude i dette „Eventyrets Land“, som Thomas Lange har kaldt denne Egn, og aldrig skal jeg glemme deres Omsorg og enestaaende Gæstfrihed, heller ikke de Stunder, da Kristian Hansen sad og fortalte mig om Slægtens Saga derude paa Heden. Om hans Hustru har deres Søn, Lærer O. V. Hansen, Struer, sagt,

at hun var en sjælden god og kærlig Kvinde, der gerne ofrede sig selv for at hjælpe andre og at gøre andre glade.

Lærer Kristian Hansen tog sin Afsked 1913 og flyttede i 1914 til Sønnen i Struer. Her døde først den gamle Degnekone den 17. Februar 1915 og tre Aar efter den 21. Februar 1918 døde saa Kristian Hansen. Begge ligger de begravede paa Struer Kirkegaard.

Hvem der vil vide mere om disse to virksomme Mennesker henvises til Artikler i Ribe Amtstidende, Varde Avis, den 18. Oktober 1911, samt: „Lærerne og Samfundets“ Jubilæumsskrift 1914, II Bind, Ribe Amt.

I deres Ægteskab havde de 8 Børn (F₁—F₈):

F₁ *Ane Laurette Marie Frederikke Hansen*. født 30. Maj 1868 i Hesselho ved Ølgod. Gift 1889 med Stationsmester *Peder Rasmussen Møller* (f. 15. Oktober 1854 i Fladstrup ved Grenaa, Portør ved Guldager St. fra 1886—1899. Stationsmester i Skalborg 1899—1901 og i Eltang fra 1901—1922*).

Før Laurette blev gift var hun privat Lærerinde. Hun mindedes som en begavet Kvinde, og i sit Hjem som

Stationsmester
R. P. Møller, Eltang.

en opofrende og god Mor med megen Sans for Humor. Møller var ligesom sin Hustru en baade ihærdig og intelligent Mand, der samtidig med, at han passede sin Virksomhed, forberedte sig til den lille og senere den store

Laurette Møller,
f. Hansen.

Præliminæreksamen, som han tog med Glans. Hans store Interesse var Litteratur, og han kunde hele Værker udenad, ligesom han elskede Sang og Musik. Det var en Nydelse at høre ham deklamere og synge, særlig Bellmannske Sange**). 9 Børn (G₁—G₉):

*) Han flyttede ved sin Afsked 1922 til Gudsø, hvor han købte et Hus og boede til sin Død d. 8. April 1937. Laurette døde i Eltang d. 23. Novbr. 1915.

***) Det skal ogsaa bemærkes, at Peder R. Møllers Fæster, Karen Møller, var gift med Søren Kanne. Naar Blicher i sin Sang om Søren Kanne siger: „I Fald jeg derude skal faa min Rest, lad se, at I sørger for Karen“, saa er det Møllers Fæster, der menes. Hendes Forældre, Snedker Søren Rasmussen Møller og Hustru Ane Cathrine, f. Pedersen, boede i Fladstrup ved Grenaa. Søren Kanne og Karen havde ingen Børn sammen, hvorimod Søren før Ægteskabet med Karen havde en Datter, født vistnok 1827 og døde kort Tid efter Aarhundredskiftet.

G₁ *Gustav Adolf Møller*, f. 4. April 1890 i Guldager, gift med *Anna Marie Margrethe*, f. Hansen, f. 18. Maj 1894 i Damsholte (Moen) 2 Børn (H₁—H₂): H₁ *Ellen Kirstine Møller*, f. i København 23. Maj 1925, død 27. Januar 1938. H₂ *Poul Peter Vilhelm Møller*, f. i København 13. August 1930.

G₂ *Dagmar Kathr. Møller*, f. 9. Marts 1891 i Guldager, gift med Landmand *Knud Bubl*, f. i Lejrskov 13. Maj 1887. Bosat i Nagbøl ved Lunderskov. 12 Børn (H₁—H₁₂):

H₁ *Peter Bubl*, f. i Eltang 10. Marts 1912. H₂ *Christian B.*, f. i Gravens 14. Februar 1915. H₃ *Anna Kathr. B.*, f. i Lunderskov 18. November 1916. H₄ *Asta B.*, f. i Lunderskov 9. September 1918. H₅ *Inger Marie B.*, f. i Lunderskov 11. November 1920. H₆ *Grethe B.*, f. i Nagbøl 23. December 1922. H₇ *Else B.*, f. i Nagbøl 8. Novbr. 1925. H₈ *Viggo B.*, f. i Nagbøl 22. September 1927. H₉ *Niels B.*, f. i Nagbøl 13. April 1929. H₁₀ *Carla B.*, f. i Nagbøl 4. Juli 1930. H₁₁ *Søren Kanne B.*, f. i Nagbøl 13. Septbr. 1933. H₁₂ *Ellen B.*, f. i Nagbøl 4. Juli 1936.

G₃ *Viggo Harald Møller*, f. 10. April 1894 i Guldager, Student fra Kolding Gymn., gift med *Carla Amalie Sørensen*, f. i Aarhus 22. August 1897. Blev 1. Juli 1939 udnævnt til Trafikkontrollør ved Statsbanerne og fra samme Dato Leder af Trafiktjenestens Personalekontor ved 2. Distrikt i Aarhus.

G₄ *Agneth Møller*, f. 8. Januar 1896 i Guldager, ugift. Bor i Gludso ved Eltang.

G₅ *Olga Ellen Møller*, f. 5. Maj 1898 i Guldager, gift med Overassistent *Victor Emanuel Lyng Nielsen*, f. i Aarhus 11. Oktober 1899. Bosat i Kgs. Lyngby. Barn: H₁ *Ellen Margrethe L. N.*, f. i Aarhus 3. April 1928.

G₆ *Georg Møller*, f. i Guldager 9. Juli 1899, gift med *Jørgine Magdalene Dichsen*, f. i Kolding 26. November 1903. Bosat Drejensvej 34, Kolding.

G₇ *Aage Christian Møller*, f. 16. Juli 1901 i Skalborg, gift med *Kirstine Nielsen*, f. Skov, f. i Engesvang 4. August 1901. Barn: H₁ *Alf Skov Møller*, f. i Kolding 4. Januar 1930. Bosat i Gudso.

G₈ *Ellen Kirstine Lervad Møller*, f. 10. December 1903 i Eltang, ugift. Bor i Egehavevej 29, Fredericia.

G₉ *Søren Kanne Møller*, f. i Eltang 2. Januar 1908, ugift. Bosat i Munkegade 8, Kolding.

F₂ *Hans Frederik Hansen*, f. 22. Februar 1871 i Ølgod. Gift 1907 med *Maria Jensen* (f. i Viborg 27. Juni 1889, død 15. Marts 1938).

H. Fr. Hansen var i flere Aar Købmand i Skive (Hj. af

Købmand
Hans Fr. Hansen.

Torveg. og Nordbanevej). Rejste til Amerika 1913. Har Forretning i San Francisco og bor i Ellis Str. 1919. S. Fr. Californien. Hans første Hustru var Plejedatter af Stationsforstander N. Nielsen i Struer. Hun døde og ligger begravet paa Frejlev Kirkegaard ved Aalborg. — 2 Børn (G₁—G₂):

Maria Hansen.
f. Jensen.

G₁ *Christian Ulrich Hansen*, f. 22. December 1908 i Resen ved Skive. Gift 9. Juni 1935 med *Gerda Elisa Lassen* (f. 25. September 1916 i Faxe). For til Søs 1623 med Sk. „Mira“ af Faaborg — senere med 5/6 m Bark: Skoleskibet „København“ i 5 Aar. Paa Navigationsskolen i Aalborg 1930, hvorfra han tog Styrmandseksamen. Blev Styrmand i Statsskoleskibet „Danmark“. Deltog med M/S „Mexico“ paa Togt i Eftersøgning af Skoleskibet „København“. Blev 1935 ansat ved Toldvæsenet som Toldbetjent i Frederikshavn, nu Kalundborg Toldsted. (Se: „Den danske Handelsflaades Befalingsmænd“. Udg. 1938). Ingen Børn.

G₂ *Fritz Reinholt Hansen*, f. 8. Maj 1912 i Viborg. Uddannet som Tjener paa Park Hotel, Aalborg, Grand Hotel, Odense, Hotel Royal, Aarhus, og Palace Hotel, København. Virker stadig som Tjener. Ugift.

F₃ *Niels August Theilgaard Hansen*. født 21. September 1873 i Ho Skole. Gift 17. Januar 1899 med *Ellen Marie Nielsen* (f. 15. Marts 1878 i Grærup ved Varde, d. 22. Januar 1905 og ligger begravet paa Oksbøl Kirkegaard) død 5. Juni 1938.

N. A. Th. Hansen lærte Kunstdrejerfaget i Varde. Var selv Mester en Tid i Vejle, Oxbøl og Nr. Nebel. Rejste til Amerika 1905, hvor han vistnok ernærede sig som Kok. Under Verdenskrigen deltog han som engelsk Soldat i Kampen paa den franske Front fra 1914—18. Blev efter kort Tids Forløb udnævnt til Officer, forflyttedes til England, hvor han Resten af Krigstiden uddannede canadiske Soldater. Senere flyttede han til Toronto i Canada.

Niels August
Theilgaard Hansen.

Ellen M. Hansen.
f. Nielsen.

4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Johanne Christiane H.*, født 7. April 1899 i Nr. Nebel, gift 8. December 1918 med Repræsentant *Kaj Willy Martensen* (f. 8. Februar 1894 i Slagelse, Søn af Købmand J. C. Martensen og Hustru Johanne Cathrine M., f. Nielsen, Slagelse). Bosat i Odense, Ansgargade 11. 6 Børn, der alle er fødte i Slagelse (H₁—H₆):

H₁ *Johan Christian M.*, f. 7. Marts 1919, Student fra Slagelse Gymnasium. H₂ *Knud Aage M.*, f. 9. Septbr. 1920. Ved Materialhandelen. H₃ *Kaj Willy M.*, f. 9. September 1920, død 5. November 1920. H₄ *Peter Erik M.*, f. 8. December 1926. H₅ *Niels Ole M.*, f. 22. Juli 1928. H₆ *Hans Jørgen M.*, f. 2. August 1936.

G₂ *Christian Andreas Theilgaard Hansen*, f. 22. Decbr. 1900 i Vejle, død 13. April 1908, begravet i Ho.

G₃ *Hans Harberg Skovgaard Hansen*, født 6. Oktober 1902 i Vejle. Gift 1. Gang 8. Marts 1925 med *Johanne Jacobsen* (f. 15. Juli 1905 i Flensborg, død). Gift 2. Gang 2. Januar 1938 med *Marie Christine Jepsen* (f. 22. Marts 1913 i Løjt). Er Lagerarbejder og bosat i Ketting paa Als. 2 Børn af 1. Ægteskab: (H₁—H₂): 1 Barn af 2. Ægteskab (H₃):

H₁ *Svend Aage H.*, f. 7. September 1925. H₂ *Gunner Skovg. H.*, f. 11. Marts 1936. H₃ *Lis Skovg. H.*, f. 3. Juni 1938.

G₄ *Viggo Theilgaard Hansen*, f. 27. Juni 1904 i Oksbøl. Gift 27. August 1927 med *Sorine Kirstine Pedersen* (f. 22. Februar 1905 i Tjæreborg). Inkassator, bor Strandby Kirkevej, Esbjerg. 4 Børn (H₁—H₄):

H₁ *Erhardt Theilgaard*, f. 2. April 1929. H₂ *Bjarne Theilgaard*, f. 12. Juni 1933. H₃ *Karen Margr. Theilgaard*, f. 25. Decbr. 1935. H₄ *Willy Theilgaard*, f. 4. December 1937.

Ellen og Maren Hansen.

F₅ *Ellen Kirstine Lervad Hansen*, født 1. Oktober 1875 i Ho Skole, ugift, boende hos sine Forældre. Døde 1897 og ligger begravet paa Ho Kirkegaard.

F₅ *Thomas Madsen Lervad Hansen*, f. 7. Februar 1878 i Ho Skole, ugift, bosatte sig som Urmager og Guldsmed i Esbjerg. Døde 1. Januar 1931. Thomas M. L. Hansen var en betydelig Mand baade i sit Fag og i aandelig Henseende. Han lærte Urmagerfaget i Assens hos Thomas Jensen. Efter udstaet Lærertid var han hos Urmager Bach i Viborg. Rejste derfra til Udlandet, til Delemont i Schweiz, Münster i Tyskland, og modtog paa de paa-gældende Steder en omhyggelig og glimrende Uddannelse

i Faget. Efter sin Hjemkomst fra Udlandet begyndte han en meget stor Guldsmede- og Urmagerforretning i Esbjerg, som han paa Grund af Sygdom maatte sælge efter i ca. 20 Aar at have drevet den frem til at være sikkert Esbjergs største og bedste Forretning i denne Brance.

Thomas M. Lervad
Hansen.

Thomas var under sin Sygdom blevet stærkt religiøs vakt. Mange Mennesker søgte til hans Sygeleje for at finde Trøst og Lindring for deres Sjælenød. Han sluttede sig ikke til nogen bestemt kirkelig Retning, men talte altid ud fra en saa fast Overbevisning, at en Samtale med ham nok skulde vække Eftertanke. Man mærkede stadig hos ham en stille Ængstelse for, at han ikke skulde naa at faa sagt det, der laa ham paa Hjerter, til saa mange som mulig. Han sagde tidt: „Sørg for, mens du er ung at holde Forbindelsen vedlige med Gud, jo ældre du bliver, jo længere du venter, desto vanskeligere bliver det for dig“.

Thomas ligger begravet paa Gern Kirkegaard.

F₆ *Dagmar Hansen*, f. 24. Marts 1880 i Ho Skole. Dod 1888 af Diferitis og ligger begravet paa Ho Kirkeg.

F₇ *Otto Valdemar Hansen*, f. 16. Marts 1883 i Ho Skole, gift 1908 med *Doris Inger Kathrine Marie Frank* (f. 4. Juni

Lærer O. V. Hansen,
Struer.

1890 i København*). Lærer ved Struer private Realskole fra 22. April 1910 til 1. April 1914. Derefter Lærer ved Struer Borger- og Realskole. Om Valdem. Hansens store og dygtige Virksomhed som Lærer i Struer, kan der i Anledning af hans 25 Aars

Doris Hansen,
Struer.

Jubilæum ved de to Skoler læses i Struer Dagblad af 17. og 23. August 1935, samt 30. April 1939, desuden i „Dansk Skole-Stat“. Stærkt slægtsinteresseret som han er, har O. V. Hansen været den drivende Kraft og Formand i Arbejdet for nærværende Slægtsbogs Udgivelse. Megen

*) Datter af Lagerchef paa Crome og Goldschmiths Fabrikker i Ribe M. H. Frank og Doris, f. Nielsen, bor nu Sogade 39, Kolding.

Villa „Strandbo“.

Tid og mange Penge har han ofret paa denne Opgave. Lærer O. V. Hansen og Hustru bor ganske dejlig i deres smukke Villa „Strandbo“, Struer. Den høje Skrænt, hvorpaa Villaen er bygget, har Hansen selv omskabt til en meget smuk Have, hvorfra man har en straalende Udsigt over Fjorden. 4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Johanne H.*, f. 6. Oktober 1908 i Ribe, gift 30. April 1933 med Ingeniør *Erik Bendix* (f. 13. April 1907), bor: Villa „Enghus“, Holstebro. 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Wincens Christian Bendix*, f. 8. September 1934. H₂ *Grete Bendix*, f. 25. September 1937.

G₂ *Ejner Christian Frank Hansen*, f. 21. April 1912 i Struer, ugift. Inspektør. Har gennemgaaet Marinens Flyverskole og blev Flyverkadet 1938.

G₃ *Edith H.*, f. 1. Januar 1915 i Struer, død samme Aar.

G₄ *Otto Lervad Frank H.*, f. 30. Juni 1920 i Struer, ugift, Maskinlærling i Struer.

F, *Viggo Holger Hansen*, født 28. September 1885 i Ho

Viggo Holger Hansen.

Skole, gift med *Mary Martin*, (født 10. Juli 1895, Datter af Maskinist Bruce Martin og Hustru Lily Martin, Dundee, Skotland). Holger Hansen lærte Købmandshandelen hos sin Broder, Fr. H. i Skive. Var en Tid Repræsentant, men rejste saa til

Mary Hansen, f. Martin.

Amerika 1. Januar 1911, hvor han har været i samme Plads i 25 Aar. Er nu Chef og bor i 26 Lafayette, Montreale, south, Canada. 4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Doris H.*, f. 9. Februar 1921 i Montreale, Canada. G₂ *Bruce H.*, f. 11. November 1917 i Montreale, Canada. G₃ *Otto H.*, f. 28. September 1931 i Montreale, Canada. G₄ *Ethel H.*, f. 30. Juli 1923 i Montreale, Canada.

E₅ *Kristen Madsen Rahbek Hansen*, født paa Jullingsholm 14. Oktober 1844, gift 10. Maj 1878 med *Ane Gregersdatter* (f. 17. Maj 1856 i Ho. Forældre: Sognefoged Gregers Poulsen, Ho, f. 7. April 1811, død 18. Decbr. 1879 og Anna Kirstine Kristendatter, Gravngaard, Hemmet, f. 24. Marts 1818, død i Julen 1893).

Kr. Madsen
Rahbek Hansen.

Ane Rahbek
Hansen.

Ligesom de andre Brødre var ogsaa Rahbek musikalsk. Af et Brev, jeg har fra baade ham og hans Broder Julius, fremgaar det, at han skal have sunget meget smukt. Da Rahbek med 3 af sine Brødre paa et Tidsrum opholdt sig hjemme hos deres Forældre, dannede de ligefrem en Kvartet. Deres Stemmer passede just til en saadan, Rahbek kunde gaa meget højt og havde den skønneste bløde Tenor, man kunde ønske sig. Henrik sang 2. Tenor, Sofus 1. Bas og Julius 2. Bas. Naar de saadan sad hjemme efter endt Arbejde i Skumringen, sang de, og det skal have været meget smukt at høre paa. Undertiden tog de Violinerne til Hjælp, og det var forunderlig smukke Harmonier, de kunde faa frem. Aftnerne gik med Musik til langt ud paa Natten. De Par Aar hjemme hos Forældrene mindes Rahbek som de bedste. Sangen, Musikken og Samtalerne med deres Forældre og Venner gav deres Liv Indhold.

Kr. M. Rahbek H. ejede sin Fars Landejendom i Egknud, Ølgod Sogn fra 1878—1883, købte saa Ejendom i Forsom, Egvad Sogn pr. Tarm. Derfra flyttede han 1893 til Kokspang ved Varde. Han havde flere Tillidshverv, var bl. a. i mange Aar Jordboniteringsmand og Revisor i Brugsforeningen.

Endelig flyttede han i 1922 til Billum, hvor Sønnen Harald nu bor. Her døde han 22. April 1923. Hans Hustru døde i Kokspang den 9. Juni 1903.

De ligger begge begravet paa Hostrup Kirkegaard.
9 Born (F₁—F₉):

F₁ *Gregor Rabbek*, f. 19. Januar 1880 i Ølgod, gift 27. Januar 1904 med *Inger Madsen* (f. 23. December 1870 i Egaa ved Aarhus, død 2. September 1938) bosat i Oksbøl.

Gregor Rabbek,
Oksbøl.

Inger Rabbek,
Oksbøl.

4 Born (G₁—G₄):

G₁ *Anna Rabbek*, f. 7. Februar 1905 i Oksbøl, gift 7. Februar 1926 med *Anders Jørgensen* (f. 26. Januar 1899 paa Alro), bosat i Oksbøl.

G₂ *Maren Rabbek*, f. 26. April 1907 i Oksbøl, gift 3. Maj 1928 med *Svend Balle*, bosat i Aalborg. G₃ *Michael Rabbek*, f. 24. Juni 1909 i Oksbøl, gift 29. September 1933 med *Kirstine Jørgensen* (f. 13. Marts 1908 i Forum i Guldager Sogn), bosat i Forum. G₄ *Kamma Rabbek*, f. 1. September 1911, gift i August 1935 med *Valdemar Kaster* (f. i Varde 12. Juli 1912. Forældre: Værkmester M. P. Kaster.)

F₂ *Hans Frederik Rabbek*, f. 13. Januar 1882 i Ølgod, gift 29. Januar 1907 med *Marie Elisabeth Uhre* (f. 4. Januar 1882 i Agervig, Næsbjerg ved Varde), bosat i Forum pr. Guldager. 6 Born (G₁—G₆):

G₁ *Berthel Uhre R.*, f. 28. November 1907 i Forum, bosat i Forumlund. G₂ *Hans Chr. R.*, f. 16. Oktober 1909 i Forum, bosat i Guldager. G₃ *Anna Uhre R.*, f. 13. Marts 1912 i Forum. G₄ *Gunnar Uhre R.*, f. 2. Juli 1914 i Forum, bosat i Lifstrup. G₅

Fra venstre øverste Række: Berthel, Magdalene, Hans, Anna, Gunnar.
Nederste Række: Marie Rabbek, f. Uhre, Helga, Hans Frederik Rabbek.

Magdalene Uhre R., f. 15. April 1917, f. i Forum, bosat i Astrup.
G₆ *Helga Uhre R.*, f. 4. Januar 1920, født i Forum.

F₃ *Kirstine Marie Rabbek*, født 27. Februar 1884 i Forsom, Egvad Sogn, gift 10. Maj 1903 med Smed *Andreas Nielsen* (f. 9. December 1878, Kjelst pr. Varde), nu bosat i Oksbøl. Kirstine døde i September 1933. 4 Børn (H₁—H₄):

H₁ *Anna Nielsen*, f. 1904, gift med *Kristian Juul*, bosat i Oksbøl som Murermester. H₂ *Agnes Nielsen*, f. 1909, gift med *Inga Nielsen*, bosat i Oksbøl som Smed og Maskinmester. H₃ *Ella Nielsen*, f. 1915, gift med Slagtermester *Jørgensen*, bosat i Roskilde. H₄ *Vera Nielsen*, f. 1921, ugift.

F₄ *Nikolaj Rabbek*, f. 23. Marts 1886 i Forsom, gift 16. Oktober 1907 med *Maren Jensen* (f. 10. December 1882 i Skjødstrup i Aal Sogn), bosat i Sig.

F₅ *Viggo Rabbek*, f. 19. Maj 1888 i Forsom i Amerika.

F₆ *Harald Rabbek*, f. 6. Februar 1891 i Forsom, gift 1920 med *Maren Pedersen* (f. 27. April 1898 i Billum), 2 Børn (G₁—G₂):

G₁ *Gurli Rabbek*, f. 6. Juni 1921 i Janderup. G₂ *Inger Rabbek*, f. 18. November 1928 i Billum.

F₇ *August Rabbek*, f. 26. August 1893 i Forsom, gift 11.

December 1926 med *Johanne Kristiansen* (f. 9. September 1905 i Flensborg), bosat i Tarm som Gaardmand. 1 Barn:

G₁ *Evelyn Rabbek*, f. 27. Septbr. 1927 i Amerika.

F₈ *Othilie Rabbek*, ugift, bosat i Ribe.

F₉ *Anna Rebekka Rabbek Hansen*, f. 2. Januar 1899 i Kokspang i Varde, gift 16. Juli 1921

med Vognmand *Poul Poulsen*, f. i Faxe Ladeplads, bosat nu i Roskilde, Køgevej 24.

E₆ *Jens Christian Sophus Hansen*, f. 26. Oktober 1847 paa Jullingsholm, død i Ølgod den 2. November 1905, gift 1874 med *Mette Marie Pedersen* (f. i Ølgod 5. Marts 1853, død den 31. December 1922 hos Sønnen Pastor Frederik Hansen i Rind Præstegaard ved Herning.

Sofus Hansen var Maler i Ølgod og boede i et Hus ved Vejen op til Kirken. Her var alle Børnene fødte. Men Sophus var mere end Maler, han var Musiker og noget af en Kunstner i begge Dele. Disse Evner gaar

Anna R. Poulsen,
f. Rabbek Hansen.

Sophus og Mette Marie Hansen med deres Børn.

igen hos adskillige af Børnene, hos nogle endog i forstærket Grad. Ofte er den Tanke faldet mig ind: Hvad kunde ikke John og Barbara Hansens Børn og Børnebørn fra Jullingsholm have drevet det til, om de havde faaet deres Evner udviklet gennem en kyndig Undervisning?

Rahbek fortæller i et Brev til mig, at det var Sophus og Julius, der begyndte at spille til Dans ved Bryllupper, Barsegilder, Skyttefester o. s. v., og at de var kendt rundt omkring i Vardeegnens Sogne, endog helt ude i Vejrs ved Vesterhavet blev de brugte.

Sophus havde et ualmindeligt fint Øre for Musik. Han havde en fortræffelig Evne til paa egen Haand at sekundere 1. Violin. Ja, man skulde ligefrem undres over de smukke Harmonier, han kunde faa frem. Jeg husker godt Hjemmet i Olgod og har spillet Duetter med Sophus Hansen. Var det en Duet, han kendte, lænede han sig tilbage i Stolen og gav sig helt Musikken i Vold ved at spille 2. Violin paa en saadan Maade, at man maatte sige, det var Kunst. De mange Børn, der voksede op i Malerhjemmet i Olgod er saa at sige alle opflaskede ved Musik, og det er ikke underligt, at den hænger ved dem den Dag i Dag.

I et Brev til mig fra Lærer Niels Hansen i Aal, skriver han, at Frederik Hansens Sønner var hans Venner, og at han ikke alene har glædet sig ved at høre deres Musik, men ogsaa har haft Udbytte af at tale med dem. Han

skriver bl. a., at de kunde være lystige og fortælle morsomme Krøniker, men de havde ogsaa et dybt alvorligt Sind, og i denne Forbindelse nævner han særlig John, Kristian, Sophus og Rahbek. Dette Indtryk falder godt i Traad med, hvad Pastor Frederik Hansen, Rind, engang har fortalt mig. Naar han (Fr. H.) under sin Studietid var kommet til Erkendelse af Daabspagtens Betydning, saa skyldes det i særlig Grad hans Far (Sophus), der ofte bekendte den med sine Børn og var kommet til Forstaaelse af, at den og den alene var det faste Holdepunkt i Livet. I denne Opfattelse var Sophus Hansen og hans Hustru sikkert stærkt paavirket af de mange gode grundtvigske Præster, Ølgod har haft.

Pastor Frederik Hansen skriver saaledes om sine Forældre:

„Min Far var ogsaa Musiklærer, idet han gav Undervisning i Violinspil. Det er ikke helt faa, der i Aarens Lob har faaet deres første Uddannelse hjemme i vort gamle Hjem. Mig begyndte han allerede at undervise, da jeg var 10 Aar gammel. Det var en stor Oplevelse, da han i Varde købte en $\frac{3}{4}$ Violin til mig. Det første Instrument, jeg fik, var en Tromme, som jeg lærte at slaa paa til Ledsagelse af Dansemusik. Længere tilbage kan jeg huske en Sangforening, hvor de fleste kendte yngre Mænd i Ølgod By og Omegn var Medlemmer. Særlig husker jeg Rahbeks prægtige Tenor.

Mine Forældre holdt meget af Børn, som i stort Tal tit forsamledes i Hjemmet til Leg og Sang.

En Stordaad vil jeg her mindes. Til Trods for, at der var en stor Børneflokk at forsørge, holdt Far mig til Bogen de fleste Aar af min Studietid, og det alene ved sine Hænders Arbejde.

Peter Knudsen,
List.

Min Moder, Datter af Gdm. Peter Knudsen, List, Ølgod Sogn, var smuk med regelmæssige friske Ansigtstræk og velbygget Figur. Hun var i Sindet frisk, kærnesund og livsglad. I de senere Aar af Ægteskabet sneg der sig Skygger ind over det. Lysten til stærke Drikke, som var saa mange Spillemænds Fristelser, fik ogsaa til Tider stærk Magt over Fader. Han kom meget ud og

var selskabelig anlagt. Denne Fristelse jog de festlige Dage paa Flugt og bragte Tyngsel ind over Hjemmet. Men det er da min Moders Daad, at hun blev paa sin Post og tog Kampen op i Bøn for sig og sine kære. Kampen lykkedes. Far fik en god og rolig Død den 2. November 1905 i Ølgod, efter at han den sidste Tid havde overvundet sin Lyst til de stærke Drikke og var kommet helt derfra. Det betaler sig at blive paa sin Post og føre Kampen igennem*).

Da jeg fik Præsteembede flyttede min Mor med mig og styrede Hus for mig. Hun boede hos mig i Rind Præstegaard, hvor hun fik en sorgfri Alderdom, om end hun de sidste Aar næsten blev hjælpeløs af Leddegigt. Hun døde der Nytaarsaften 1922. Da vi om Morgenen den 31. December 1922 kom ind til hende i hendes Soveværelse, laa hun lammet og ved Aftenstid samme Dag døde hun. Da hun blev lagt paa Baare lignede hun en Jomfru i sin fejreste Vaar, saa skøn har jeg aldrig set en afsjælet med et forklaret Skær af Ungdom og Renhed“.

F₁ *Kirstine Petrea Hansen*, f. 29. Oktober 1874 i Ølgod, gift 26. Juli 1895 med Bagermester *Jens Mathias Bollerup Olufsen* (f. 27. Oktober 1869 i Mejlvang, Ølgod, død 26. Marts 1926), bosat i Ølgod, flyttede til Grejsdal, hvor nu Kirstine bor. 8 Børn (G₁—G₈):

G₁ *Anna Marie Olufsen*, f. 23. Oktober 1895 i Ølgod, gift 7. November 1919 (i Rind), gift med Lagerforvalter (Firma Worning & Petersen, Vejle) *Niels Thorvald Kaarsholm* (f. 24. Juli 1895 i Sir, Holstebro), bosat i Vejle. 3 Børn (H₁—H₃):

H₁ *Axel K.*, f. 30. December 1921 i Vejle. H₂ *Rosa K.*, f. 16. Juni 1924 i Grejsdal. H₃ *Kirstine Bollerup K.*, f. 20. Juni 1936 i Mølholm.

G₂ *Jørgen Weis Olufsen*, f. 7. Januar 1897 i Ølgod, gift 10. Oktober 1922 med *Mette Kristiansen* (f. 16. Oktober 1902 i Strellev), er Bager og bosat Sjællandsg. 12, Esbjerg. 3 Børn (H₁—H₃):

*) Under Fars sidste Sygeleje, kort før han døde, var vi forsamlet omkring ham, Mor og Børn (dog ikke alle). Vi sang en Salme: „Eja, min Sjæl ret inderlig sig fryder“. Da vi havde sunget rejste Far sig op i Sengen og vilde fremsige den gamle apostoliske Velsignelse. Han fik ogsaa begyndt: „Herren være med Eder! Herren velsigne og . . .“, længere kom han ikke, men vi kom ham til Hjælp, og saaledes mødte vi Herrens Velsignelse.

H₁ *Frida Bollerup O.*, f. 1. Juni 1924 i Ølgod. H₂ *Ester Bollerup O.*, f. 27. Februar 1927 i Ølgod. H₃ *Aase Weis Bollerup O.*, f. 31. Oktober 1932 i Ølgod.

G₃ *Mette Marie Olufsen*, født 16. Februar 1898 i Ølgod, gift 7. November 1919 i Rind Kirke med Købmand *Hans Jørgen Romme* (f. 9. September 1886 i Charlottenlund Skole i Dannemore Sogn, Lolland), bosat i Kældernæs, Bandholm. 3 Børn (H₁—H₃):

H₁ *Edith R.*, f. 3. August 1921 i Ølgod. H₂ *Anders Peter R.*, f. 6. Marts 1923 i Ølgod. H₃ *Ester Kristine R.*, f. 25. Februar 1930 i Kældernæs.

G₄ *Olga Johanna Olufsen*, f. 1. April 1899 i Ølgod, gift 11. December 1938 med Køkkenchef *Zander Theodor Larsen* (f. 2. Februar 1905 i København, ansat ved Centralhotellet i Esbjerg). Bosat i Esbjerg. Ingen Børn.

G₅ *Ragna Elvira Olufsen*, f. 21. Juni 1902 i Ølgod, gift 16. November 1924 med *Johanne Romme* (f. 11. Juni 1890 i Charlottenlund Skole, Dannemore Sogn, Lolland), er Brugsforeningsuddeler i Aarre pr. Varde. 3 Børn (H₁—H₃):

H₁ *Knud R.*, f. 10. Januar 1926 i Varde. H₂ *Jørgen R.*, f. 15. Februar 1928 i Aarre. H₃ *Ole R.*, f. 15. Februar 1928 i Aarre.

G₆ *Sofus Theilgaard Olufsen*, f. 7. Januar 1907 i Ølgod, gift 8. Juni 1936 med *Olga Rosborg-Laurson* (f. 5. Januar 1912 i Ammitsbøl), er Bageribestyrelse i Vejle. 1 Barn: H₁ *Jonna Rosborg O.*, f. 8. November 1936 i Mølholm.

G₇ *Ella Olufsen*, f. i Ølgod 29. Januar 1910, viet i Rind Kirke til *Gunnar Storgaard Andersen* (f. 21. Juli 1911 i Langskov). Med-ejer af Byomnibusserne i Næstved. Bor i Næstved.

G₈ *Albert Olufsen*, f. 23. Juli 1915 i Ølgod, gift 22. September 1938 med *Else Knudsen* (f. 13. Juni 1920 i?) Bosat som Købmand i Bredsten. 1 Barn: H₁ *Käthe Bollerup*, f. 8. December 1938 i Bredsten.

F₂ *Hans Frederik Hansen*, f. 25. Oktober 1876 i Ølgod, gift 9. Oktober 1935 til *Jakobine Jakobsen* (f. 10. Marts 1892 i Hjerting). Sognepræst i Rind Sogn ved Herning. Bor i Rind Præstegd. pr. Herning. Ingen Børn.

Pastor Frederik Hansen og Hustru,
Rind Præstegaard.

Ud over Navnet med Fødsels- og Vielsesaar har Pastor Fr. Hansen ikke ønsket at blive omtalt i Slægtsbogen. Han lever helst i stille Ubemærkethed.

Men han skal dog for Efterslægten mindes som den gode Præstemand, han er. Han mener saa lidt om sig

selv og sin Gerning. Men jeg tør med Sandhed sige, at han er en levende, ærlig Kristen i Grundtvigs Aand, hvis Forkyndelse baade har været jævn og hjertedyb. En af hans Menighed har sagt mig, at han i sit vældige Sogn er til stor Velsignelse for mange Hjem, særlig hvor der er Sygdom og Fattigdom til Huse. Der bliver saa højt til Loftet i de smaa Hjem, naar Pastor Hansen med sin konne Stemme synger en Salme og med ægte Trosenfold bekender Troen og Fadervor. Han vil blive savnet, naar han engang træder fra som Rind Sogns Præst.

Ogsaa Pastor Hansen har været stærkt optager af at faa Slægtens Saga skrevet, og det er ikke mindst hans Opmuntring og økonomiske Indsats, der har ført til, at Slægtsbogen er blevet en Kendsgerning.

F₃ *Peder Knudsen Tranbjerg Hansen*, f. 5. Juli 1879, gift 11. Februar 1905 med *Helene Kirstine Jørgensen* (f. 18. Juni 1882 i Stouby ved Vejle Fjord). Maler ved den „Kellerske Anstalt“ i Brejning. Bor i Brejning. 5 Børn (G₁—G₅):

G₁ *Erna Marie Fr. H.*, f. 17. Marts 1905 i Ølgod, gift 20. Marts 1925 med *Niels Christian Øllegaard Busch Madsen* (f. 29. Februar 1904 i Middelfart), er Montør ved den Kellerske Anstalt i Brejning og bor i Brejning. 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Aase Busch Madsen*, f. 5. Maj 1926 i Brejning. H₂ *Bjarne Busch M.*, f. 16. Juni 1936 i Fredericia.

G₂ *Sofus Teglgard Hansen*, f. 18. Februar 1907 i Ølgod, gift 28. Juli 1934 med *Anna Sørensen* (f. 9. Marts 1910 i Astrup, Aalborg Amt). Kommis i Vandel, Randbøl Sogn. 2 Børn (H₁—H₂):

H₁ *Jørn Teilgaard H.*, f. 8. April 1935 i Vandel. H₂ *Helen Teilgaard H.*, f. 1. November 1936 i Vandel.

G₃ *Gunnar Teilgaard Hansen*, f. 10. Januar 1910 i Brejning, forlovet med *Elly Nicolajsen* (f. 3. Oktober 1910 i Aarhus).

G₄ *Anna Irene Fr. H.*, f. 8. April 1912 i Brejning, gift 23. April 1933 med *Frisør Aksel Gottlieb Christensen* (f. 30. Juli 1912 i Brejning). 1 Barn: H₁ *Judith Gottlieb Chr.*, f. 10. December 1935 i Vejle.

G₅ *Aksel Norving Teilgaard Hansen*, f. 6. Februar 1922 i Brejning, Skolediscipel.

F₄ *Ejner Christian Theilgaard Hansen*, f. 1. Juni 1881 i Ølgod, gift den 14. April 1906 i Amerika i Staten Illinois med *Emma Petersen* (f. 29. Marts 1886 i Vejle, død

Ejner Theilgaard Hansen.

i Ølgod 14. Juni 1933). Nu bosat som Malermester i Ølgod. 5 Børn (G₁—G₅):

G₁ *Arnold Theilgaard H.*, f. 12. Marts 1907 i Amerika, død 12. April 1909. G₂ *Arnold Theilgaard H.*, f. 16. November 1909 i Ølgod, gift 16. Juni 1935 med *Elisabeth Nielsen* (f. 28. Marts 1914 i Nr. Nebel), bosat i Nr. Nebel. G₃ *Ella Theilgaard H.*, f. 9. Juli 1912 i Ølgod, bosat i Ølgod. G₄ *Mette Marie Theilgaard H.*, f. 14. April 1914 i Ølgod, gift 18. November 1938 med Lærer *Harald Ubre Schmidt*, f. 19. August 1910 i Horne. Bosat i Højmark pr. Lem. G₅ *Ida Theilgaard H.*, f. 31. Juli 1921 i Ølgod. Bosat i Ølgod.

Emma Theilgaard Hansen.

F₅ *Maria Krestine Hansen*, f. 4. Februar 1884. Rejste til Amerika 1905 og blev derovre gift den 22. Maj 1906 i Forest City Pa. til *Thyge Schmidt*. Vielsen blev udført af en presbyteriansk Præst. (Th. Schmidt er f. 20. Oktober 1883 i Bindeballe, Randbøl Sogn. Søn af Gdr. Knud Thygesen Schmidt og Hustru Ellen Nielsine Larsen Schmidt). Th. Schm. tog 1901 Præliminæreksamen fra Vejle Latin- og Realskole. Hans Virksomhed har baade i Danmark og U. S. A., hvortil han udvandrede i 1905, været Kontorarbejde. Fra 1936—39 var han ansat som „Deputy Assesser“ i Columbia County i Staten Wash. og er for Tiden Regnskabsfører for Firmaet Low Motor Co., Dayton, Wash., U. S. A. Maria Krestine har trofast hjulpet og fulgt sin Mand i hans forskellige Stillinger i Amerika.

Thyge Schmidt, Dayton, Amerika.

Maria Schmidt, f. Hansen.

F₆ *Gudrun Hansen*, født 11. Juni 1886 i Ølgod, viet i Rind Kirke den 29. September 1919 med *Janus Møller Thomsen* (født 13. Januar 1892 i Mejls. Varde Landsogn). Handelsmand. 5 Børn (H₁—H₅):

Janus Thomsen.

H₁ *Gerda Teilgaard Hansen*, født 24. Marts 1910 i Brejning, Gaverslund Sogn, gift med *Jens Brosbol Lau-*

Gudr. Th., f. Hansen

ritsen, Forsom, Tarm. H₂ *Niels Frederik Thomsen*, f. 25. August 1920, f. i Sjelborg ved Esbjerg. H₃ *Ruth Elvira Thomsen*, f. 26. Oktober 1921 i Lindbjerg, Ølgod Sogn. H₄ *Christian Tage Thomsen*, f. 18. Juni 1923 i Ansager. H₅ *Grete Teilgaard Thomsen*, f. 5. December 1926 i Horne ved Varde.

F₇ *Signe Ester Hansen*, født 16. Januar 1889 i Ølgod, viet den 2. Februar 1913 i den dansk-amerikanske Kirke i Portland, Oregon, U. S. A., til Mejeriejer *Gustav Hansen* (f. 22. Juli 1879 i Hejls ved Kolding, Søn af Johan Math. Hansen og Eline Kathr., f. Nørsgaard). Signe skriver i et Brev: „Vi har en god lille Forretning, men det kniber med at faa rede Penge tilovers til at rejse hjem for. Vi har det godt, har alt, hvad vi kan ønske os, 3 gode Børn, og jeg den bedste Ægtemand, nogen kan ønske sig, næsten for god mod os. Vi maa være taknemmelige for alt det gode af smaat og stort, som Livet giver os“.

3 Børn (H₁—H₃):

H₁ *Johan Elwood Hansen*, f. 21. November 1913 i Woodburn, Oregon, U. S. A. H₂ *Margaret Eleonor H.*, f. 12. Maj 1918, Dayton, Wash., U. S. A. H₃ *Marian Ann H.*, f. 17. September 1924, Dayton, Wash., U. S. A.

F₈ *Knud Tranberg Hansen*, født 8. April 1891.

F₉ *Frode Hansen*, født 28. April 1893 i Ølgod, gift 22. September 1930 med *Ingeborg Elisabeth*, f. Madsen (f. i

Frode Hansen.

Terndrup 5. August 1903), Datter af Gartner M. P. Madsen, Rathlousdal v. Odder og senere i Ølgod). Har Papirkiosk og Polyfoto i Ølgod. Adresse: Storegade, Ølgod. 3 Børn (H₁—H₃):

Ingeborg Hansen,
f. Madsen.

H₁ *Aksel Hammer Hansen*, f. 9. November 1930 i Ølgod, H₂ *Hening Teilgaard H.*, f. 21. Juni 1934 i Ølgod. H₃ *Bent Teilgaard Hammer Hansen*, f. 10. August 1937 i Ølgod.

F₁₀ *Astrid Hansen*, født 28. Maj 1895 i Ølgod, gift 3. November 1914 med *Peder Kristian Jepsen* (f. 16. Januar 1889 i Ølgod). Forpagter af Rind Præstegaard ved Herring. 5 Børn (H₁—H₅):

H₁ *Hans Sofus Jepsen*, f. 22. September 1915 i List, Ølgod Sogn, bor i Rind Sogn. H₂ *Marie Teilgaard Jepsen*, f. 12. August

P. Chr. Jepsen.

1916 i List, Ølgod Sogn, gift 24. Marts 1939 med *Otto Velbo Marinus Eriksen* (f. 18. Jan. 1907 i Årnborg). Landmand og bosat i Kølckær, Rind Sogn. H₃ *William Tranberg Jepsen*, f. 11. April 1920 i List i Ølgod, bor i Rind. H₄ *Karen Margrethe Jepsen*, f. 11. Maj 1921 i List i Ølgod,

bor i Rind. H₅ *Egon Jepsen*, født Astrid J. f. Hansen. 24. Februar 1926 i List, Ølgod Sogn, bor i Rind Sogn.

E₇ *Ane Barbara Hansen*, født 1849, død straks efter Fødselen.

E₈ *Frederik Julius Hansen*, født 14. Juli 1850 paa Julingsholm. Julius, Sofus og Henrik, de tre yngste af Frederik Hansens Børn, var de egentlige Landsbyspillemand i Vardegenen. Julius fik i sin Ungdom en Del Musikundervisning hos sin Onkel August i Ranum, det var dog kun en ganske kort Tid, men nok til at tilegne sig visse musikalske Færdigheder og til igennem Onkelens Musik at faa et Begreb om et Menneskes usædvanlige Musikkultur.

Julius købte engang et gammelt Klaver, som han selv gjorde i Stand og stemte det aldeles rigtig. Formodentlig har han ogsaa i den Henseende faaet en Del Vejledning af Onkel August. En Tid lang rejste han rundt og stemte Klaverer, mest i Præstegaarde, vel snart de eneste Steder

Frederik Julius Hansen, Rorbæk.

paa Landet, hvor der fandtes saadanne Musikinstrumenter.

I et Brev til mig skriver Julius, at han sang 2. Bas i „Brødrkvar tetten“, men det knob for ham at tage de dybe Toner. Han og Sofus ledede i 7 Aar et Sangkor paa en Snes Medlemmer,

Jensine Hansen. Rorbæk.

vistnok det første Sangkor i Ølgod. Det blev meget brugt ved festlige Lejligheder baade paa Højskolen i Vestkjær og i Kirken. Samtidig havde Pastor Schjørring, Hodde, et Sangkor, bestaaende af mange dygtige Sangere, men Julius skriver med Lune, at naar Præsten i Hodde ikke kunde faa en Sang til at gaa efter Noderne, „saa tog vi den op og førte den igennem som den skulde. Pastor

Schjorring erklærede ogsaa ved en Lejlighed, at den Sang, Olgodkoret præsterede, var Kunstsang“*).

Den 3. Juli 1884 blev Julius gift med *Jensine Pedersen*, født 21. September 1858, Datter af Møllebygger Mads Pedersen, Tvillinghøjgaard ved Hobro. De købte en Ejendom i Stenild ved Stenildbro og boede her i 11 Aar. Aarsagen til at Julius flyttede saa langt bort fra Olgod maa sikkert søges i den Omstændighed, at hans 12 Aar ældre Søster, *Ane Kirstine*, var bosat i Stenild og gift med Lærer Nikolaj Steffensen i denne By.

Senere købte Julius Hansen Brandmosegaard i Rørbæk. Her døde hans Hustru 15. November 1926 og han den 11. Oktober 1935.

Gaarden ejes nu af hans Søn, Agner Hansen.

I deres Ægteskab var der 7 Børn (F₁—F₇):

F₁ *Ella Hansen*, født 3. Juli 1885, død 28.

December 1927.

F₂ *Ragna Hansen*, født 1. August 1887 i Stenild, gift i Rørbæk 23. Maj 1916 med *Lars Porsborg-Larsen* (f. 24. Februar 1886), er Landmand og bosat i Skillerup. 1 Barn:

G₁ *Arne Julius Porsborg-Larsen*, f. 16. April 1917.

F₃ *Asta Hansen*, født 16. Oktober 1890 i Stenild, gift den 3. April 1913 i Rørbæk med Landmand *Anders Kold* (f. 9. August 1885 i Brædstrup), bosat i Højslevgaard og Mølle i Simsted Sogn. 4 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Maja Kold*, f. 6. Juli 1913, gift med *Niels Andersen*, f. 27. April 1935. 3 Børn (H₁—H₄): H₁ *Ove Kold Andersen*, født 14. Oktober 1935. H₂ *Hella Kold Andersen*, f. 18. Marts 1937. H₃ *Lis Kold Andersen*, f. 22. Januar 1939.

G₂ *Krista Kold*, f. 24. Februar 1915, gift 20. Oktober 1935 med *Theodor Ferdinand Godsk*. 1 Barn: H₁ *Jytte Godsk*, f. 5. Maj 1936.

G₃ *Thorkild Julius Kold*, f. 14. August 1925.

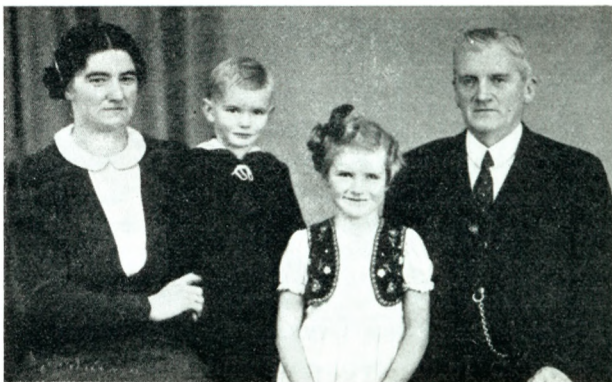
G₄ *Ellen Jensine Kold*, f. 21. Juli 1927.

F₄ *Agner Gjørup Hansen*, født 15. Juni 1893 i Stenild, gift i Hørby 1. September 1931 med *Marie Andersen* (f. 12.

Ella Hansen.

*) Julius var den mest drevne til at fortælle Krøniker, en Evne, han havde efter sin Far. Han var den fødte Fortæller og kunde blive ved i Timevis. Nogle af hans Historier var vel ikke altid af den Art, der egnede sig for enhver, men de var aldrig daarligere, og de blev fremført med meget Lune. —

Marie, Vagn, Inger og Agner Hansen.

Oktober 1907 i Døstrup Sogn, Aalborg Amt), Landmand. Ejer Forældrenes Gaard, Brandmosegaard v. Rørkjær og driver den med stor Dygtighed. — Ogsaa Agner Hansen tilligemed hans Søskende har vist stor Interesse for Slægtsbogens Udgivelse baade i Retning af Forstaaelse og økonomisk Bidrag. 2 Børn (G₁—G₄):

G₁ *Inger Hansen*, f. i Rorbæk 8. September 1933. G₂ *Vagn Gjørup Hansen*, f. i Rorbæk 10. November 1936.

F₅ *Gerda Hansen*, født 12. Marts 1896 i Rorbæk, gift samme Sted 11. Novbr. 1926 med Landmand *Therkild Hersom* (f. 25. Februar 1887 i Hejring ved Hobro), bor i Herning. 5 Børn (G₁—G₅):

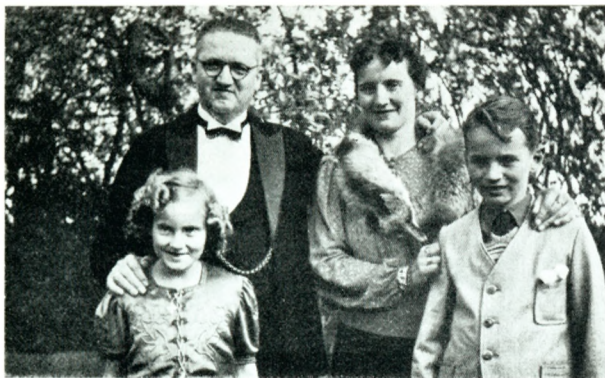

Therkild Hersom med Familie.

G₁ *Ella Hersom*, f. 7. Oktbr. 1927.
G₂ *Erna Hersom*, f. 30. Jan. 1229.
G₃ *Hilda Hersom*, f. 8. Juni 1930.
G₄ *Helene Hersom*, f. 10. April 1932.
G₅ *Ingrid Signe Hersom*, f. 13. Juni 1936.

F₆ *Edgar Hansen*, født 7. August 1898 i Rorbæk, gift 30. Oktober 1927 i Aalborg med *Else Riehm* (f. 7. August 1908 i Aalborg), Overtoldassistent i Odense.

Edgar Hansen har været og er et meget virksomt Menneske, som det danske Samfund har haft Bud efter. I den Etat, han tjener, naaede han ret hurtigt ind i en frem-

Edgar Hansen med Familie.

skudt Stilling, der vidner om, at han er en Mand, hvem meget er betroet. Han begyndte 1. Maj 1916 som Toldmedhjælper i Lemvig, hvorfra han den 1. Juni 1920 forflyttedes til Randers, i hvilken By han den 1. Maj 1922 udnævntes til Toldassistent.

Den 1. November 1923 forflyttedes han til Aalborg og blev den 1. November 1932 forfremmet til Over-toldassistent i Inspektoratet for Tobaksbeskatningen, senere, den 1. November 1935 i Inspektoratet for Øl- og Spritbeskatningen. Endelig forflyttedes han den 1. Juni 1936 som Overtoldassistent til Odense.

I 8 Aar har han siddet i Hovedbestyrelsen af Den danske Toldetafforening. Ogsaa i politisk Henseende har der været Bud efter ham, idet han ved Folketingsvalget i Oktbr. 1935 opstilledes som Venstres Kandidat i Københavns vestre Storkreds. 2 Børn (G_1 — G_2):

G_1 *Bent Hansen*, f. 29. December 1928. G_2 *Mona Hansen*, f. 5. August 1931.

F_7 *Gunnar Hansen*, født 5. Juli 1901 i Rorbæk, gift 1. September 1931 med *Poula Andersen* (f. 2. August 1909 i Døstrup), Landmand, ejer Horby Vestergaard, Horby. 2 Børn (G_1 — G_2):

G_1 *Hilmar Hansen*, f. 3. April 1934.
 G_2 *Børge Hansen*, f. 13. Januar 1936.

Gunnar og Poula Hansen,
Horby Vestergaard.

Hørby Vestergaard.

E₉ *Ane Barbara Hansen*, død 3¹/₂ Aar gammel.

E₁₀ *Henrik Antonius Christian Frederik Hansen*. f. 2. Marts 1857 i Ølgod. Henrik var den yngste af Frederik Hansens store Børneflokk og den eneste af dem, der ikke er født paa Jullingsholm. Han var Maler i Ølgod og lærte Malerhaandværket hos sin ældre Brøder Sophus.

Hvad Musikken angaar, da formodes det, at han hjemme hos Faderen har faaet de første Grundsætninger, senere har saa Brødrene taget sig af ham.

Henrik var forøvrigt meget musikalsk. Allerede for han blev konfirmeret var han med sine Brødre ude at spille til Bryllupper og Baller. Det kneb ham at holde Ojnene

Henrik Hansen.

aabne, naar Dansen gik til den lyse Morgen, og engang var han saa overkørt, at han tabte Violinen og faldt af Stolen. Men ellers skal det have været en Lyst at høre Henrik spille som Dreng, og da han blev ældre havde han stor Færdighed i at

Mette Hansen.

spille de gamle Danse. Jeg har set ham sidde og kæle for sin Violin og hørt ham spille et Par af sin Fars Danse, hvilke forøvrigt ikke var helt lette at udføre. Flere Aar efter at de ældre Brødre havde tabt noget af deres Færdighed, vedblev Henrik at bevare sin. Hvis Dansen gik noget trægt, kunde Henrik faa Gang i Stovlerne,

naar han sang til Musikken, han havde en smuk Tenor, Den 4. November 1884 blev Henrik gift med *Mette Marie Lorentsen*, født Rich, Enke efter Købmand Lorentsen i Ølgod, men stammede ellers fra Lyhne. I hendes første Ægteskab, der kun varede 1¹/₂ Aar, var der en Datter, Helga Kristine Lorentsen. Mette Marie er født i Billum den 5. April 1859 og var Datter af Lærer og Kirkesanger i Aal Sogn, Kristian Rich og Hustru Kirstine. (Kirstine var Enke efter Kromand og Gdr. Jakob Pedersen i Billum Kro. Ved hendes andet Giftemaal med Lærer Rich blev denne paa den Maade baade Kromand og Gaardejer, samtidig med at han var pens. Lærer).

Henrik og Mette Marie Hansen boede først i Ølgod ca. 3 Aar som Maler og Musiker, men flyttede saa til Nr. Nebel, hvor de kun i 3 Aar drev den samme Haandtering. Derpaa købte de Troldhede Kro, men kunde vist ikke magte den, de var der ialt Fald kun 4 Aar, flyttede saa tilbage til Ølgod, byggede et Hus og drev Viktualieforretning. Imidlertid fik de Lyst til Krovirksomheden igen og købte Ølgod gamle Kro oppe ved Kirken. Af forskellige Grunde blev det nødvendig at sælge Kroen efter 4—5 Aars Forløb, hvorefter Henrik atter tog fat paa Pensel og sin Violin, og det vedblev han med til sin Død. I Ægteskabet var der 5 Børn (F₁—F₅):

F₁ *H. Frederik Hansen*, født 17. Juli 1885 i Ølgod, gift 8. Septbr. 1911 med *Marie Hermansen* (f. 23. Februar 1884 i Agerbæk, Faaborg Sogn) Fr. H. har i mange Aar haft Købmandsforretning, men er nu Maler igen og har et Tobaksudsalg. Marie H. var Lærerinde før hun blev gift. 1 Barn:

Frederik Hansen og Hustru,
Agerbæk.

G₁ *Harriet Rich-Hansen*, f. 5. April 1913 i Agerbæk, gift 2. December 1934 med *Carl Halfdan Sørensen* (f. 12. August 1912 i Skovlund), er Bagermester i Tistrup. 1 Barn: H₁ *Marie Louise Sørensen*, f. 5. December 1935 i Tistrup.

F₂ *Kirstine Hansen*, f. 24. Marts 1887 i Ølgod, død 16. Juni 1927, gift 22. April 1918 med Sadelmager *Hans Peder Jensen-Krogb* (f. 6. Februar 1893 i Bejsnap, Ølgod

Sogn). Ægteparret boede først i Oksbøl, saa i Sorø og sidst i Tistrup. 4 Børn (G_1 — G_4):

G_1 *Karen Elisabeth Krogh*, f. 1. Oktober 1918 i Oksbøl, ugift. Husassistent. G_2 *Harry Krogh*, f. 9. November 1919 i Oksbøl, ugift, Bagerforbundter. G_3 *Olfert Thorv. Krogh*, f. 15. September 1922 i Ølgod, ugift, f. T. Landmand, men vil være Lærer. G_4 *Niels Gjørup Krogh*, f. 28. Januar 1925 i Sorø, Landmand.

F_3 *Rich-Hansen*, f. 24. Marts 1889 i Nr. Nebel, gift 30. November 1913 med *Stinne Marie Schmidt* (f. 13. Marts 1882). Foruden at være Tapetserer i Kolding har Rich en Detailhandel samme Steds, som hans Kone passer. 2 Børn (G_1 — G_2):

G_1 *Vilh. Rich-Hansen*, f. 31. Maj 1918 i Kolding, ugift, er Kommiss i Kolding Brugsforening. G_2 *Niels Gjørup Hansen*, f. 5. Maj 1920 i Kolding, ugift, hjælper til derhjemme.

F_4 *Maria Hansen*, født 27. Oktober 1891 i Troldhede, gift 23. November 1916 med Cigarhandler og Barberm. *Johannes Gravesen* (f. 29. September 1891 i Ølgod). Bosat i Ølgod. 2 Børn (G_1 — G_2):

G_1 *Tonny Gravesen*, f. 26. September 1917 i Ølgod, ugift, Bankassistent i København. G_2 *Lisbeth Gravesen*, f. 25. Januar 1932, Skoleelev i Ølgod.

F_5 *Gjørup Hansen*, født 4. April 1895 i Ølgod, ugift, Manufakturist. Opholder sig paa Viborg Sindssygehospital.

$F.$ *Elvira Hansen*, født 20. September 1907, opdraget hos Henrik Hansen og Hustru. Bor i Ølgod.

D, Niels Theilgaard Hansen,

født paa Jullingsholm 18. Juni 1814, død i Langetved 15. Marts 1862.

I sin Ligtale over John Hansen 1846, henvendte Vilh. Birkedal sig til Børnene og udtalte til den næstældste Søn: „Du har et blødt Hjerter“. Meget tyder paa, at disse Ord passede paa N. Theilgaard Hansen. Han var en from og kærlig Mand, hvem Modgang sled haardt paa, og som netop af den Grund døde alt for tidlig.

Han læste meget, var inde i mange af Tidens religiøse og politiske Spørgsmaal, holdt „Fædrelandet“ og var en varm Fædrelandsven.

Det skal ogsaa nævnes, at baade Frederik og Theilgaard Hansen med deres Hustruer var personlige Venner af Præstefamilien Vilh. Birkedal, og begge var de stærkt paavirket af denne Præsts levende, vækkende Forkyndelse.

Som det er fortalt i det foregaaende, blev Theilgaard Hansen den 4. Maj 1836 gift med Christiane Johanne Vilstrup, Datter af den myndige Sognepræst, Konstitialraad og Seminaricforstander Krarup Vilstrup i Borris, hvor hun fødtes 7. Februar 1815.

Præstehjemmet i Borris havde Præg af gammel fin Præstegaardskultur, og noget af det samme Præg fik nu ogsaa de unges Hjem paa Jullingsholm. I begge Gaarde var der livlig Forbindelse med Borris. Ikke saa sjælden kom Konstitialraaden agende til Jullingsholm med Christen Madsen Rahbech paa Moesgaard, og saa kan det nok være, der var Fest hos de unge. Ved saadanne Besøg blev gerne flere Gæster indbudte, navnlig Vilh. Birkedals, og det hændte ogsaa Pastor H. Svejstrup fra Nørup var med i Selskabet. Ved en særlig festlig Lejlighed var ogsaa indbudt den fra Martsministeriet i 1848 kendte liberale Amtmand over Vejle Amt.

Theilgaard Hansens Søn, Provst John Hansen, Gislev, har fortalt mig, at hans Far blev opfordret af Orla Lehmann til at tage sig af Plantningssagen paa Sd. Omme-fladen. Endnu staar der en lille Plantage ved Jullingsholm, som er plantet af Theilgaard Hansen.

Som for omtalt var Theilgaard Hansen Eneejer af Jul-

lingsholm fra 1854 til 1858. Men økonomiske Byrder og skrøbeligt Helbred blev Aarsag til, at han maatte afhænde sin Fædrenegaard til Niels Horsbøll, hvorpaa han flyttede til Langetved i Sønderjylland, hvortil ogsaa hans Broder, Niels Gjørup Hansen, flyttede samme Aar, idet han købte Ravnholtgaard.

Det var i en bevæget politisk Tid, de to Brødre flyttede til Sønderjylland, og adskillige af Tidens stærkt nationalsindede og aandsbaarne Mænd kom de i Forbindelse med. Der skal i den Henseende nævnes den stoute, uforfærdede Bonde, H. D. Kloppenborg i Københoved, og Sophus Højsbro i Rødding. En Glæde var det for Theilgaard Hansen og hans Broder, da H. Svejstrup blev forflyttet fra Nørup til Skrave og Rødding.

Længe fik N. Theilg. Hansen ikke Lov at leve i Langeved. Allerede den 15. Marts 1862 døde han. Et lykkeligt, men kort Liv havde han levet med sin Hustru og

Christiane Johanne
Vilstrup.

mange gode Venner. Enken giftede sig senere med Gaardmand Niels Villumsen, Hulvad, Brørup Sogn. Da mine Forældre kom til at bo i Nærheden af Askov, kom Tante Hanne engang imellem i Besøg hos os. Jeg husker hende som en elskelig gammel Kvinde med fine, ædle Ansigtstræk.

I Niels Theilgaard Hansens og Hustrus Ægteskab var der 5 Børn, alle fødte paa Jullingsholm:

E₁ *Claudius Nicolaus Hansen*, født 22. September 1837, gift med *Marie Kirstine Hansen* (f. 31. Marts 1829 paa Vald næsgaard, Falster). Ingen Børn. Nikolaj Hansen var cand. theol., begyndte som Højskolelærer, men hans egentlige Livsgerning faldt som Adjunkt i Kolding. Et Par Gange besøgte han os i Vejen, og da kan det nok være, at Mor og han fik drøftet gamle Minder, og hvad de ellers havde af fælles Interesser. Han døde i Kolding 2. Marts 1909 og hans Hustru døde 13. Januar 1910, begge ligger de begravet paa Kolding Kirkeg.

Claudius Nicolaj
Hansen.

E₂ *John Hansen*, født 4. April 1846, gift 18. Oktober 1876 med *Luise Augusta Brum-*

mer (f. i Allerup Præstegaard ved Højby den 4. Marts 1851). Min Mor fortalte mig undertiden om sin Fætter John, som hun legede med i Langetved, og det er vist i sin Dagbog, hun nævner ham som en Dreng med en fin og ridderlig Karakter. Men Legene hørte op.

Provst
John Hansen.

John Hansen kom paa Studenterkursus og blev Student 1867. I 1872 tog han teologisk Embedseksamen fra Universitetet, blev Huslærer hos Pastor Svejstrup i Vejen 1872—73, var derefter Hjælpepræst fra 1873—75 hos Pastor Koefod i Hesselager, p. Kap. i

Louise A. J. Hansen,
f. Brummer.

Dalby-Stubberup fra 1875—78, men blev saa Sognepræst 1878 i Viby paa Hindsholm og endelig i Gislev fra 1887 til sin Død 1911. Fra 1906 var han Provst i Gudme-Vinding Herreder.

I sine unge Aar tilhørte han ikke nogen udpræget Retning. Det var først senere han bekendte sig som hørende til Indre Mission, og han stod i personligt Venskab til Vilh. Beck. Men forøvrigt stod han alle Dage i et godt Forhold til den grundtvigske Bevægelse (Vilh. Birkedal og Karl Poulsen i Ryslinge) og havde Evne til — meget paa Grund af sit venlige Væsen og Tillid til Mennesker — at samle Folk fra de forskellige Lejre.

Som en Arv fra Slægten havde John Hansen megen Sans for Sang og Musik uden dog selv at være udøvende. Bornene derimod søgte musikalsk Uddannelse og fyldte Hjemmet med lodig Musik. Provst John Hansen har skrevet en Del religiøse Digte, og navnlig en Bog om Brorson, der i sin Tid var meget læst, desuden har han skrevet en Prædikensamling i Forening med L. N. Balslev og var en Tid Redaktør af Nordslesvigsk Søndagsblads kirkelige Del.

John Hansen døde i Gilslev den 7. September 1911. Hans Enke flyttede derpaa til Odense, hvor hun døde den 8. Februar 1929. Begge ligger begravet i Gislev.

I Ægteskabet var der 5 Børn (F₁—F₅):

F₁ *Johanne Marie John Hansen*, født 6. Februar 1879 i Viby Præstegaard. Bosat i Odense som Lærerinde.

F₂ *Niels Theilgaard Hansen* (Navneforandring: Teiling), født 8. December 1885 i Viby, gift med *Mariotta Thomsen* (f. i Lyngby 24. Septbr. 1899). Læge. Siden 1915 i fransk Tjeneste. Efter Krigen naturaliseret som fransk Statsborger og ansat først i Mersina i Lille-Asien som Militærlæge, senere i Tunis som Kolonilæge. 3 Børn (G₁—G₃):

G₁ *John Peter Axel Teiling*, f. 8. August 1922. G₂ *Anne Sophie Teiling*, f. 5. April 1924. G₃ *Niels Theilg. Teiling*, f. 10. April 1928.

F₃ *Margrethe John-Hansen*, født i Gislev den 16. Decbr. 1887, gift med Geologen Dr. phil. *Jan Johan van Rheden* (f. 2. Marts 1875). Bosat i Haarlem.

F₄ *Elise John Hansen*, f. i Gislev 6. November 1889, gift med Skibsmægler *Sextus Octavius Bjerre* (f. 24. Oktbr. 1891). Bosat i Thisted hvor Elise John-Hansen døde 31. Marts 1936. I Ægteskabet 3 Børn (G₁—G₃):

G₁ *Jens Anton Bjerre*, f. 20. Juli 1922. G₂ *Bødil Bjerre*, f. 28. August 1923. G₃ *Ulla Bjerre*, f. 16. Januar 1926.

F₅ *Anna John-Hansen*, f. 6. Januar 1889 i Gislev. Ugift. bosat i Odense som Sygeplejerske.

D₅ Niels Gjørup Hansen,

født 1. Maj 1816, død 1890.

Til sine to yngste Sønner, Niels Gjørup og August, købte John Hansen Hungebjerg, en stor Gaard i Ølgod Sogn. Men ingen af dem havde Lyst eller synderlig Forstand paa Landbrug, og til Arbejde i det hele taget var de ikke vante. August var bange for at faa sine smidige Spillemandsfingre ødelagte, hvorfor han holdt sig noget tilbage. Gang paa Gang kunde man se John Hansen ride af Sted over Heden til Hungebjerg for at være Sønnenne behjælpelig med Raad og Daad. Maaske har den gamle givet ondt af sig, naar han saa, at ikke alt gik som det skulde.

I 1846 holdt *Niels Gjørup* Bryllup med *Ane Marie Plauborg* (f. paa Lunderup ved Varde den 30. Juni 1824), Datter af den dygtige og myndige Forpagter paa Lunderup, Niels Plauborg fra Krarup og Maren Jensdatter fra Letbæk Mølle i Hodde Sogn. Maaske var det ved en Festlighed i Forbindelse med dette Bryllup, at gamle John Hansen

pludselig blev heftig syg og døde paa Varde Sygehus. Kort efter Faderens Begravelse rejste August til København for at tage Musikundervisning. Paa Hungebjerg maatte det nu gaa som det bedst kunde. Arbejdet ude og inde blev Størstedelen overladt til Tjenestefolkene. „Marie Gjørup“, som min Bedstemor alle Dage blev kaldt, vilde helst brodere, en Kunst hun havde megen Sans for.

Niels Gjørup
Hansen.

Til at klare Vanskelighederne i en større Bedrift som den paa Hungebjerg havde Niels Gjørup for lidt Energi. I 1858 maatte han sælge Gaarden og købte, som før fortalt, Ravnholtgaard i Langetved, Skrave Sogn. Her i Sønderjylland havde mine Bed-

Ane Marie Hansen,
f. Plauborg.

steforældre 10 lykkelige Aar i en aandslevende Egn og fik en stor Flok Venner, bl. a. Hans Jok. Physandt, Juhl Bojsen, Kaltoft, Krag o. fl., desuden knyttedes de nær til den Kreds, der sluttede sig om Rødding Højskole og Pastor Svejstrup.

Her i Langetved oplevede de Krigen 1864 og havde stor Indkvartering af Østerigere paa Ravnholtgaard. Bedstefar lyttede med aabne Sanser til disse fremmede, men godhjertede Soldaters dejlige Sang og Musik og kunde endnu paa sine gamle Dage spille disse Melodier med en egen lys Stemning og Glæde. Min Mor havde hørt dem saa tit, at ogsaa hun kunde spille dem. Nu er der kun mig tilbage, der kan dem, men saa er det vel ogsaa Slut, da ingen af mine Børn spiller Violin.

Blandt de mange, der i 1867 og 68 rejste over Grænsen hjem til det gamle Land, var ogsaa mine Bedsteforældre. De økonomiske Forhold efter Krigen tillod dem ikke at beholde Ravnholtgaard, og desuden kunde de ikke indstille sig paa de nye nationale Forhold.

De rejste til de hjemlige Egne i Vestjylland og bosatte sig i Lervad, Horne Sogn, hvor de i 1868 købte et lille Husmandssted til et Par Kør.

Værst var Omflytningen for Børnene. De havde slaet Rod i Sønderjylland, havde endt deres Skolegang, var

blevet konfirmeret dernede og havde sluttet mange Ven- skabsbaand med jævnaldrende i Langetved. Svært var det at undvære Pastor Svejstrup, men en god Erstatning fik den lille Familie i Pastor Jens Schjørring („Kærlighed fra Gud“!), der var Præst i Hodde-Tistrup.

I Lervad boede nu mine Bedsteforældre i mange Aar, afholdt af unge og gamle. Bedstefar var en stille, dyb Natur, der mere lyttede end talte. Bedstemor derimod var livlig og kunde tale med alle. Om dem begge kan det siges med Sandhed, at de var to store, gode fromme Børn, der ikke taalte ret meget af denne Verdens Strid og Stød.

Min Bedstefar havde et smukt, mildt Ansigt med en hvid Krøltop paa Hovedet. Skønnest var han, naar han i Skumringen sad i sin Stol ved Vinduet og fremtryllede paa sin Violin de gamle Melodier fra de unge Dage. Da kom der Glans i hans Øjne og et Drag af Smil om hans Mund.

I Efteraaret 1890 døde gamle Niels Gjørup, den sidst- levende af de fire Brødre fra Jullingsholm. Han blev be- gravet paa Horne Kirkegaard. Da min Bedstemor fik det gamle Hjem i Lervad solgt, flyttede hun hjem til os i Vejen, hvor hun levede mange Aar endnu, travlt beskæf- tigt med sit kære Broderi. Hendes lille Stue var et Fri- sted for vi unge, der holdt saa meget af hendes lyse, glade Barnesind, og vi lyttede med Glæde, naar hun for- talte om sit lange Livs mange Oplevelser. Hvor kunde hun le hjerteligt, naar hun fortalte en eller anden lystig Historie fra Lunderup, Frisvad Mølle, eller hvorfra det nu kunde være; hun kunde ogsaa græde bitterligt, naar hun mindedes de faa Skygger, der havde strejft hendes Sol- skinsliv. Til sidst følte hun sig ensom, Slægt og Venner var døde fra hende, og en Dag sidst i November 1903 døde ogsaa gamle Bedstemor efter kun faa Dages tilsyne- ladende Sygeleje. I mine Bedsteforældres Ægteskab var der kun to Børn (E₁—E₂).

E₁ *John Hansen*, født 5. Oktober 1847, død 8. Februar 1879. Under et Par Vintres Ophold paa Askov Højskole blev det John klart, at han vilde være Børnelærer, hvor-

for han i 1871 kom paa Ranum Seminarium. Men hverken hans Begavelse eller Helbred kunde strække til den meget krævende Seminarieuddannelse. Da han efter et Par Aars Ophold i Ranum rejste bort, medgav Forstander Krarup Vilstrup ham en anbefaling, hvori det til Slut hedder: „— Han er blevet os alle kær, formedelst sit barnlige, kjærlige trofaste Sind. Han vil kunne blive en fortræffelig Lærer for smaa Børn; thi han er trods sit barnlige Enfold en fuldstøbt Personlighed“.

Efter at have forladt Seminariet blev han Huslærer et Par Aar hos Landstingsmand Niels Joh. Termansen i Gammelby ved Vejen; men han led stærkt af Høste og Aandenød, saa han af og til maatte hvile ud hos sine Forældre i Lervad. I 1878 tog han atter Plads som Vinterlærer i Hjortlund ved Ribe. Men det blev ham for strengt. I Julen 1878 opholdt han sig hos sin Søster, der var gift med Lærer Bendix Madsen i Vilslev. Her blev det klart for ham, han maatte afsige sin Skolegerning. Han rejste hjem til Lervad, og her døde han den 8. Februar 1879.

E₂ *Nielsine Marie Barbara Hansen*, født 19. April 1852 paa Hungebjerg i Ølgod Sogn. Det var min Mor. Af Naturen var hun livlig og glad og havde Sans for de ædle Værdier i Livet. Hun var bl. a. meget musikalsk, spillede Violin og kunde have drevet det vidt, om hun havde faaet en Uddannelse, men dertil var der ikke Raad. Mor kom aldrig videre end til at drømme paa sin Violin uden rigtig at kunne udføre noget som andre havde skabt. Hun havde Sans for at skrive, adskillige af de smaa Artikler og Stemninger, hun skrev, blev optaget i Dag- og Ugeblade. Naar Mor bestandig bevarede sin Interesse for det nationale Liv i Sønderjylland, stammer det fra den lykkelige Barndoms- og Ungdomstid, hun havde dernede, da hendes Forældre ejede Ravnholtgaard i Langetved.

Mors barnlige, lyse Kristendomssyn havde hun faaet stærkt uddybet hos Pastor Svejstrup, af hvem hun i 1866 blev konfirmeret i Skrave Kirke, ligesom ogsaa Cornelius Appel fik stor Betydning for hende, da hun i Sommeren 1872 opholdt sig paa Rødding Højskole.

I Efteraaret 1870 lærte min Mor min Far, Lærer Ben-

Vilslev Kirke og Skole.

dix Madsen at kende, og med ham blev hun gift d. 17. Oktober 1873. Brylluppet stod hos hendes Morbroder, Jes Plauborg i Galtho, Ølgod Sogn; men Vielsen blev foretaget i Tistrup Kirke af Pastor Jens Schjørring, hvem Mor satte megen Pris paa. Far blev kaldet til Lærer i hans Fødesogn, Vilslev ved Ribe, og her udfoldede mine Forældre en levende Virksomhed blandt en ret materielt indstillet Befolkning. Det var navnlig de unge, der kom til at skatte Fars og Mors lyse Livssyn. Far har aldrig været stærk af Helbred. Hans Bryst var svagt. Overanstrengt og træt maatte han i 1888 søge sin Afsked, hvilken blev ham bevilget med en Pension paa 605 Kr. De vilde ikke blive boende i Vilslev, men flyttede til Vejen, hvor Far byggede sig et Hus paa „Karensmark“, midt mellem Askov og Vejen St. — Mor fik derved sit

Bendix Madsen.

Ønske opfyldt: atter at faa Svejstrup til Præst og at komme i nær Forbindelse med Askov Højskole. Utvivlsomt har mine Forældre haft deres Børn i Tanker, da de valgte at flytte til Askov-egnen. Det er i alt Fald sikkert og vist, at hele det levende

Nielsine M. Barbara Madsen, f. Hansen.

Liv, der udgik fra Askov Højskole, ogsaa kom os til gode.

Mine Forældre fik mange Venner, og naar de samlede dem blev der meget sunget og meget bragt paa Tale af

religiøs og national Art. Mange af Tidens nye Sange er først blevet indsunget hos os, hvor det navnlig var Mor, Pastor Richter og hans Hustru, der førte an. Hvor var det rige Aftener! Uforglemmelige, selv for en Dreng som mig, der endnu ikke forstod, hvad der blev sagt, men havde dog en Følelse af de enkeltes levende Optagethed og Hjertervarme.

Det var ikke altid Solskinsdage paa Karensmark. Megen Sygdom gik vi igennem. I 1891 under Difteritisepidemien døde min lille Søster, Agnes Marie, „Mie“, som vi kaldte hende. Mor tog sig dette Tab saa nær, at hun egentlig aldrig kom over det. Det var, som følte hun, Gud havde været for haard ved hende. Mange sjælelige Lidelser gik hun igennem, hendes Sind formørkedes, saa hun til Tider ikke var sig selv mægtig. Til sidst kom saa de legemlige Lidelser, meget blev prøvet for at skaffe hende Sundhed igen, men intet hjalp. Den, der var hende til størst Trøst og Hjælp, var Søster Ingeborg, som paa enestaaende Maade ofrede sig med dyb Kærlighed for sin Mor.

Efter at have ligget til Sengs i et Par Aar døde Mor den 22. November 1901. Endnu et Par Gange havde Døden Ærinde til os. Først i 1903, da gamle Mormor døde og saa Søster Ingeborgs Død i Februar 1909. Det sidste var næsten det sværeste. Hvor kneb det for Far, der havde mistet saa meget. Men — som altid — søgte han Hjælp i Bøn og Arbejde.

I 1914 solgte han vort gamle Hjem paa Karensmark og flyttede ned til Vejen By, hvor han i Frk. Elene Nissen fik en forstaaende Husbestyrerinde, der ofrede sig meget for ham. Da hun i 1919 blev Leder af Alderdomshjemmet i Vejen, flyttede Far med hende og fik der en lys og fredfyldt Alderdom. Det blev ham et kært Arbejde at holde Andagt med de gamle, læse for dem og synge med dem, naar de var samlede i Elenes Stuer. Ogsaa Vennerne fra Karensmark fandt Vej ned til ham, især naar han fejrede Fødselsdag.

Her paa Alderdomshjemmet døde Far den 28. April 1933 i den høje Alder af omtrent 87 Aar. Han var født i Vilslev den 28. September 1846 som yngste Barn af

Gdr. Mads Jespersen og Frederikke, f. Clausen. Mine Forældre havde 5 Børn (F₁—F₅):

F₁ *Ingeborg Kristiane Madsen*, f. i Vilslev 24. Aug. 1874, ugift. Ingeborg var en levende Personlighed med et aabent Sind for Livets store Værdier, en dyb Natur, hvem mange

Ingeborg Kristiane
Madsen.

havde Udbytte af at tale og skrive sammen med. Hun havde arvet sin Mors Sangglæde og Evne til at nedskrive sine Tanker baade i bunden og ubunden Stil. Denne sidste Evne kunde forøvrigt lige saa godt stamme fra Far, der skrev smukt baade Prosa og Digte, men der var ligesom mere Poesi i hvad Ingeborg skrev.

Nogen egentlig Uddannelse havde Ingeborg ikke faaet, men hun havde en sund naturlig Begavelse. Efter et Par Højskoleophold paa Vældegaard og Sorø, blev hun Lærerinde paa Nysted Højskole, senere Børneskolelærerinde i Gredsted og Gørding. Efter Mors Død slog hun ind paa at drive Pensionat sammen med en trofast Veninde, Dorthea Madsen fra Stevns. De begyndte i Faaborg paa Fyn, flyttede i 1906 til Middelfart, hvor Ingeborg byggede sig et Hus, „Solvang“ og indrettede det til Hvile- og Rekreationshjem. Det gik ogsaa helt godt, navnlig om Sommeren, men i Efteraaret 1908 blev Ingeborg pludselig syg — Lungetuberkulose. Hastig gik det ned ad Bakke for hende. Ved Juletiden 1908 skrev hun nogle af sine smukkeste Digte, vel under Forudfølelsen af, at hun ikke fik Lov at leve ret længe. Blandt disse skal nævnes en Julesang: „Det tindrer af Sne paa Vej og Sti“, den er blevet noget kendt i videre Kredse. Den 8. Februar 1909 døde saa Søster Ingeborg, tungt for os alle, fordi hun havde saa stort et Hjerte. Om hende kan det siges med Sandhed, at hun var et uselvsk, kærligt Menneske, der ofrede sig helt, for hvem hun holdt af.

F₂ *Mads Peter Madsen*, født i Vilslev 21. Februar 1876. Arkitekt og Forstander for Hillerød Haandværkerskole. Gift 1906 med *Ragna Sørensen* (f. i Rørth v. Odder den 11. Maj 1886, Datter af Friskolelærer A. P. Sørensen og Hustru Ane, f. Nielsen).

M. P. Madsen kom 1892 i Tømrelærer hos Bygm. Niels Pedersen, Dalhus, Vejen, udlært 1895 og var i Vinteren 1895—96 Elev paa Vallekilde Højskole, hvor han fik den første Undervisning i Bygningstegning hos den kendte Andreas Bendtsen. Den videre arkitektoniske Uddannelse fik min Bror paa Københavns tekn. Selskabs Skole i Vintrene 1897—98, 1898—99 og 1900—01.

I 1901 begyndte han som Tømrermester i Vejen, hvor han bl. a. byggede Vejen Bank.

Men det er særlig Tegneundervisningen, der har haft min Brors Interesse. Han begyndte sin Lærergerning paa Ry Højskoles Haandværkerafdeling i Aaret 1903. Men hans egentlige Manddomsgerning falder i Hillerød, da han den 1. Oktober 1907 af Hillerød Industriforening blev antaget som Forstander for Hillerød tekn. Skole og Haandværkerdagskole. Mange unge Haandværkere har paa denne Skole faaet en fortrinlig teoretisk Uddannelse, og fra det højskoleagtige Ophold har de baaret mange gode Minder med sig ud i Livet, ikke alene fra Undervisningstimerne, men ogsaa om det særprægede og afholdte Forstanderpar, hvis levende Indsats i Skole og Hjem alle er enige om at anerkende.

Mange i Hillerød og Omegn har benyttet M. P. Madsen som Arkitekt, og det er i Aarenes Løb bleven til mange og betydelige Bygninger han baade har tegnet og forestaaet Opførelsen af, navnlig Skolebygninger.

Der er i Ægteskabet 6 Børn (G_1 — G_6):

G_1 *Tage Madsen*, f. i Ry 27. Januar 1907, gift i April 1940 med *Marie Fjeldstedt* (f. 8. August 1914 i Flensborg). Gartner, bor i Virum.

G_2 *Ingeborg Madsen*, f. i Hillerød 9. August 1909, gift 1933 med Bygmester *Henry Pedersen* (f. i Alslev ved Karise), bor i Glostrup. 2 Børn (H_1 — H_2): H_1 *Kirsten Bendix Pedersen*, f. 8. Maj 1934. H_2 *Niels Bendix Pedersen*, f. 31. Juni 1937.

G_3 *Aage Madsen*, f. i Hillerød 9. Oktober 1912, gift med *Grethe Meyling* (f. i København den 2. Oktober 1914), begge Arkitekter og bor i København.

G_4 *Johannes Bendix Madsen*, f. i Hillerød 25. August 1916. Stud mag. G_5 *Peder Bendix Madsen*, f. i Hillerød 14. Marts 1921, Tømrelærling. G_6 *Annemarie Bendix Madsen*, f. i Hillerød 14. Marts 1921. Barneplejerske.

F₃ *Thorvald Gjørup Madsen*, født 1879, død samme Aar og ligger begravet i Vilslev.

F₄ *John Thorvald Madsen*, f. i Vilslev 3. December 1880. Min Mors Slægts musikalske Sans har jeg maaske i særlig Grad arvet; men paa Grund af svagt Helbred fra

John Thorvald
Madsen.

Barn af, har jeg ikke faaet tilstrækkelig Uddannelse, saa jeg kunde gaa Musikvejen. Hos Kapelmusikerne Jul. Borup og Rosenbaum fik jeg imidlertid privat Undervisning i Violinspil og hos Komponisten Madsen-Stensgaard Musikteori. — Om jeg for-

Astrid J. Madsen.
f. Andersen.

øvrigt har udrettet noget med min Musik maa andre bedømme. Jeg kan kun sige, at mine lykkeligste Stunder har jeg haft med min Violin og naar jeg komponerede Melodier, hvoraf adskillige er blevet landskendte. Disse har vel været Aarsag til, at jeg kom meget ud i Foredrags- og Ungdomsforeninger. Det var dog mest som Højskolelærer, jeg fik Brug for min Sang og Musik, og naar jeg tænker tilbage paa den Række af Højskoler, jeg har virket ved og paa den Ungdom, jeg der fik med at gøre, strømmer der lyse og glade Minder frem i mit Sind. Jeg begyndte 1906 paa Skamlingsbanke Højskole, fortsatte derefter paa Højskolerne Løvenholt, Levring, Hadsten, Odder, samt paa Elbæk Lærerskole. Min boglige Uddannelse har jeg navnlig faaet paa Askov Højskole 1897—98, 1898—99 og 1904—05 samt i 1912—13 paa Statens etaarige Lærerskole i København.

I Efteraaret 1913 købte jeg Odder Friskole af A. P. Sørensen og begyndte Undervisningen 7. Januar 1914. Naar dette Skolearbejde lykkedes saa godt, som det gjorde, er Skylden ikke min, men min Hustrus, *Astrid Johanne*, f. Andersen, med hvem jeg blev gift 1. August 1915 (Hun er født i Odder 21. Juli 1893, Datter af Bagermester A. Andersen og Hustru Sophie, f. Nielsen). Tog Realskoleeksamen i Odder 1909 og Lærerindeeksamen fra Horsens Kvindeseminarium 1914. I 1927 maatte jeg paa Grund af Helbredshensyn afhænde Skolen, men i 1934 købte

vi den atter og drives med min Hustru som Leder. Hun har alle Dage været en fortrinlig Lærerinde og haft Forældrenes og Børnenes Tillid. Foruden Lærerindegerningen har hun fra 1919 været Organist i Odder Valgmenighedskirke. Meget Arbejde er lagt paa hendes Skuldre, men modigt og dygtigt har hun taget det op og derved vundet Respekt og Agtelse blandt Folk.

Foruden mit Undervisningsarbejde har jeg taget et historisk Skribentarbejde op. Foruden mange Avisartikler har jeg skrevet 4 Bind om Hads Herreds Historie og nu denne min mødrene Slægtsbog.

I vort Ægteskab er født 3 Børn (G_1 — G_3):

G_1 *Inger Marie Theilgaard Madsen*, f. i Odder 28. April 1917, gift 23. November 1938 med Landbrugskandidat *Aage Marcus Gregersen* (f. i Hellerup 13. Marts 1912. Forældre: Oluf Riemann Gregersen og Bertha Doris, f. Marcus). G_2 *Gudrun Theilgaard Madsen*, f. 15. Februar 1921. Er ansat paa Odder Dagblads Kontor. G_3 *Bendt Theilgaard Madsen*, født 16. April 1924. Skoleelev.

F_5 *Agnis Marie Madsen*, født 23. Juli 1886, død 18. Juni 1891.

Agnis Marie
Madsen.

D. Ane Marie Hansen,

født 1820 paa Jullingsholm.

Om Barbara og John Hansens næstyingste Barn ved jeg kun grumme lidt og slet intet om den yngre og yngste Generation, trods mange Forespørgsler paa de Egne, hvor denne Slægtsgren har boet, har jeg ikke kunnet komme i Forbindelse med den. Ane Marie opholdt sig altid hjemme hos Forældrene, indtil hun meget ung — 16 Aar — blev gift med den dobbelt saa gamle Ungkarl og Gaardmand *Claus Pedersen Vind* fra Hillerup, Farup Sogn ved

Claus Vind og Hustru Ane Marie,
f. Hansen.

Ribe. Fædrene til begge de unge, John Hansen og Jørgen P. Vind mødte som Forlovere den 7. Marts 1836 hos Præsten i Sd. Omme for at begære Lysning. Attesten lyder paa, at Brudgommen er født i Hillerup 1. Januar 1805 og Bruden, født og konfirmeret i Sd. Omme,

er 16 Aar. De boede først en Tid i Hillerup, men fik senere en Gaard i Kirkeby, Sd. Omme Sogn. Der var i Ægteskabet 3 Børn (E₁—E₃):

E₁ *Ane Barbara Vind*, født 27. Januar 1837, gift 24. Oktober 1859 med Ungkarl Snedker *Martin Christensen*. Lækkenborg, Sd. Omme Kirkeby. 2 Børn: F₁ *Marie*, gift med *Kristen Madsen Nielsen*, Lærer i Kirkeby ved Svendborg. F₂ *Kristian*, død 2 Aar gl. — Børn?

E₂ *Peder Kjeldsen Schmidt Vind*, født 1841, død ¹/₂ Aar gl.

E₃ *Bodil Petrea Vind*, født 27. August 1848, gift med Lærer *Jens Jørgen Christensen*, Flemminge ved Horsens. Børn?

D₇ Augustinus Hansen,

født 24. April 1818, død 21. December 1872.

August, som han blev kaldet, var den af de 4 Brødre, der havde de mest fremragende musikalske Evner. Han spillede med stor Kultur og teknisk Færdighed.

Af og til kom der en dyb Trang op i ham til helt at hellige sig Musikken og til at faa en videregaaende Uddannelse. Denne Trang fik han tilfredsstillet, da han kort Tid efter sin Fars Død 1846 rejste til København for at tage Musikundervisning hos Komponisten Professor Rudolph Bay, ham, der har skrevet Melodierne til „Vift stolt paa Kodans Bølge, Fred hviler over Land og By“ o. m. a.

Aug. Hansen med Hustru og Barn.

Rudolph Bay satte stor Pris paa sin Elev, ansaa ham endog for et Geni og gjorde alt for at fremme hans Uddannelse.

Aug. Hansens Ophold i København strakte sig over flere Aar, og han kom ikke hjem til sin kære Mors Jordefærd i 1848, hvilket fremgaar af Vilh. Birke-dal Ligtale. — Det var i en stor national Opgangstid, Aug. Hansen opholdt sig i København paa. Paa næsten alle Omraader gjorde det nationale sig gældende, ogsaa i Musikken. 1848 kom Gade hjem fra Leipzig og satte

Skub i det københavnske Musikliv og selv skabte han efter dette Aar nogle af sine mest danske Musikværker. Ogsaa Hartmanns Musik var paa dette Tidspunkt særlig danskpræget. Aug. Hansen har neppe personlig kendt de to store Musikmestre, hvorimod han havde personlig Kendskab til H. C. Lumby og E. Hornemann. Forøvrigt spillede han med i Lumby's første Tivoliorkester. Det maa have været en Oplevelse for den unge jydsk Musikker at være med at spille de straalende, fornøjelige Lumbyeske Danse, navnlig naar de fremførtes første Gang. Ogsaa „Aanden fra 1848“, Frihedsaanden, som ytrede sig saa levende i København, var Aug. Hansen stærkt grebet af. Det gjorde et uudsletteligt Indtryk paa ham, naar han saa de danske „Jenser“ drage af Sted gennem Gaderne til Krigsskuepladserne. Begeistret sang og spillede de „Den Gang jeg drog af Sted“, den danske Marseillaise, der just var bleven til i hine bevægede Dage.

Professor Rudolph Bay interesserede sig meget for Musik- og Sangundervisning paa vore Seminarier, og det er sikkert ham, der har anbefalet Aug. Hansen til Pladsen som Sang- og Musiklærer paa Ranum Seminarium, hvor han ansattes af Ministeriet som Fjerdelærer 1852.

Seminarieforstanderen og Præsten A. P. Lunddahl siger om Aug. Hansen i 1854: „Da han endog er at kalde Virtuos paa sin Violin, har det været muligt dog at lade de unge Mennesker høre, hvad Musik er“. Den fint dannede Forstander forstod, hvilken Indflydelse ædel Musik kunde have paa Eleverne.

I Vedersø ved Ringkøbing besøgte jeg for mange Aar siden en gammel Lærer, der var dimitteret fra Ranum Seminarium. Han havde haft Aug. Hansen til Lærer i Musik og Sang, men stort Udbytte af Musikundervisningen havde han ikke faaet, skønt han dog var jævnt hen musikalsk, og saadan gik det de fleste, den gamle Musiklærer havde ingen Evner til at lære fra sig og havde for lidt Autoritet, saa det kneb for ham at holde Disciplin i Klassen. „Men“, fortalte han, „alligevel lærte Aug. Hansen os meget gennem sin dejlige Musik. Kunde vi i Stedet for Undervisning faa ham til at spille for os, hvad han gerne gjorde

for at stille de urolige Gemytter tilfreds, da blev der Stilhed, da kunde han fange os, gribe os, da fik vi Respekt for ham“. Noget lignende fortalte min gamle Musiklærer fra Ribe, Domorganist Egede Glahn, der blev Aug. Hansens Efterfølger paa Ranum Seminarium.

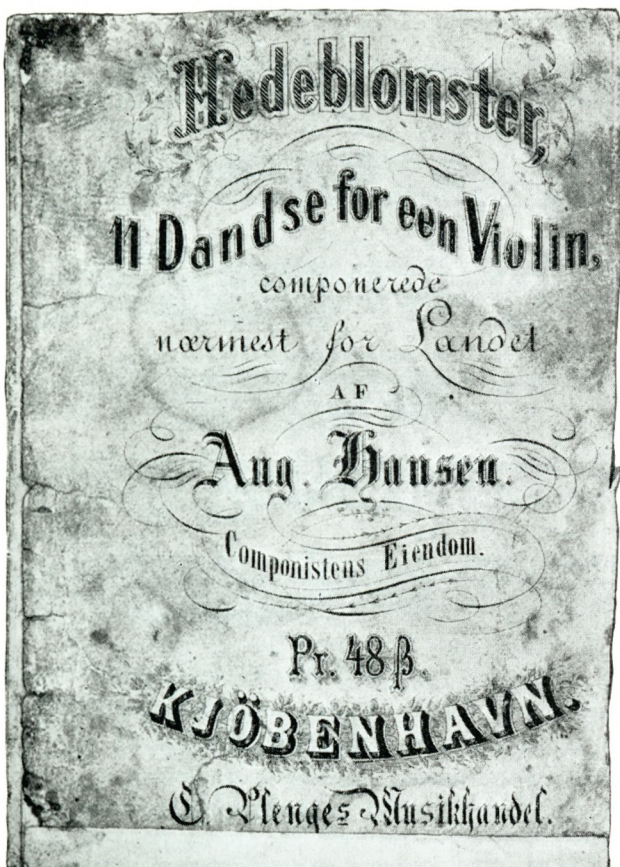
Provst John Hansen, Gislev, har i et Brev til mig fortalt følgende om Aug. Hansen:

„Mens Onkel August endnu var ugift og boede i Ranum, opholdt jeg mig hos ham i 4 Mdr. 1857. Han var meget musikalsk og kunde gaa hele Nætter frem og tilbage i sin Stue og fantasere paa sin Violin. Han kunde improvisere saa smukt, at det var en Oplevelse at høre paa. Folk standsede udenfor hans Hus, naar de hørte ham spille Violin. Han lignede sin Mor i det indre, havde hendes religiøse Sind og var præget af Fromhed og Ydmyghed. Jeg tænker paa ham med stor Kærlighed“.

Nogle faa Mil nord for Ranum ligger Aggersborg Præstegaard, hvor Forfatteren Jakob Knudsen havde sit Barndomshjem. Hertil kom Aug. Hansen ofte vandrende for at spille sammen med Præstefruen. Om ham har Jakob Knudsen engang over for mig givet følgende Karakteristik: „Jeg glemmer aldrig den gamle Spillemand, han hørte mit Hjem til, fordi han der fandt et Fristed, hvor han kunde være sig selv. Han var stor som Kunstner, et stort Barn, kejtet og sær og svært ved at begaa sig i denne ubarmhjertige Verden. Lære andre at spille kunde han ikke, men selv spillede han saa dejligt, at han spillede en paa Vej mod det høje, saa der blev stille i et stridende Sind“.

I Samlingen „Jyder“ har Jakob Knudsen i Fortællingen „Gamle Andersen“ givet en smuk Skildring af Augustinus Hansen, baade som den store Spillemand han var og om den haarde Medfart, Eleverne paa Seminariet undertiden gav ham, en Medfart, der vel til sidst havde Døden til Følge.

Der var noget af en Blichernatur i Aug. Hansen. Han elskede at strejfe rundt, gik milevidt til Slægt og Venner. Paa sine Vandringer havde han altid sin Violin med, og hvor blev der saa ikke spillet i de Hjem han besøgte.

Forsiden af „Hedebloomster“.

Han elskede Heden og vel mest sin Barndomshede, der brede sig omkring Jullingsholm. Maaske er det derfor, han har kaldet det eneste han har komponeret og udgivet for „Hedebloomster“, 11 Dandse for Violin, et lille Hefte til 48 Skilling.

Man mærker i disse Stemninger, at han er paavirket af H. C. Lumbye, men alligevel er de personligt præget, karakteristiske og danske. En af dem kalder han „Fra Heden“, utvivlsomt har han i denne lille fine Stemning villet fortælle om sine Barndomsminder fra Sd.-Ommefloden.

Vist ikke før i Begyndelsen af Tres'erne blev Aug.

Nº 9. Efterklang fra Heden.

Hansen gift med *Jensigne Sophie Christiansen*. (f. 7. August 1839 død 18. April 1915). Om deres Samliv i Ranum og om hans Arbejde ved Seminariet ved vi kun grumme lidt. Ingen har kunnet fortælle mig derom. De var kommet til at bo saa fjernt, at Forbindelsen mellem Slægt og Venner ligesom var bristet. Gamle Folk i Ranum, som jeg har henvendt mig til, har heller ikke kunnet give mig Oplysninger. Min Bedstemor fortalte mig, at Onkel August døde ganske pludselig nogle Dage før Jul 1872, og hun tilføjede, at Eleverne den sidste Dag før Juleferien havde været kaade og drilagtige mod ham. Med tungt Hjerter gik han hjem fra denne sidste Time. Som sædvanlig vilde han trøste sig med sin Violin, men med den i Favnen faldt han pludselig om og døde, ramt af et Hjerteslag.

Min Bedstemors, Provst John Hansens og Jakob Knudsens Beretning om den gamle Kunstners Død falder paa det nærmeste sammen. Da han 3. Juledag blev begravet paa Malle Kirkegaard, blev der sunget en Sang, som var digtet om ham:

Sang og Harpe! dæmpet maa I klinge,
ej vi kommer her til Glædesfest,
men i Sorg herfra vor Ven vi bringe
for at lægge ham saa sagte hen.

Barnesjæl! du var saa tro og stille,
nu du synger vist „den nye Sang“,
og du elsker ham, din Frelser milde,
derfor maa du evigt hos ham bo. —

Rejsebudskaab blev i Hast dig givet.
hos de to Smaasønner nu du er,
fryder dig ved Lyset og ved Livet,
mens du mindes varmt og tro af os.

Julefred! o sænk dig over Graven,
vi vil dække ham med Kærlighed,
saa han trygt kan hvile i Gudshaven
og opstaa til Juleglæden hist. —

I Ægteskabet var der foruden 2 Drengene, der døde som helt smaa, en Datter, der blev opkaldt efter Farmoderen, paa Jullingsholm:

E₁ *Ane Barbara Hansen*, født 15. September 1870, gift 14. Januar 1894 med *Carl Fritz Valdemar Clausen* (f. 11. Februar 1860, død 9. November 1908), Søn af Politinspektør i København C. F. V. Clausen og Hustru Georgine Andersen, f. Müller. Barbara døde 5. Februar 1929.

Deres Søn, F₁ *Poul Johannes Clausen*, er Adoptivsøn, f. 19. April 1899, gift 18. Septbr. 1926 med *Gudrun Nielsen*, f. 1. Novbr. 1903, Datter af Kommunalærer ved Frederiksberg Skolevæsen.

Poul J. Clausen er oplært ved Handelen og Repræsentant for forskellige inden- og udenlandske Firmaer. Bor i Brønshøj.

C₆ Jens Christian Theilgaard,

f. 14. September 1787, død 24. Marts 1873.

Ingen endnu af Sogndegnens Børn havde i Daaben faaet Navnet Jens Christian, skønt der baade blandt Wingerne, Gjørupperne og Theilgaardene fandtes nære Slægtninge, som havde disse Navne, og som var berettiget til at blive opkaldt.

Det blev imidlertid den yngste af Sogndegnen Niels Theilgaard og Ane Marie Wings Børn, der fik det ovennævnte Navn. Han fødtes i Ølgod 14. September 1787. Denne Søn blev ældst af sine Søskende, saa gammel, at endog nulevende kan mindes ham. De øvrige Søskende

Købmd. Jens Chr.
Theilgaard, Viborg.

Sophie Magdalene
Th., f. Soborg.

døde før 1850 i Alderen mellem 60 og 70, men Jens Christian blev 85 Aar gl., og døde først 1873. Det er gennem denne gamle Mand, at de fleste Minder om Theilgaardslægten er bevaret. Han kunde huske den gamle Slægt, baade den i Viborg og den i Fredericia, ligesom han ogsaa blev kendt med Slægten paa Jullingsholm, hvor hans Søster 1809 var blevet gift med John Hansen.

Jens Christian blev hjemme i Ølgod hos Forældrene, til han i Foraaret 1804 blev konfirmeret. Men samme Aar, 2. Pinsedag, drog han Nord paa til Viborg, ligesom de andre Søskende før ham.

Her kom han i Købmandslære hos sin Broder, Købmand Peder Worre Theilgaard, der paa dette Tidspunkt ved sin Plejefars Hjælp havde begyndt en Købmandsforretning i Sct. Hansgade.

I 1813 søgte Jens Christian Theilgaard Viborg Bys Raad om Borgerskab til at ernære sig som Købmand i Byen. Dette blev ham bevilget. Han aflagde Borgerskabseden med oprakte Fingre efter Lovens Forskrifter og „forpligtede sig til at være Hs. kgl. Majestæt til Danmark og Norge, samt det ganske højkgl. Arvehus huld og tro, ej alene med Gods og Formue, men og med Liv og Blod“.

Paa Hjultorvet i Viborg begyndte han saa sin Køb-

mandsforretning i det mærkelige Aar 1813. Man skulde synes, det var elendige Tider at nedsætte sig som Handlende. Statsbankerotten og de gale Penges Tid gjorde al Handel saa usikker. Det var Knald og Fald for mange. Men det synes, som J. Chr. Theilgaard har klaret Skærene og blev endog til sidst en af Viborg Bys mere velhavende Borgere.

1815 blev han gift med Farver Søeborgs Datter *Sophie Magdalene*, født 29. Januar 1782.

Jens Chr. Theilgaard var af en stille behersket Natur, en af dem man fik Tillid til, og som søgte højere Værdier end netop dem Pengene giver. Han var en dyb religiøs Natur, ligesom forøvrigt hele den Theilgaardske Slægt, og var godt hjemme i Biblen, hvoraf Hjemmet havde to; den ene laa paa Alteret i Sd. Sogns Kirke, naar det hændte, at hans Broder, Provsten fra Vinkel, prædikede der. Desuden var han tro mod sin Borgered, en kongetro og fædrelandssindet Mand, der i Trearskrigen 1848—50 betalte flere større Beløb til Fædrelandets Forsvar. Selv var han for gammel til at gaa med i Krigen.

Begge var de meget godgørende mod fattige. Mange, som havde det knapt med Mad og Tøj, kom der i Hjemmet og gik bort derfra med taknemmeligt Sind for den Hjælp, de havde faaet. Adskillige fattige studerende hjalp de ved baade at give Kost og Husly og en Stilling oven i Købet. Det var ikke saa underligt med saadanne Karaktertræk, at Jens Chr. Theilgaard og Hustru vandt sig et smukt Omdømme i Viborg.

Var Alvoren det dybeste Grundtræk i den gamle Købmands Karakter, kunde han ogsaa, efter hvad jeg har faaet fortalt, være lun og fuld af Skæmt. Ungdommen var hans Ven, de flokkedes gerne om ham, naar han havde Tid til at give sig af med dem. Han kunde spille Violin og synge, en Arv fra Hjemmet i Ølgod, han kunde fortælle baade fornøjelige og alvorlige Træk af Slægtens Historie og saa lyttede de unge gerne til ham. Var det Børn, han havde for sig, saa legede han med dem og havde Evner til at sætte sig i deres Tankegang. Hans Hustru, Sophie Magdalene, blev efterhaanden tung-

sindig, og Grunden dertil var nok navnlig den, at hun blev blind og sad hen i en Blindhedsnat paa hele 16 Aar. Helt rørende skal det have været at se, naar de to gamle sad alene sammen, og han læste for hende enten af Biblen eller af religiøse Skrifter.

Adskillige unge Købmænd havde faaet en solid Uddannelse hos Jens Chr. Theilgaard. Blandt de unge, der blev oplært i Købmandsfaget var hans egen Søn Niels Christian og hans Søstersøn, Frederik, fra Jullingsholm.

Det var ikke af økonomiske Grunde at J. Chr. Theilgaard i 1862 solgte sin Købmandsforretning i Viborg. Grunden var snarere den, at han følte sig gammel og var ved at være træet, og desuden havde hans eneste Barn, Sønnen Niels Christian, ingen Lyst til Handelen. Det var nok mere Landvæsenet den unge higede efter, derfor var det, Forretningen blev solgt og en større Landejendom, Odderupgaard, Aadum Sogn ved Tarm, blev købt.

D₁ Niels Christian Theilgaard.

Han var eneste Barn, født i Viborg 4. Oktober 1816, og blev holdt over Daaben af hans Farmor, Ane Marie Gjørup. Denne Søn blev der naturligvis hæget og plejet om, og Sandheden i Ære blev han nok ikke holdt saa strængt til Pligt og Arbejde, som det var bedst tjenlig

Niels Christian
Theilgaard.

for ham. I nogle Aar var han Bestyrer af Faderens Forretning i Viborg; men som anført i det foregaaende havde han ikke særlig udpræget Købmandstalent og heller ikke Lyst til at føre Forretningen videre. — I 1853, den 20. Oktober, blev han gift med

Andrea Birgitte
Th. f. Hundrup.

Andrea Birgitte Hundrup, født 22. Juni 1828, med hvem han blev kendt i Viborg, hvor hun opholdt sig en Tid for at lære Husvæsen. Hun var Datter af Skrædermester Rasmus Hierming Hundrup og Hustru Ane Kemff fra Randers.

Det var saa i 1862 Købmandsforretningen i Viborg blev solgt og Odderupgaard i Aadum Sogn blev købt.

Livet her kom til at forme sig helt anderledes for Familien end i Viborg, mere roligt og stilfærdigt og en større Samleven med hinanden end hidtil. Her skabte Niels Christian Theilgaard og Hustru et lykkeligt Hjem for baade de gamle Forældre og for den Flok Børn, der efterhaanden voksede op.

N. Chr. Theilgaard var en Fremskridtsmand paa Landbrugets Omraade; men Gaarden, han købte, var forsømt. Jorden var sur og maatte drænes, Bygningerne trængte til Reparation, og Opførelsen af et Mønstermejeri blev en kostbar Historie for ham. Da et af Børnene havde Lyst til at gaa Militærvejen forpagtede de foreløbig Gaarden ud og bosatte sig i København. Forpagteren var nok ikke af de allerbedste, han udpinte baade Jord og Besætning, saa Theilgaard saa sig nødsaget til at sælge Ejendommen.

Endnu inden Familien rejste til København var Børnenes Farmor, den gamle blinde Sophie Magdalene død den 17. Marts 1867 og blev begravet i Aadum; men Farfar, gamle Jens Christian Theilgaard, fulgte med til København, hvor han døde 24. Marts 1873 og blev begravet paa Frederiksberg Kirkegaard.

Om N. Chr. Theilgaards og Hustrus videre Livsløb i Kobenhavn er der ikke blevet mig særlig fortalt. De levede for deres Børn og gav dem baade en god Uddannelse og et lyst og lykkeligt Hjem, i hvilket Hjemmelivet i særlig Grad blev plejet.

Niels Chr. Theilgaard døde den 7. Maj 1890 og hans Hustru Andrea Birgitte den 31. Januar 1897. Begge blev begravet paa Gentofte Kirkegaard.

Der var i Ægteskabet 4 Børn (E₁—E₄):

E₁ *Christian Sophus Theilgaard*, født i Viborg 23. Juli 1854. Lige fra Barn af havde Chr. S. Th. Lyst til at være Soldat, og naar han som Dreng legede Krig med sine Kammerater, var han en af de dristigste og viste allerede dengang, at han sad inde med Førertalenter.

Som 16 aarig gik han til Søs, men fortsatte ikke i Søetaten, da han var for gammel. Men efter at have gennemgaaet Rekruttiden som Soldat i Landhæren, fort-

satte han paa Officerskolen, blev Sekondlieutenant i 1878, Premierlieutenant i 1881, var fra 1885—90 ved Gendarmeriet i København og fra 1890—92 ved Gendarmeniet i Svendborg, kom derfra til Nyborg som Kaptain og Chef for 19' Batt.s 1. Komp. Faldt for Aldersgrænsen

Oberstlieutenant
Chr. Theilgaard.

1. August 1906, men udnævntes 1907 til Oberstlieutenant af Reserven. 1911 flyttede han med sin Familie til København og boede sidst paa Vennemindev. 7. Chr. S. Theilgaard var en pligt-opfyldende og tjenstivrig Officer, der havde et udmærket Greb

Oberstinde
Dagmar Theilgaard.

paa at kommandere sine Befalingsmænd og Mandskaber, som da ogsaa fulgte ham i tykt og tyndt. Han kunde skælde frygteligt ud, men var hurtig god igen. Af Naturen var han en venligsindet, fornøjelig og ligefrem Mand, Selskabsmand om en Hals og fuld af morsomme Historier, som han gerne gav til bedste i et muntert Lag, dygtig Kortspiller, Jæger og Fisker samt Sejlsportsmand. Han var en god Ægtefælle, som med ukueligt Humør bekæmpede Livets Vanskeligheder. Altid var han villig til at gøre andre en Tjeneste, en Villighed, der som oftest blev daarlig gengældt.

Chr. S. Theilgaard var interesseret i Udviklingen, særlig i Motorsporten, som han med Iver deltog i — dog ikke aktivt. I 1917 deltog han f. Eks. som 63 aarig i Sidevogn til Motorcykle som Observatør i et Løb København—Skagen og retur. Han var med at stifte „Forenede Danske Motoreje“, men her — som i flere andre Tilfælde — høstede andre Frugten og Æren af hans Arbejde. Han var fra 1911—16 Kontorchef i Forsikringsselskabet „London“ af 1869.

I 1884, den 26. Marts blev C. S. Theilgaard gift med *Dagmar Alexandra Eduardine Bertha Christensen* (f. 23. Juni 1861 som Datter af Sæbefabrikant Chr. Christensen og Hustru Hansine, f. Larsen. Oberstlieutenant Theilgaard ramtes i 1921 af Apoplexi, men rettede sig igen. Det gik imidlertid tilbage for den tidligere saa raske Mand

og den 13. Januar 1923 døde han. Efter Ligbrændingen blev hans Urne nedsat i Familiegravstedet paa Gentofte Kirkegaard.

I Ægteskabet fødtes 2 Børn ($F_1 - F_2$):

F_1 *Verna Th.*, født 18. Februar 1885, gift 12. Januar 1917 med Oberstlieutenant *Kai Scheel Kofoed-Hansen*, død 4. Marts 1940. 1 Barn.

Oberstlieutenant
K. S. Kofoed-Hansen.

$G.$ *Eva K.-H.*, født i København 10. November 1917. Uddannet som Balletdanserinde hos Frk. Asta Mollerup. Har optraadt i Udlandet. (særlig Italien, men er nu Hjælpe lærerinde hos Frk Mollerup.

Verna K.-H. var en ualmindelig dygtig og pligtopfyldende

Kvinde med udpræget Ordenssans og god Smag. Havde arvet sin Fars glade Sind, hendes lyse Latter var almenkendt. Hun var en økonomisk og dygtig Husmoder og en udmærket Hustru med udpræget Retfærdighedssans, en fortrinlig Mor for Datteren *Eva*, der i de senere Aar var som en Veninde for hende, Da Sygdom stødte til, var hun tapper og taalmodig under Lidelserne og bevarede sit gode lyse Humør til to Dage før sin Død.

Som ung Pige tog *Verna Th.* Præliminæreksamen, uddannede sig derefter som Gymnastik-, Danse- og Svømmelærerinde hos Krigsassessor Paul Pedersen. Virkede derefter i nogle Aar med stor Dygtighed i disse Egenskaber i Nyborg, men flyttede i 1912 til sine Forældre i København, hvor hun bl. a. havde Ansættelse i Forsikrings-selskabet „London“. Døde 12. Marts 1940. Efter Ligbrændingen nedsattes hendes Urne i Familiegravstedet paa Gentofte Kirkegaard.

F_2 *Alva Th.*, f. 31. Juli 1887, uddannet i Telegrafvæsenet og ansat ved dette fra 1906—16. Gift med Ingeniør *Ernst Ericsson* af Stockholm, Eriksbergsgatan 9. To Børn ($G_1 - G_2$):

G_1 *Alf Gustav*, f. 25. August 1917. G_2 *Inga Britt*, f. 20. Juli 1921.

Verna
Kofoed-Hansen.

Alva Ericsson,
f. Theilgaard.

Sophus A. Theilgaard

E₂ *Sophus Anton Th.*, f. 15. August 1856, død ?.

Var Slotsgartner hos Grev Ahlefeldt-Laurvig paa Tranebjerg Slot. Han var meget afholdt af sit Herskab og blev ofte indbudt til Selskab og Bal paa Slottet, ligesom han altid benyttedes, naar der til Kortspil og Fjerbold manglede en Medspiller.

E₃ *Sophie Magdalene Th.*, f. 6. November 1858, gift i November 1916 med Snedkermester *Oblander*.

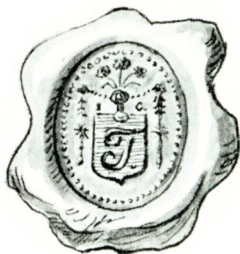
Sophie M. Olander,
f. Theilgaard.

E₄ *Nicoline Christiane Th.*, f. 14. April 1863. Ugift. Bor i København (Korsgade 5). Det er gennem Frk. Nicoline Theilgaard jeg har faaet de fleste Oplysninger om den gamle Købmand Jens Chr. Theilgaard, hvem hun levende kan huske, idet han

Nicoline Theilgaard.

først døde, da hun var 10 Aar gl.

Jens Chr. Theilgaards Signet.

Efterskrift.

Om Theilgaardslægten vil jeg gerne til Slut sige, at den gennemgaaende har levet med i, hvad der var ægte og godt. Den har ikke udrettet store og magtfulde Ting, kun i al Beskedenhed og Jævnhed har den øvet en Gerning, der ikke ragede op over det almindelige. Sandhed, Kærlighed og Trofasthed har fra først af været Slægtens grundfundamentale Egenskaber, forhaabentlig lever disse videre i den yngre og yngste Slægt. Barnlig Fromhed særprægede Slægtens ældste, den lyttede til Kirkeklokkens Kalden, gid den bestandig maa lytte til denne Klang i Tiden, der kommer, og Gud give vor Slægts yngste maa være med at bære Sten til en lysere og lykkeligere Tid for Danmark.

Gennem Tiden bryder
Slægt paa Slægt sig frem,
nye Tanker skyder
stedse op med dem,
nye Linier drages
der de gamle gaar,
nye Maal opdages,
Liv og Form de faar.

Hjælp til Land at bygge,
hegne Folket sundt,
spredde Mismods Skygge,
hæmme, hvad er ondt.
Viljer maa vi ranke,
styrke svage Sind,
Kærlighed i Tanke
lukker Glæder ind.

Thorv. Madsen.

Tonernes Tale tog dem,
Klokkernes Kalden drog dem.